

+ 23/2 45

Rapport ang. Aflysning og Hævedelse af Likk
Restaurator Henning Walthering, Cafe 44, Ravn
Zausgade 44, Fredag d. 23 Febr.

Kl. ca. 10 den formentionedag blev der
4 skrevet sig i W's Restaurant, mellem
4 andre tog Eptillingen for at se, hvor
delikatel de var.

Walthering blev kaldt op af
Hans var i (Bordet) og
Kl. 7.05 (Skids) var
i en lille (Bordet) og
Kort et en (Bordet) og
blev han (Bordet) af

Efter (Bordet) af
vinsmen han, at
Stadl, Steen, Str.
benagte, is
ikke Social
indvirkning, og at

TILFÆLDIGT UDPLUK
AF INDBERETNINGER
FRA KOMMUNISTERNES
KARTOTEK OVER LANDS-
SVIGERE FRA MODEPALÆET

DKP OG
FRIHEDSKAMPEN

Optryk 1997

31

Næstfølgende
siders beretninger
om likvideringer
stammer fra
Eigil Larsens og
Børge Houmanns
arkiver

indlemmet heri
17.10.1977

Tage Revsgård Andersen

Rapport!

4 Kammerer Kaj, Magnus Bent og Rør
 stod Torsten Eftersiddig indenfor Højden
46 og dalle sammen (de havde været til
Jul: Pistolskydning et eller andet i de Sled).
 I det samme kom en iniformeret Marine
vægler ind af Porten. Han gik lige hen imod
 dem og spurgte, hvad de lavede der. De svarede
 at det kom ikke ham ved, saa blev han
hidsig og rokkede, at de hellere mållig
 følge med, hvorefter han greb efter sin
Pistol. En af Kammeraterne greb ham om
Haanden og sagde: lad være med det
der. Men Marinevægleren rev Haanden til
 sig og trak sin Pistol. I samme øjeblik
 havde et par af Kammeraterne deres Pistoler
 fremme og skød ham ned - han var
 dræbt med det samme.

Brandt

Politiliste nr. 388
 Herluf Nystrup Mortensen
 f. 1.10.16, død 3.2.1944
 Skudt i porten til Højdevej 46
 Afdelingsleder for DNSAP, Kastrup afd.

16.10 1997 Tage Revsgård Andersen

A.S. 19618.

9.12.1943 Kl. 8,45.Krydset østerbrogade-Ryesgade.

Svend Otto Nielsen, født i Herfølge, 29.8.1908, der er blevet beskudt af det tyske Sikkerhedspoliti.

Nielsen, der var paa Cykel, blev efterfulgt af en Vogn med tysk Sikkerhedspoliti, der skød efter ham. Han blev ramt og faldt af Cyklen. Det tyske Politi fik fat paa Ham, men Nielsen fik Lejlighed til, mens han laa paa Jorden, med sin Pistol at skyde flere Skud, hvoraf et ramte en Gestapomand ved Navn Heinrich ~~Fr~~ Præsuhn, der senere er afgaaet ved Døden som Følge af Skuddet.

Nielsen sigtes af det tyske Politi for Sabotage.

En Mand - Ejner Christian Christiansen, født i Helsingør 19.9.1913 - blev ved Beskydningen af Nielsen ramt af et Skud i det ene Ben.

Paa Cerningstedet er fundet et Pistolmagasin, mrkt. "Walther" med 4 Patroner, kaliber, 7,65mm.

Arb. 27/4-44

Ifølge Dagbladet for i Dag er Svend Otto Nielsen i Gaar. blevet henrettet!

SV.O.Nielsen, fremtrædende modstandsmand

BH-31

Kære Ven.

17-3-45

Vedlaget er Ugens Høst, og Hedenstaaende er udført d. 16

Politibetjent Høst blev skudt, om Fromiddagen, i Pilealle. To af vore saaredes lettere.

Aktionen mod Ammunitionstoget ved Vangedevej, der mislykkedes, flere Ty skere dræbt eller saaret, to af vore dræbt, flere saaret.

Aktionen mod Stikkervæsnets Hoved Kontor, Dahlerupsgade 1. Denne Aktion mislykkedes ligeledes, en HI-PO Mand blev dræbt, en af vore savnes,

Hilsen Tomsen.

Likvidering - Axel Bohm!

Adolf - Johnny - Charles:

Efter at have ventet i ca. 20 Min. kommer Bohm ud fra sin Bopæl Englandsvej 38D. Han tog saa sin Cykel og smuttede fra os dog uden at se os. Vi fulgte efter ham til Tods og vi saa ham komme tilbage med ad Elbagade mod Amagerbrogade. Vi gik imod ham og maadte Mr. H. Braadte Adolf og Charles ud paa Cykelstien og skød ham i Brøstet og i Liden hvorefter Johnny afskød en Serie Skud i Ryggen paa ham. Derefter gled vi efter ad have givet ham et Skud gennem Hovedet.

Aktion med Always.

Adolf - Leo Haj og Carlo tog Opsætning til højre og bag Vejerboden med sin Pistol til hver samt en MP hvor forovrigt et Projektil sætte sig fast i lobet under Beskydningen af Vagtstuen hvorefter MP var ubrugelig. Johnny Benny Jens og Charles tog Opsætning i Købsterlokalerne hørende til Ostfeldfabriken lige over for Alwaysbygningen hvorefter vi, efter at have gjort det første Skyderi, begyndte at beskyde den tynde Vagtpost i Porten samt Vagtbygningens Vinduer.

Efter at Skydningen overalt var ophørt sendte Johnny Benny ud for at se om der var Tegn til

Retræde. Efter at have set Kanonen køre
 bort gik Johnny Omdre til Retræde hvorefter
 vi trak os tilbage gennem Wasbygade og
 Sydhavnstrogen til Centralværkstederne hvor vi
 lærte Ardejdskøj af Arbejdsmændene ~~der~~ hos hvem
 vi gik ind i Værket. Derefter gik vi hjem over
 Banegade.

Klok. d. 10-3-45

Johnny -

Kikvidning af Stibkeren, Ole Birkesen, boende
Br. Tvorgade 25, 3 Sal, Onsdag den 14. marts
1945. Kl. ca. 11.

I Tidens løb har jeg flere gange fra
forskellig- og absolut pålidelig Kilde - fået
meddelelse om B. Det kunne fastslås, at
han arbejdede for Tyskerne, og at han
altid var bevæbnet med en Pistol. Yder
ligere havde han 2 Pistoler liggende hjemme.
Først for nylig har det med Sikkerhed
kunnet konstateres, at han optrædede
som Stibker. På en Restauration havde
han truffet en gammel Kammerrat. De var
kommet i snak, bl. a. om Vaaben og B.
havde spurgt denne Kammerrat, om han
ikke havde Interesse for at få et Par
Pistoler, så kunne han henvende sig
til et Par Herrer, der sad ved et Bord
i Nærheden. Kammerraten var hoppet på
den, men de to allene viste sig at
være SS'er. De gennemtvang ham på
Stedet, hvorpå han blev arresteret.

Efter formel indhentet Godkendelse blev
B. ~~kendt~~ i dag dræbt.

Da han aldrig adskiller sig fra fremmede

blev Hestium planlagt sendt, at Valdemar
der kendte ham, skulde ringe på, hvor
paa andre skulde springe frem og holde
ham op.

Medens William holdt Vagt med vel
ledelse, gik Bob, Otto og Valdemar op.
Da han havde aabnet Loven, gik Bob og
Otto frem og kommanderede Hænderne op.
B. gav et Skrig fra sig af Rædsel og flygtede
ind i Højheden. Der blev skudt
efter ham, og han blev ramt flere Steder
i Ryggen og sank sammen. Han blev
derpaa skudt. Et Par Gange gennem Korpsets
og hans Pistol blev taget. De andre Pistoler
der ~~de~~ skulde ligge i hans Skrivebureau,
kunne ikke medtages, da Skrivebureauets
dør var umulig at faa aabnet. Nøglen
til ~~den~~ var ikke til at finde, hverken
paa ham selv eller i Højheden, og
der var ikke Tid til at begynde at
brække den op, ~~og~~ da de første Skud,
der var affyret paa Trappegangen kunde
høres i hele Lejendommen.

End.

Martin Jensen's Sabatdagsvagt for Rymsgade 3
 - Jørgensen - blev den 3 ds. Kl. ca. 17³⁰ skudt
 i sin Opgang Trifflingsfeldsgade 50.
 4 Skud fra en Barabellum affyret af P.M. Fksel Jensen,
 6 -- fra en 7,65 (Pistole fra Sætersø) affyret af
 Søren Olsen. Vedde er inden med Videre, idet
 han - af mig - havde faaet Beshud om ikke
 at dellege i noget. S.O. rejste Torsdag Eftenuiddag
 over Sindel, idet jeg gennem E.W. har
 faaet Færdskedsbe.

17
 Den 27.12.1943 Kl. ca. 20,50.

Student Børge Andersen, født den 5.8.1916 paa Frederiksberg, boende ?

Skude paa Gaden: Hjørnet af Skindergade og Klosterstræde
 Dræbt af 4 Skud, Kaliber 7,65 mm.

Nedennævnte Personer truffet ved Gerningsstedet, Personen under a med Pistol i Haanden.

- a. Tysk Soldat, ca. 40 Aar, ca. 170 cm., iført grønlig Uniform, Uniformskasket med blank Skygge, iøvrigt ?
- b. Mandsperson, ca. 180-185 cm. høj, ca. 35-40 Aar, iført mørke Benklæder, lang mørk Frakke, sort Hat med opadbøjet Skygge, hvidt Halstørklæde,
- c Kvinde. ca. 30 Aar, ca. 170 cm., iført sort Skindpels, stor sort Hat og højhælede Sko.

Personerne kan eventuelt genkendes af Vægter Hans Aage Hemming Andersen, Damsbovangen 1, 1. Sal.

Teknisk Afdeling har afgivet Erklæring, hvorefter Pistolen ved nærværende Drab ogsaa er benyttet ved Drabene den 20.12.1943 paa E. Østergaard Petersen og Redaktør Gaust.

NB! Skrevet af von Mägius.

17/9.

L.H.

hvorledes

Børge Andersen har slaaet en Tysker ned og frataget ham hans Pistol, en automatisk 7,65. Han har leveret den til Jørgen Bøgh, der har videregivet den til mig. Dette kun for - som Jørgen Bøgh siger - at give et Fingerpeg paa, at Manden skulde være god nok. Din Ordre og Mening om Manden staar dog stadig ved Magt.

A.B.

Børge Andersen døde alligevel Mandag 27/XII-43.
 Afkom. "Bode" som jeg havde afbalt det med
 minde drøm beriser, - det skete Kl. 9,30 med
 Skindergade.

Saa vil jeg har fandt al vidt med Politet
 endnu ikke hem har er.

30/XII-43.

Hastier, dep. ar. te amittet
 Min. f. aff. del. j. del.

2 / 0

+ Eigtved

Kaj Brand

Børge Johansen

Om forholdene i ministeriet ¹⁹¹⁷
 1917

Gai Eigtved, der er kendt for sin tidligere Virksomhed som Senior i Studenterforeningen, er Fuldmægtig i Ministeriet for offentlige Arbejder (Trafikministeriet), og da hans Forhold her bør kendes ogsaa udenfor Ministeriet, fremsættes her ved de nedenfor anførte Oplysninger.

Det bør da først og fremmest fastslås, at Eigtved i Løbet af Besættelsen hurtigt gav sig til at sympatisere meget kraftigt med Nazismen og med Tyskerne, og med det Kendskab, man har til ham, kan man roligt hævde, at det hovedsagelig var Opportunisme, der drev ham. Han har dog altid været - og, hvad der næsten er vigtigere, er stadig - ret antidemokratisk af Indstilling, og for Tiden prøver han - for ikke, efter at have faaet kolde Fødder, at virke for opportunistisk, at lade, som om det alene var Antidemokratisme, han i Besættelsens første Tid gav Udtryk for - og altsaa stadig giver Udtryk for. Dette anføres, fordi det maa paaregnes, at han i sit Forsvar vil hævde dette Standpunkt for derved at dreje sit Problem fra at være en Landsforræders til blot at være et internt partipolitisk Spørgsmaal.

Eigtved har iøvrigt skiftet Sind og Opførsel saa radikalt, at han vist selv daarligt kan huske sine tidligere Udtalelser m.v., og han undser sig derfor ikke for nu at betegne Knutzen som "en væmmelig Opportunist"; hvor berettiget en saadan Udtalelse end maatte være, er Eigtved næppe den rette til at fremsætte den. Man maa iøvrigt være indstillet paa, at Eigtved er i Besiddelse af en vis Charme og en ret sikker Opførsel og forstaar at belægge sine Ord ret behørdigt. Og for Tiden tager han selvfølgelig meget kraftigt til Orde mod Tyskerne.

Det bør endvidere bemærkes, at Eigtved er relativt forsigtig, og dette forklarer, at han ikke fik meldt sig formeligt ind i Nazistpartiet; Krigslykken svigtede nemlig Tyskerne - eller stod dem ikke tilstrækkelig sikkert bi, selv i hans Øjne - inden han var kommet saa vidt. Der er dog næppe Anledning til at lægge særlig Vægt paa denne formelle "Mangel", idet Eigtved saa vidt vides ogsaa selv blot betragtede den som en saadan. Han er nemlig i Ministeriet bekendt med, at Eigtved i et Selskab med meget Eftertryk har udtalt, at han følte sig som National-Socialist.

Eigtved synes nærmest at have henregnet sig til de Nazisympatisører, som blot ansaa sig selv for at være for "fins" til at mænge sig med de almindelige Nazister som Fritz Clausen ("Fritzemand", som han kaldte ham), som de betragtede som en Gruppe Landsknægte, der ganske vist kunde være meget gode til det grove Arbejde. Den Kreds, Eigtved maa antages at have haft Kontakt med, maa være Kredsen omkring Juncker og Popp-Madsen. En Sekretær har nemlig fortalt, at han i Slutningen af 1941 paa Eigtveds Skrivebord har bemærket en rød Seddel ("Telefonmeddelelse

sesblanket"), hvorpaa der med Popp-Madsens Skrift var skrevet: "Husk Juncker, P.M.". Det maa være paa dette Punkt, at Eigtveds alvorligste Forseelsler foreligger, og Juncker og Popp-Madsen maa til sin Tid kunne forklare et og andet om Eigtved.

At Eigtved ikke blot sympatiserede med Nazisterne, men ogsaa med Tyskerne, fremgaar af, at selv hans gode Væg Kaj Bang - inden denne definitivt solgte sig til Eigtved og Departementschef Hoskier, hvorom nærmere nedenfor - engang i Overværelse af nogle Sekretærer under en Diskussion har sagt til ham: "Du og dine Kumpaner, der støtter jer til de tyske Bajonetter".

Desværre er Størstedelen af Eigtveds Udtalelser gaaet i Glemmebogen, fordi han saa relativt tidligt fik kolde Fødder - det maa nemlig ikke glemmes, at han er en ret fintmærkende Opportunist, og siden da har gjort meget for at indynde sig. Men alle, som kendte ham dengang, kan dog bevidne at han tit og kraftigt gav Udtryk for baade nazistiske Synspunkter og Tyskvenlighed.

En Sekretær husker dog, at Eigtved ved en Lejlighed har sagt: "Jeg haaber og tror, at Tyskland vil sejre".

Endvidere erindres det, at han i begejstrede Vendinger parallelliserede Nazismens Fremmarsch med den franske Revolution.

Han blev derhos aldrig træt af at udtale sig imod Modstand mod Tyskerne, og "beamykkede" dette Standpunkt med en Teori om, at Danskerne ved ikke at have villet kæmpe den 9. April for bestandig havde forskertset sin Ret ~~til~~ dertil.

Dansk Modstand mod Tyskerne indgav ham i det hele samme Indtryk som "at en Myg pisser paa en Elefant".

Og endnu i 1944 har Eigtved - formentlig for ikke at virke for opportunistisk - udtalt, at han stadig maatte anse et stærkt Tyskland som den bedste Garanti for Europas Fremtid.

Der er formentlig Grund til at antage, at Eigtved som Ministersekretær for Gunnar Larsen, der ~~virkelig~~ vistnok var hans gamle Skolekammerat, har søgt at gøre sig gældende som Raadgiver for denne, og i hvert Fald har været paa Linie med den Politik, Gunnar Larsen fulgte. Der er Anledning til at rejse det Spørgsmaal, om ikke hele Problemet "Gunnar Larsen" vildt have faaet en anden Karakter, om Gunnar Larsen i det daglige havde haft en anden Embedsmand attachedet end Eigtved og en mindre indifferent Departementschef end Hoskier.

Som man kan vente, gik Eigtved med Iver op i Tilrettelæggelsen af Festlighederne vedrørende "Spadestikket" paa Rødb.-Femern Ruten. Han havde iøvrigt, saa vidt erindres, allerede tidligere været paa en Rundrejse i Tyskland sammen med Gunnar Larsen, og "Spadestikket" gav ham yderligere en kærkommen Lejlighed til at møde sig med Tyskerne, paa Femern og i deres

Gesandtskab i København m.v. Han var i denne Tid overordentlig optaget, formentlig ogsaa af Konferencer med Juncker og Popp-Madsen. En Sekretær, som i denne Periode blev sat til at assistere ham i hans Ministersekretærarbejde, og som - da det viste sig, at han skulde have med Rødby-Femern Festlighederne at gøre - af nationale Grunde henstillede at blive fritaget herfor, affærdigede Eigtved isvrigt med en Henviisning til, at han i dette Spørgsmaal havde saavel Departementschefen (Hoskiær, som er Eigtveds Onkel) og Ministeren bag sig.

Det maa isvrigt bemærkes, at Initiativet til Rødby-Femern Ruten synes taget fra dansk Side, og at Ruten saaledes formentlig ikke, som almindelig antaget, er gennemtvunget af Tyskerne.

Men for at komme tilbage til Eigtved, saa er der næppe Tvivl om, at han ved sin Kontakt med Gunnar Larsen har skaffet sig Invitationer til det tyske Gesandtskab m.v. i større Omfang, end han som Tjenestemand, nemlig som Ministersekretær for Gunnar Larsen, var tvunget til.

Og her kommer man ind paa et andet særligt Forhold i Forbindelse med Eigtved. Stillingen som Ministersekretær beklædtes, indtil Gunnar Larsen blev Minister, af en anden Fuldmægtig, nemlig Nansen. Men da Gunnar Larsen, som vist er tidligere Skolekammerat med Eigtved, blev Minister, blev det pludselig interessant at være Ministersekretær (igen, idet Eigtved tidligere havde beklædt denne Stilling) og med Bage Varsel fik Eigtved, der som nævnt er Neve til Departementschef Hoskiær, og som næppe med Urette anses for at misbruge dette til Fordel for sig og sin gode Ven, Kaj Bang, Hoskiær til at sætte Nansen fra Stillingen og Eigtved ind i den.

Og med Paapegelsen af Eigtveds Slægtskab med Hoskiær og intime Forbindelse med sin gamle Ven, Kaj Bang, der ved Krigens Begyndelse var Fuldmægtig, men nu - takket være Vennen Eigtved, dennes Onkel Departementschef Hoskiær og Gunnar Larsen - er sprunget til Kontorchef, er man inde paa det egentlige Problem vedrørende Eigtved, som ganske særligt har monopoliseret Ministeriets Anliggender, og som kynisk søger at fremme deres personlige Fordel ved gensidig Hjælp, og som maa antages ogsaa at skulle hjælpe hinanden i Fremtiden. De behandler Ministeriets Anliggender saa egenraadigt og i den Grad uden Mulighed for Kontrol fra det øvrige Personales Side, at man i vidt Omfang er henvist til Gissninger med Hensyn til deres Motiver; men disse Gissninger er dog vist ret sikre. Hvem af dem, der nærmest udklækker Intrigerne, er vanskeligt at afgøre, men Hoskiær udnytter beredvilligt sin Departementschefstilling til at fremme dem, og Bang er et lige saa villigt Redskab for dem, da deres Gennemførelse er til hans Fordel. Der praktiseres her Metoder, som udenforstaaende vil vægre sig ved at tro, eksisterede i dansk Administration i Dag, men som personalet i Ministeriet for offent-

Sagen er nemlig den, at dette Trin - hvis danner en Enhed, som ganske naturligt t

lige Arbejder (og Trafikministeriet) daglig har for Øje, saaledes at man ikke kan fortænke det i at tale om Nepotisme og personlig Favoritisme.

Sagen er den, at Eigtved og hans Onkel, Hoskiær, som hidtil har kunnet skatte og valte med Ministeriets Stilling og "Ben" efter Forlodtbeholdende, maa frygte, at Eigtved ved Hoskiærs Afgang den 1. December 1945 (paa Grund af Alder) eller eventuelt tidligere, hvis Krigen slutter før eller Triumviratet isvrigt finder det opportunt, at han trækker sig tilbage før, vil blive sat paa den Plads, der rettelig tilkommer ham, f.Eks. bliver hældt ud el.lign. for sin kollaborationistiske Indstilling m.v., eller i hvert Fald ikke bliver fyldt med "Ben" som hidtil.

Og for at sikre Eigtved herimod, menes Hoskiær og han i Forbindelse med Bang at have udklækket den Plan, at Bang - da Eigtved selv i hvert Fald ikke er kvalificeret til at blive Departementschef - skal være Hoskiærs Efterfølger, og saaledes at Bang, som de paa Grund af hans tidligere Stilling som Formand for Akademisk Skyttekorps anser for usværlig af nationale Grunde, og som i Forvejen er gammel Ven af Eigtved og ved det anførte kommer i yderligere Taknemmelighedsgæld til ham, til Gengæld skal sikre denne med "Ben" eller paa anden Maade. Denne Forudsætning er muligvis udtalt, men er sikkert en lige fuldt velforstaaet Haandfæstning for Bang, og der er i hvert Fald ingen Tvivl om, at Bang, som saa vidt man kan skønne ingen Midler skyer for at fremme og sikre sin Karrière, er et mere end villigt Redskab til den anførte Plan.

At Hoskiær ved sit Valg netop af Bang til sin Efterfølger har ladet sig bestemme af de angivne Hensyn, indiceres derved, at han, saa vidt vides, først greb hertil, efter at han og Eigtved havde søgt med Gunnar Larsens Hjælp at gøre Eigtved til Departementschef.

Og at Bang til Gengæld vil være villig til at hjælpe Eigtved foreligger der allerede Indicier for; han er saaledes allerede begyndt at paa ~~gøre~~ Eigtveds "udmærkede Lederegenskaber".

For at Bang, der ved Krigens Begyndelse kun var Fuldmægtig, ikke paa een Gang skulde foretage Springet til Departementschefstillingen, blev han først forfremmet til Kontorchef for Vejkontoret, efter at man, vist ret ha rdhændet, havde faaet Kontorchef Buchwald (den kendte Cricketspiller) til at søge sin Afsked paa fra den paagældende Stilling, og idet Bang ved denne Lejlighed "sprang" lige saa godt eller bedre kvalificerede Folk. Derefter er det Meningen, at han ved Hoskiærs snarlige Afgang skal afløse denne som Departementschef, hvorved han igen vil springe, dels en Kontorchef Johansen, hvilket dog ikke er nogen Ulykke, da denne er overmaade tysk-

venlig, hvorom nærmere senere, og derfor for ingen pris maa blive Departementschef el.lign. (han er iøvrigt ogsaa for ringe kvalificeret), dels Kontorchef Garde, med hvem der derimod formentlig ikke kan indvendes.

Det menes, at Departementschef Hoskier med dette for øje har deponeret et "politisk Testamente" hos Andreas Møller, hvori han har designeret Bang som sin Efterfølger.

Men saafremt Bang skulde blive Departementschef, vil han i Kraft af den Magt, han da vil komme i Besiddelse af, altid kunne hjælpe Eigtved, endogsaa selv om denne i første Omgang skulde blive hældt ud, eventuelt vil han maaske kunne redde ham helt, ja, der er Tegn paa, at han kunde tænke sig at forfremme ham til Kontorchef.

Enhver Aktion mod Eigtved kan derfor betragtes som illusorisk, hvis Bang har den fornødne Indflydelse.

At der ligger Intriger, som helst ønskes skjult, allerede bag Bangs Spring til Kontorchef, fremgaar af, at Eigtved sørgede for at have fri paa Ministeriet de paagældende Dage, og ved sin Tilbagekomst spillede meget overrasket over det skete, men desværre glemte, at han nogen Tid forinden havde fortalt en Sekretær, at Bang skulde være Departementschef.

Men dette skete, vilde det, som det formentlig vil være fremgaaet, være Resultatet af en saa skamløs personlig Favoritisme og diktatorisk Praxis, at det næppe vil være noget heldigt Grundlag for Arbejdet i Ministeriet efter Krigen. Ganske vist kan der ikke indvendes noget mod Bangs principielle nationale Stilling (det er jo bl.a. netop derfor, at han overhovedet kan bruges i Triumviratet som Dækning for Eigtved), men han har dog intet haft imod at konspirere med Kollaborationisten Eigtved, naar det var til hans egen Fordel, og med Gunnar Larsen som Midlet til at foretage de fornødne Afskedigelser og Udnævnelser, og nu skal altsaa hans Egenskab af Formand for Akademisk Skyttekorps bruges til at sikre det saaledes vundne for ham selv samt til at dække over Eigtved.

Det kan i denne Forbindelse nævnes, at Hoskier, før Gunnar Larsens Tiltræden var meget spændt paa, hvordan han vilde faa det med ham som Minister, og han indgav saaledes en Afskedsbegæring til den foregaaende Minister, Axel Sørensen, fordi han ikke vilde være Departementschef under "den Smededreng"; denne Begæring blev ikke taget til Følge, og det skulde hurtigt vise sig, at Hoskier (og dermed Eigtved og Bang) aldrig kunde have faaet det bedre, idet Gunnar Larsen lod Hoskier skalte og valte med Ministeriets personaleforhold og lign., som han vilde, og troede paa alt, hvad Triumviratet fortalte ham herom; og paa den anden Side søgte Hoskier og Eigtved, saa vidt vides, ikke paa nogen Maade at hindre Gunnar Larsen i at følge den Kurs, han slog ind paa.

Der er iøvrigt Anledning til at antage, at Bangs sociale

Indstilling ret nøje svarer til Eigtveds, og at en Person med en saadan Indstilling skulde blive Departementschef, tilmed for et Ministerium for offentlige Arbejder, vil med Hensblik paa Forholdene efter Krigen formentlig være ret uhel- ligt, og i det hele anser man i Ministeriet ikke Bang for at være tilstrækkelig sagligt kvalificeret til at blive Departe- mentschef.

En af Triumviratets Intriger for at skaffe Luft foran Bang gik isvrigt ud paa at foreslaa Kontorchef Johansen ind- sat som Amtmand i Sønderjylland nu under Krigen til Trods for dennes udprægede tyskvenlige Indstilling. Det drejede sig saa vidt vides om den Stilling, som Pinholt fik.

Et eventuelt Initiativ udefra for at forpurre de an- førte Intriger - hvilket kan være særdeles rimeligt, da det drejer sig om Besættelsen af en af Landets højeste Stillinger, især da det har vist sig at Departementschefer i givet Fald kan komme til at fungere som Ministre, - vil blive hilset hjerte- ligt velkommen af Ministeriets Personale, dels fordi de an- førte Intriger fuldkommen har forgiftet Tilværelsen i Mini- steriet, dels fordi Bang i den Tid, han har fungeret som Kon- torchef, ved sin Væremåde har formaaet at gøre sig endog me- get upopulær, saaledes at et tilstrækkelig godt Samarbejde næp- pe ~~kan~~ kan paaregnes; eksempelvis skal anføres, at da det for nylig viste sig, at en af Sekretærene, som udførte noget Ekstraarbejde for Bang, havde faaet Tuberkulose, og denne med- delte Bang, at han af denne Grund maatte tage fri, udtrykte Bang sin Interesse for den paagældende ved at sige: "Det var da kedeligt; nu har jeg lige saa travlt".

Det er isvrigt et stort Spørgsmaal, om ikke allerede Bangs Spring til Kontorchef, der alene var motiveret i at trække ham op mod Departementschefstillingen og i sin Egenskab af Springavancement var af unormal Karakter, som foretaget ved Eigtveds og Gunnar Larsens forenede Kræfter og som et Led i Arbejdet for at dække Eigtved, efter Krigen bør underkastes en Revision. Der ses ikke at være nogen som helst Grund til, at de Embedsmænd, som dengang blev sprunget af de anførte sær- lige Grunde, fortsat skal finde sig deri.

Et saadant Initiativ udefra ~~var~~ dog formentlig til- rettelægges med hurtig Realisation for Øje, da Hoskinn mulig- vis for at forpurre Indgriben i Triumviratets Planer kan finde paa at gaa uventet. Der b ~~r~~ indlertid ikke ske Henvendelse til Andreas Møller, end ikke i fortrolig Form, da han næppe kan antages at kunne holde tæst over for de øvrige Departementschefer.

I Stedet for Bang vil man da til Departementschef kunne ta e enten Ekspeditionssekretær Palle Christensen, der er dyg- tigere end Bang, nationalt upaaklagelig samt særdeles vellidt (han maa isvrigt paaregnes at ville tage sit gode Tøj og gaa, saafremt Bang bliver Departementschef) eller for saa vidt man

ikke udefra tør gaa med hertil, den ældste Kontorchef, Garde. Personalet er for de 9/10's Vedkommende i hvert Fald enigt i, at det ikke vil have Bang.

Det vilde være meget uheldigt, om en Person som Eigtved skulde kunne fortsætte i Ministeriet efter Krigen, hvad enten dette kan ske ved Protektion fra Bangs Side (hvis han ikke holdes nede) eller ved at de Regler, som eventuelt maatte blive givet vedrørende Tjenestemand, der under Krigen har vist sig at være nationalt uvederhæftige, maatte være affattet saaledes, at de ikke omfatter Forhold, som den Eigtved har gjort sig skyldig i, hvorved bemærkes, at det jo maaske blot drejer sig om at faa ham afskediget; det er endnu uvist, om der er Grundlag for at straffe ham. Da han endvidere maa antages (ligesom Knutzen) i vidt Omfang at have handlet efter Ordre fra Gunnar Larsen, som han imidlertid selv har inspireret denne til at give eller i hvert Fald fuldt ud billiget, bør man, saafremt der maatte blive indført Regler om, at Tjenestemand, der har handlet efter Ordre, skal slippe, sørge for, at saadanne Regler begrænses, saaledes at de ikke gælder i Tilfælde, hvor de paagældende ved Raad eller paa anden Maade selv har paakaldt den paagældende Ordre eller iøvrigt maa antages at have billiget den.

For at man ikke skal tro, at Triumviratets Virksomhed er ophørt, skal anføres, at det, saa vidt man kan skønne, i disse Dage arbejder paa at faa Eigtved indsat i den Kontorchefstilling i Københavns Havn, som den tidligere Indehaver, Wikslaw, frasagde sig, da man ikke tog ham til Havnedirektør efter den myrdedes Direktør Laub. Triumviratet gaar formentlig ud fra, at Eigtved i højere Grad vil være i Sikkerhed i den mindre isjæfaldende Stilling under Kommunen end som Statstjenestemand (- og saa kan Bang jo altid engang tage ham til-

bage til Ministeriet). Det anførte tilsiger iøvrigt, at eventuelle Bestemmelser vedr. nationalt uvederhæftige Tjenestemænd kommer til at omfatte saavel Stats- som kommunale Tjenestemænd.

Hvorledes Eigtved mener at kunne optræde, naar han tror at have tilstrækkelig Magt, kan man faa oplyst fra Statsbanernes Personalekontor, hvor der har verseret en Sag, som medførte, at Eigtved for at have overfuset en Togkontrollør og paaberaabt sig, at denne ikke kunde gøre ham (Eigtved) noget, blev tvungen til at afgive sit "Ben" som Medhjælper for Auditeren ved Statsbanerne.

Hvad specielt den tredje i Triumviratet, Departementschef Finn Hoskier, angaar, skal udover det anførte om, hvorledes han samvittighedsløst benytter sig af sin Magt til at gennemføre Triumviratets Intriger, bemærkes, at han har været uden synderlig Forstaaelse af den nationale Situation, og at det derfor maa siges at være meget uheldigt, at en Person som han er kommet til at fungere som Minister under disse Forhold. Som tidligere anført synes han saaledes at have været fuldkommen ligeglad med, hvilken Kurs, Gunnar Larsen fulgte. Endvidere foreholdt han i en Periode, hvor det trak op til Strejker, og hvor disse vel at mærke billigedes af Frihedsraadet, Personalet i meget kraftig Form, at det ikke maatte strejke, ligesom han, da Generalstrejken kom, truede med at forlange Lister over dem, der gik.

Endvidere afskedigede han paa Luftfartdirektør Gregersens meget uheldige Indstilling angaaende 2 danske Flyveledere fra Kastrup Lufthavn, som i dennes Motorbaad var flygtet til Sverige, og vel at mærke, tilmed uden at der fra tysk Side var stillet Krav om Afskedigelse. Ved denne Lejlighed svigtede iøvrigt markværdigt nok den ellers nationalt upaaklagelige Expeditionssekretær

Tvilsens Jugement, idet han i Skyndingen ikke kunde indse andet end, at de paagældende selvfølgelig maatte afskediges, fordi de var rømt.

(Den omtalte Direktør Gregersen er vist iøvrigt Opmærksomhed værd; han har vist afholdt private Sammenkomster med Tyskerne.)

Endelig kan anføres, at det vist var Hoskiær, der foretog Henvendelsen om at faa den tyskvenlige Kontorchef Johannsen placeret som Amtmand i Sønderjylland.

Af det anførte vil formentlig fremgaa, at saafremt Hoskiær ved sin Afgang, fordi han har fungeret som Minister, skulde faa Storkorset tildelt, vilde det være en Forhaanelse af Dannebrogssordenen.

Den tidligere nævnte Kontorchef i Trafikministeriet, Birger Johannsen, staar i en vis Tilknytning til Triumviratet, vist navnlig til Eigtved, men er ikke i Besiddelse af saadanne Egenskaber, at de har kunnet bruge ham i deres Planer. Han er derimod udpræget tyskvenlig og har i Modsatning til Opportunisten Eigtved fastholdt denne Indstilling til Dato.

Han er Søn af den tidligere Direktør for K.T.A.S. og derved særdeles velstaaende, og hans Tyskvenlighed har formentlig delvis været begrundet i, at han i en tysk Sejr har ment at se en Garanti for sine Kapitalinteresser mod evt. "røde" Anslag. Iøvrigt vil han gerne selv begrunde den med, at han er "af tysk Afstamning"; hans Fader var nemlig født i Slesvig og vist iøvrigt en god dansk Mand.

Det bør bemærkes, at han er særdeles elskværdig af Væsen og næppe nogen farlig Mand. Det er temmelig sikkert, at han ikke har virket til Fordel for Tyskerne, men det har hans Stilling nu heller ikke givet ham Anledning til.

Derimod har han uafladelig taget Stilling til Fordel for Tyskerne og givet Udtryk derfor paa særlig malplaceret Vis, saa det ikke har kunnet undgaa at vække Indignation.

Fra Besættelsens første Tid kan nu kun huskes, hvordan han med anerkendende Smil og Bemærkninger ydede Egtved moralsk Støtte, naar denne luftede sine Meninger om Tyskerne og Krigen, samt at han - da det blev ham fortalt, at forskellige af de danske Deltagere i "Spadestiksmiddagen" havde undladt at drikke med, da Renthe-Fink udbragte en Skaal for "den europæiske Nyordning", - udtrykte sin Misbilligelse heraf.

At han fuldstændig savner Forstaaelse af, hvad man kan og ikke kan, fremgaar bl.a. af, at han den første Arbejdsdag efter den 29. August 1943 fandt det naturligt at indfinde sig paa Dagmarhus angaaende en formentlig fuldkommen ligegyldig Sejltilladelse for en kvindelig Bekendt, for derefter i Ministeriet for det undrende Personale at udvikle, hvor flinke og elskværdige disse Tyskere dog havde været.

Endvidere lykkedes det ham engang paa Nørreport Station at komme i Samtale med et nygift Medlem af "Frikorps Danmark" og dennes Kone, og derefter underholdt han sig med dem i Toget og bød dem Cigaretter, saa at de blev saa gode Venner, at de tilbød ham at drikke med af deres Flaske, hvilket han dog undslog sig for, men som man kan forstaa, udelukkende af hygiejniske Grunde.

~~ikke udefra tør gaa med hertil, den sidste Kontorchef Gardes~~
 personalet er for de 9/10's Vedkommende i hvert Fald enigt i,
 at det ikke vil have Bang.

Det vilde være meget uheldigt, om en Person som Eigved
 skulde kunne fortsætte i Ministeriet efter Krigen, hvad enten
 dette kan ske ved Protektion fra Bangs Side (hvis han ikke hol-
 des nede) eller ved at de Regler, som eventuelt maatte blive
 givet vedrørende Tjenestemænd, der under Krigen har vist sig
 at være nationalt uvederhæftige, maatte være affattet saaledes,
 at de ikke omfatter Forhold, som dem, Eigved har gjort sig
 skyldig i, hvorved bemærkes, at det jo maaske blot drejer sig
 om at faa ham afskediget; det er endnu uvist, om der er Grund-
 lag for at ~~ska~~ straffe ham. Da han endvidere maa antages (lige-
 som Knutsen) i vidt Omfang at have handlet efter Ordre fra
 Gunnar Larsen, som han imidlertid selv har inspireret denne til
 at ~~give eller i hvert Fald fuldt ud billigt~~. Da tyskerne der-
 efter begyndte deres Arrestationer af fremtrædende Danskere,
 udtrykte han sin Beklagelse af, at de ikke havde taget Politi-
 kerne Poul Sørensen, som Johansen ikke kunde lide, fordi denne,
 som han sagde repræsenterede Christmas Møllers Fløj inden for
 det konservative Parti.

Da Ministeriernes Personale den 19. September 1944
 blev gennet ned i Gaarden i Slotsholmsgade 19, fandt han det
 naturligt at henvende sig til Tyskerne (selvfølgelig paa Tysk
 og formentlig blot for at brillere med sin Færdighed heri) paa
 en saadan Maade, at det vakte Indignation rundt om. Da dette
 beg efter kom ham for Øre, hævdede han ganske vist, at han
 kun havde gjort det for at faa det til at glide lettere for
 Personalet. Men dels var det ogsaa navnlig Formen og Bevidst-
 heden om, at det udelukkende var for at komme i Kontakt med Ty-
 skerne, der havde indigneret, dels staar det i hvert Fald faat,
 at han, da han kom op fra Gaarden, efter at Sekretær Hvorslev
 var skudt og en C.B'er saaret, udtalte, at det havde været
 "en interessant Oplevelse".

Da det derefter viste sig, at Tyskerne havde taget Poli-
 tiet og sendt det til Tyskland, bemærkede han, selvfølgelig med
 de fornødne Reservationer med Hensyn til Forholdene o.s.v., at
 der saamænd var ~~xixx~~ flere Overbetjente, han godt kunde unde
 den Tur.

At han til det sidste har fastholdt sine Sympatier for
 Tyskerne, uden Hensyn til disses stadig haardere Metoder, frem-
 gaar af, at han, da Tuborg blev sprængt, erklærede, at det jo
 kun var rimeligt, naar Sabotørerne sprængte de Virksomheder,
 der arbejdede for Tyskerne.

At de anførte Udtalelser m.v. ikke blot er Ord, som
 ved Uheld er faldet ham i Munden, men Udtryk for en Mentakitet,
 der ser alt fra et tysk Synspunkt, fremgaar af, at han betrag-

tede Tyskernes Vigen i Frankrig for de allierede Invasions-
tropper som en Manøvre, der skulde tilsigte at lække saa mange
allierede Tropper som muligt i Land, for at de der kunde
blive fanget i en Fælde, samt at han, naar Sveriges eventuelle
Indtræden i Krigen blev diskuteret, selv paa et meget frem-
skredet Tidspunkt mente, at det da maatte blive paa tysk Side.
Men hvor utiltalende Johansens Udtalelser m.v. end har været,
kan han dog ikke i Farlighed sammenlignes med Eigtved, der
har arrangeret sin Sikkerhedsorganisation med Hoskiær og Bang,
og det om Johansen bemærkede er derfor nærmest anført, for at
man kan være klar over, at han ikke - som han vist selv tror-
er et Departementschefemne (hvad han iøvrigt overhovedet ikke
er sagligt kvalificeret til), nemlig i Tilfælde af, at Mini-
steriets Deling i et Ministerium for offentlige Arbejder og et
Trafikministerium bibeholdes, og saaledes at efter hans For-
mening Bang og han skal have hver sit Ministerium.

Dengang den omtalte Deling af Ministeriet fandt Sted
og Minister Elgaard blev indsat som Trafikminister, forsøgte
Triumviratet iøvrigt straks at faa Eigtved indsat som Minister-
sekretær for Elgaard. Hoskiær havde jo Gunnar Larsen under Kon-
trol, og saa skulde Eigtved præparere Elgaard. Denne var dog
tilsyneladende orienteret i Forvejen om Forholdene i Ministe-
riet og Eigtved blev afvist af Elgaard, der i Stedet tog
Ekspeditionssekretær Palle Christensen til Ministersekretær.

Den foreliggende Fremstilling skulde tilsigte, at de,
der efter Kri en faar med Besættelsen af de foran omhandlede
Poster m.v. at gøre, paa samme Maade kan være orienteret, saa-
ledes at der kan blive sat en Stopper for de beskrevne Intrig-
er, der ellers kan fortsætte de første 25 Aar frem i Tiden.

Men skal Eigtved ud af Ministeriet - eller blot holdes
paa sin Plads - er der, som det vil fremgaa, andre end ham,
der skal afskæres fra Indflydelse.

John Marsing, Firmaet Marsing & Harter, Badstuestræde 13.

Harter er tidligere Frikorpsmand som gennem sine tyske Forbindels har skaffet Marsing en Del tyske Agenturer. Firmaet M&H har solgt til Tysker en Mængde forskellige Ting som disse har Brug for lige fra Fotografiapparat til Fernis og Maling.

Marsing der er en Fars Dreng der for ca to Aar siden intet ejede, har nu tjent sig en Formue som han ved en legal Rejse til Sverrige for ca 14 Dage siden, forsøger at bringe i Sikkerhed i Sverrige ved privat clearing med Forbindelse, der ligeledes skal forvalte hans tyske og afdøde Fars engelske agenturer.

Han kommer en Del sammen med en Mand ved Navn Johannes Fæster, der indtil for nylig boede paa Hotel Nordland, og sandsynligvis bor der endnu Fæster er en Slapsvans med udprægede Lüksustilbøjeligheder, der nu smider om sig med Penge. Han har aldrig været noget og aldrig ejt noget, og er i Stand til at gøre alt for Penge. Hans Omgang med Marsing er i sig selv kompromitteret. Hans Forhold bør undersøges, da han i visse Kredse anses for farlig. Begge de Herrer omgaas meget Tyskere.

Rapport. angaaende

Kiels Faarup Cyklerykker Adr ukendt.
 samt Marius Jensen Adr Bagergaarden
 Skovs hoved. Kiels Faarup har paa Arbejdsplads
 ved Gentofte Station udtalt til sine Kolleger
 at han en Aften da en Baad skulde afgaa
 til Sverige med 10 Sabotører og 5 Holland
 sam havde udført Illegalt Arbejde, var kom
 met tilstede og havde forespurgt om han
 kunde faa Lov at tage med, da han ogsaa
 havde udført illegalt Arbejde og var eftersøgt.
 Han fik Tilladelse til at tage med, og fik der
 ordnet saa han kunde gaa op efter sin Kuffert
 Etidelen gik han op og tilkaldte den tyske
 Værnemagt sam kom tilstede og Arresterede
 samtlige ombordværende dette arbejde foretog
 han i Samarbejde med Marius Jensen.

Disse Oplysninger er givet mig af
 1 Kollega til Kiels Faarup sam arbejdede
 sam men med Faarup ved Gentofte Station
 men sam nu arbejder i Jylland
 Hans Navn er Hans Hansen.

Munich

+ København den 14/3 85

Jeg Carl Christian Kjer Hansen født 18-8-20 i
 Folding, Billedamt. 22-4 — 5-12-81 optjent Dør-
 nypligt som Marinesoldat i København Hoved Nr.
 8/26 Kaserne Nr. 410 Løjtnantens Kaserne, Opmønstrede
 i København i Maj 82 fra m/s "Göta" arbejdede en
 Maanedes Tid hos Andersen Buecentralen Klerkegade
 1. Hjørnet af Borgergade. Traf Løjtnant Christian Løren-
 sen i Chokoladeforretningen Montergade 18 hos
 Nærsten Frk. Lørensen. J. Chr. S. hørte at jeg var
 revolutionær og blev Interesseret, jeg kom til at
 køre for ham, da han gaa der Tidspunktet opkøbte
 Telte, han var meget flod med Tinge og havde
 næsten altid flere Tusind paa sig. J. Chr. S. gennemgik
 omkring 1. Sept. Jeg boede dengang hos Brotrykker
 Jensen i Høj Holtegade 6. Den 14-4-83 kom
 J. Chr. S. til mig og spurgte om jeg vilde udføre
 et meget illegalt Arbejde for ham hvor til jeg
 straks svarede ja, da jeg gerne vilde gøre en
 Indtægt i Kasse, jeg skulde skaffe i os, Fødsels-
 bøger, Legitimationskort og lignende Papirer især
 udenlandske deuden skulde jeg sætte sig i
 om Kasse, Skibe, Transporter og Tænder. Vi blev
 i 1841 arresteret i Frihavn af Tidspunktet
 meris paa Forankring af en P. som var
 over Havn og forkyndte sin P. som var "Dansk".
 Lagen blev bekendt i 3 Ramme paa P. som

gaarden, Trivstenen ved gaarden og Forsiden
 af den arkitektiske af Høiendelsen, som udførte
 meget udføreligt om de forskellige Tårne og mure
 som de blev bygget, men som de blev bygget af de
 forskellige mure som de blev bygget af de
 i Forsiden af Høiendelsen, som de blev bygget af de
 som de blev bygget af de. K. 1. 1. 1.
 Del Ristaler til J. Chr. S. blandt andet en Balthus
 my. M. har tilkøbt Varnemagten, jeg arbejdede efter
 Løstadsen hele Sommeren 83 og Fiskelageret
 Møllegade 34 hos Fadig indtil Nov. Derefter hos
 Jakobsen Brysselgade 4 til midt i Januar, da
 jeg begyndte for mig selv og købte Fiskelageret
 Grønnegade 27 som jeg har drevet hele Sommeren
 84 og staaer stadigvæk for Lokalerne; men overlod
 det omkring 1. Nov. til en Gruppe Frivillige som
 Horken, Maja og Calle som hender Carl Emand Jensen,
 sandsynligvis i Sverige) som jeg havde været sammen
 med i April 83 under Danneberg af en Deling
 som i midlertid blev optaget. Jeg har i Januar-Februar
 Maaned arbejdet i Trykkeriet hos Skomager Jensen Labors
 Levarden 45. Fra Jule i Maj 83 til Dec. 84 haft Bopæl
 Sundøgsgade 3 Th. Th. derefter igen hos Trykkeri Jensen.
 Tidstid til Sundøgsgade. Jeg kom en Del hos Fru
 Bocherup kaldet "Første" "Absolutvarmen", som
 flygtede til Sverige sidste Maaned, efter Prussia. =

3

Afhentede sammen med Henning Pallen og Erik Melander 3 Skrivmaskiner hos Ekners Kemiske Laboratorium sidste Uaand. Angaaende Wordet paa Bogtrykker Jensen har jeg indgivet udførlig Rapport ogsaa om J. Chr. S. som er gaaet over til Tysskerne. Jeg bor i Gybløkke hos Henry Christensen Thorsgade 53te Nr.

m. K. H.

Carl Hansen

Carl Hansen ^{mener} efter Samtale med ham, at det var ham der skulde have været skuld i stedet for blev det hans Vark Bogtrykker Jensen, da han aabnede Døren.

Han mener det evl. er J. Chr. S. der staar bag Drabet.

Olsen.

København, den 23. Juni 1945.

Rapport Vedr. Bille Hansen !

Bille Hansen meldte sig ud af D.K.P. i 1943, efter eget ønske grundet paa at han var for gammel et medlem til at tage imod ordrer af partiet.

Han rejste nu til Bornholm og udgav sig der for at være C.K.-medlem. Han gav sig ogsaa af med at skaffe jøder til Sverige, hvorved han tjente penge, henvisning til Kongsbøll og pastor Lange, Bornholm.. Han gav sig ogsaa af med vaabenhandel, hvoaf det formenes, at modstandsbevægelsen fik ca 10 % medens resten solgtes til ublu priser (Hinche, Viggo Lund, Frank Sørensen), og endvidere til en mellemmand til andre folk, navnet vil han kun opgive til kompetente personer, dermed menes C.K. eller K. Ledelsen. 2. partimedl. kom til mig og fortalte at Bille H. havde tilbudt dem 10 000 patroner for 800 kr. Jeg oplyste disse 2 kammerater, (formentlig udsendt af C.K.) at disse patroner var gaaet i vort daværende depot, uden een øres udgift altsaa formenes det at Bille H. vilde have tjent de 800 kr. selv, da patronerne var gratis.

I min fagforening, hør og flaade, er der nedsat et undersøgelsesudvalg, som er kommet til det resultat at Bille H., der nu sidder paa persilhusets kontor for særlige anliggender maa fjernes derfra, fordi han paa arbejdspladsen har solgt flæsk og spiritus til en tysk officer (Eisinbusch.) og solgt dennes russiske cigaretter. Endvidere har han gaaet byarinder og presset tøj for samme person. Udvalget henvender sig til mig og beder mig udvirke at han fyres fra modstandsbevægelsens kontor omgaaende. Hans kone har endvidere givet politianmeldelse paa Bille H. for vold, og for trusler paa livet.

Frits Lørke

Distr. 4. afd. 30

Parmanede 9. 5.

N. B. Møller - Sørensen og Svend Petersen kan tilslutte sig ovenstaaende. (Distr. 4. afd. 3).

Erling Arntzen, Sekretær i Arbejdsministeriet.
Er omtalt i "Af en Forræders Papirer", da han har
sagt "Nej" til at deltage i et Møde, hvortil DNSAP
havde indbudt flere Jurister.

Indmeldte sig i National Studenter Aktion ef-
ter d. 2. April 1940 (Efteraar 1940?), efter egen
Oplysning fordi han var utilfreds og skuffet over
den hidtil førte Militærpolitik. Var ved Indmeldel-
sen af den Opfattelse, at Fraktionen var ultrakon-
servativ, jfr. at Popp Madsen havde skrevet i kon-
servative Dagblade. Deltog kun i tre Møder, hvoraf
de to var offentlige. Har herudover ikke deltaget
i NSA's Arbejde, ej heller i DNSAP's, ligesom han
kun to Gange er blevet indbudt til DNSAP's Møder,
og aldrig har deltaget deri eller været Medlem af
DNSAP.

Meldte sig ud af NSA d. 28 eller 29/8 1943.

Herr. Petersen.

Fielstgade. 25.

Armoder om et Forskud paa
1kr 100,00

Derfor Skuldes.

12/9. 44. Erling Vinchel Petersen

Skandinavisk Imprægnerings Compagni.
Dampfærgevej 23, Frihavnen, Kontor, Raadhuspladsen 2, K.

Direktør for Virksomheden, som udelukkende fremstiller Camouflagenet til Tyskerne er en fhv. Skiltefabrikant ved Navn Pless-Schmidt (tidligere Atelierskilte, Vesterbrogade 137 V) Pless-Schmidt var før Krigen fattig som en kirkerotte. I 1940 kom han i Forbindelse med Tyskerne og fik overdraget at starte Camouflagefabrikken i Frihavnen.

P. har spundet Guld paa denne Fabrik. Han giftede sig for et Aar siden med en ung Pige paa 20 Aar, Han er selv ca. 40. Han har købt en stor Lystejendom i Ordrup samt Herregaarden "Benzon" i Djursland. Endvidere har han -muligvis sammen med andre - købt den Ebelø, som ligger ved Bogen. Foruden denne Fabrik har han købt et Hotel her i Byen, og han er efter al Sandsynlighed Ejer af eller i alle Tilfælde Direktør for endnu en Fabrik af samme Beskaffenhed som S.I.C., denne skal ligge i Sydhavnen.

Fabriken i Frihavnen beskæftiger 240 kvindelige Arbejdere der arbejder 9 Timer daglig for en etaling, som ligger væsentlig under den tariffmæssige Timeløn.

Hans Svigerfar Linde (tidligere Jord og Betonarbejder) er Værkfører der, og hans personlige Ven ved Navn Becker Inspektør. Becker er Officer i Reserven og "Fører" indenfor D.N.A.S.P.

Pless-Schmidt og Becker ankommer til Fabriken i egne Vogne.

Skandinavisk Imprægnerings Compagni, som Virksomheden kaldes ligger i Pakhusbygningen paa Dampfærgevej 23. I Kælderetagen har den tyske Marine Kartoffeldepot, i Stuen er der Sanitetslager (ogsaa tysk). Paa anden og tredje Sal ligger S.I. Co. samt paa tredje og fjerde Sal endvidere et Marinebeklædningsdepot. Der er til Stadighed posteret en halv Snes Mand, der har Vagtlokale i Bygningens første Opgang. Om Natten er endvidere posterede to danske Marinevægttere i hver Opgang. Camouflagenettene fremstilles af Træld og Halm som oversprøjtes med Maling.

Noter: Om Kaj Pless-Schmidt kan iøvrigt oplyses, at han er Værnemager i Ordets egentligste Forstand. Politiske Motiver ligger efter al Sandsynlighed ikke bag hans Handlemaade. - I 1920 forsøgte Manden at starte en Færd over Atlanten i Kajak. - Hans Kone har den 31/11-43 faaet en Søn.

Harald Cristiansen.

flyttet fra Rosenvængets Sidealle 3 St. 1ste April til Nordrefrihavnsgade 88 tredje thk (Hjørnet af Strandbv. og Nrdhg.)

Nedenstaaende er delvis baseret paa Vidneudsagn og dels paa hans egne Udtalelser til hans nærmeste Familie, med hvilken jeg er i snæver Kontakt.

Harald Cristiansen startede sin Kariere under Krigen som Stikker for Gestapo, i hvilket Fag han udviklede en saa fulden Teknik, at han til sidst modtog fast Ansættelse paa Dagmarhus. (det skete d. 29. Aug.) Han begyndte med den forholdsvis beskedne Løn 550 Kr. pr Maaned + Ducor. (egen Udt.) Da Oktober kom, deltog han med Liv og Sjæl i Jødeforfølgelserne, og han har, over for sin Familie, givet nogle aldeles haarrejsende Skildringer af de Tragedier, der her er udspillede, fortalt nøjagtigt som man beskriver en morsom Gøg og Gogge Film, man har set. Ganske kort Tid efter Jødeforfølgelserne modtog han pludseligt Lønforhøjelse og Forfremmelse, samtidig med at han nu fik Raad til at anskaffe sig en Mængde Ting; Flygel o.s.v. Efter Forfremmelsen er han blevet en af de højeste Ledere inden for det tyske Kriminalpolitis Mordafdeling. (=Drabskommiss.)

En ung Officer, en Kornet, beskæftigede sig en hel Del med Officerernes illegale Organisationsarbejde efter d. 29. Aug. En Dag han havde besøgt en af sine Kammerater, bemærkede han, at han blev skygget af H. C. Han søgte Tilflugt hos en af sine Bekendte, en Cykelsmed i Paksegade, der tilfældigvis og heldigvis viser sig at være besvogret med H. C. Kornetten slap igennem et Par Kældre og ud til Nordrefrihavnsgade. Et Øjeblik efter kom Smedens Svoger H. C. ned i Forretningen og spurgte efter den forsvundne Kornet. I øvrigt kendte Kornetten H. C. af Omtale og Udseende, da denne jo er berygtet i hele Kvarteret, og de to kun bor et Par Gader fra hinanden. Der er saaledes hele to absolut troværdige og hæderlige Vidner paa Mandens Stikkervirksomhed. For en Fuldstændigheds Skyld skal nævnes, at Kornetten straks advarede sin Kammerat, som omgaaende forsvandt til Sverrige; og at Gestapo kort Tid derefter aflagde Manden et Besøg. Ovennævnte Kornet er nu Medlem af vor Gruppe, han betragter sig stadig som værende truet af H. C., hvis han skulde møde ham, hvad der jo nemt kan ske.

Harald Cristiansen er lige fornylig vendt hjem fra et Besøg i Berlin. Han havde en 8 Aars gammel Fronthund med fra en Hundeskole der nede. Han har ogsaa tidligere haft Hund, ligesom hans Kollega Sutzmann Menz med hvem han kommer sammen privat. Denne stammer fra hans (H.C.) Kone, der engang afslog en Invitation med den Begrundelse, at de skulde besøge en af Haralds Kolleger Menz, som ogsaa havde en Hund. Ogsaa ved en anden Lejlighed nævnede hun Navnet Menz.

Ved et Selskab i Søndags indtraf en Begivenhed, der inden for Familien og forøvrigt ogsaa uden for denne, til en vis Grad bekræfter den ikke urimelige Formodning; at Harald Cristiansen, naar han sidder i den tyske Mordkommission ogsaa er en af de Personer, der sidder med Gestapos Liste og er med til at sætte Kryds ved Nazisternes næste Offer. - Ved nævnte Selskab sagde en af Gæsterne, da Talen faldt paa Snigmord, at det hørte jo nok snart op. For, fra den ene Side maatte dem der ~~ikke~~ skulde myrdes jo snart være uddøde; og fra den anden Side maatte man formode, at dem der myrdede snart blev lovligt forhindrede i at fortsætte. Det var dristigt sagt i Selskab med en Gestapomand, Og H. C. forstod da ogsaa Meningen. Han blev heftig og sagde truende "naa mon" og skulde til at fortsætte med noget, der kunde tydes som "det skal i nok snart faa at se" eller saadan noget lignende. Han tog sig imidlertid i det og sagde i Stedet "tja, man ved jo aldrig..." samtidig med, at han blev kobberrod i Hovedet. Det lyder maa-ske ikke af saa meget, men alle, der var til Stede, var meget oprørte, og de var alle fuldkommen enige om, at H. C. her havde givet sig selv en alvorlig Blottelse der nærmest mindede om en Tilstaaelse. Det bør bemærkes, at ogsaa H.C.s Kone blev meget forlegen over det skete, og at Parret straks efter trak sig tilbage.

Der er saaledes mere end rigelig Grund til at tage sig lidt kærligt af om-talte Harald Cristiansen. Om ikke for andet, saa for at beskytte vor Mand (Kornet). Det synes jo han har Krav paa.

Littlev mind

Nordisk Kassefabrik

Annaliengade 37. Central 11328.

Direktør Petersen arbejder for Tyskerne (også Uniformer) har ca 100 Damer i arbejde i hold fra 7-1 og 1-7. Petersen er 100% Naziist og har været med til jødeforfølgelsen herhjemme, kommer sammen med Tyske Offiserer og Naziister. Fabrikken bliver 1 af 2 gange om Dagen ringet op, at der ligger Bomben i Huset, saa Damerne maa gaa i Kælderen, for at forhindre at tabe den for Petersen kostbare tid har han sat Telefonvagter paa Telefonen saaledes at hvis man vil ringe og advare damerne bliver der sagt i Telefonen, maa jeg bede om Dens Nr. saa skal vi ringe op. Dette vil jo en Dag betyde at der bliver lagt en Bombe. Fabrikkerne angiver sikkert ikke Dens Telefon Nr. Damerne paa Fabrikken har nægtet at gaa i arbejde for de kunde ringes op udefra, som svar paa dette har Petersen ladet dem vide at den der nægtede at gaa i arbejde vilde han sørge for at de vilde blive sendt til Tyskland.

B. I.

Den omtalte Ingeniør Frederiksen fortalte, at han havde faaet til opgave, at undersøge muligheden for at sprænge Frimurerlogen i luften, hvorfor han havde meldt sig til Session hos Schalburgkorpset. Han var blevet kasseret, men da han gerne skulde finde ud af nogle Koridorers Belligenhed, var han gaaet derind igen for at forhøre sig om grunden til, at man havde kasseret ham. Dette "Eventyr" lyder mærkeligt. "Ingeniøren" er ikke villende om, at vor Kammerat har Kendskab til, at "Ingeniøren" har vist sig paa B&W i Schalburguniform. Vor Kammerat var forlangt lolet op at arbejde derude dengang, men har faaet det at vide af andre Arbejdskammerater fra Virksomheden.

5/10.

En af Afd. Kammerater, der har arbejdet paa B.&W. Strandgade (Diesel), har oplyst, at man har faaet at vide, at en af hans tidligere Arbejdskamm. nu er Schalburgmand, endda "Overingeniør" i Schalburgkorpset. Vedkommende hedder Peter Frederiksen og bor Trøngaardsvej 25, St. ved Fortunen, han er ca. 57 Aar gammel. Meddelelsen oplyser, at Frederiksen bl. a. har arbejdet i Tyskland i længere Tid før Krigen og at han her har læst til "Ingeniør" i ca. "1 Aar". Han betegnes som samme Type som Tellerup Nielsen, paa B. & W. var han almindelig Maskinarbejder. Han skal have vist sig paa B. & W. i sin flotte Uniform og forlangt en Samtale med en Overordnet og ved denne Lejlighed præsenteret sig som "Overingeniør" i Schalburgkorpset. Det oplyses yderligere, at han mens han arbejdede paa Fabrikken ofte havde "Frit Danmark" med paa Arbejdspladsen.

Den af mig tidligere omtalte, saakaldte Ingeniør Frederiksen, der var Maskinarbejder paa B&W, men derefter gik ind i Schalburgkorpset og blev "Ingeniør", hans nuværende Adresse var Trøngaardsvej ved Fortunen, giver nu Rollen som "Sabotør". Han har aflagt Besøg hos en af hans tidligere Arbejdskammerater og vist frem et "Jern" med et stort magasin, samt en Mængde Patroner Kaliber 9 mm, som han gik med luse i Lommerne. Kammeraten var meget ilde berørt af Frederiksens Besøg, da han paa Arbejdspladsen ofte har været i Diskussion med Frederiksen. Frederiksen oplyses at være 58 Aar gammel, og selv om han er rørig og spændstig, er han nok ikke meget "Sabotør". Formålet med Besøget vides ikke. Vor Kammerat blev meget nervøs ved Situationen, han er særdeles nervøs i Forvejen (han skal paa Toiletet, hver Gang Sirenerne tuder) og han er derfor ganske uegnet til aktivt Arbejde for os, og han er ikke egnet til at have nærmere Omgang med en Mand af Frederiksens Type, hvorfor jeg har foreslået ham at sige til vor Kammerat, at bare skal sige til F., at han selvfølgelig er glad for hans Besøg, naar han er Sabotør, eftersom han er Familieforsørger og naturlig vil rodes ind i noget, hvilket let kan ske, dersom "Sabotøren" skulde være "skyldig".

5/10.

Hverred nogle Oplysninger der sikkert
har Interesse.

Augs. K. S. V. Petersen Hothers Plads 13^{de}
(har for omtalt Mann og Kvinde i Tidskriftning med
H. Nielsen.)

På mandagen den 9 April om Aften
har nogle unge Mennsker, Kædet nogle store
Sten, ind gennem hans Vinduer som nogle af
hans Støtter er ødelagt.

På Tirsdagen måtte han op på Politifor-
samlingens Hoved og slange Efterskrift, hvilket
efterfølgende blev afvist.

Han tænkte nu med, at selvfølgelig det
gælder sig vilde han anmeldte hele Staden
af Kommunitet i Længde og Bredde til Hjør og
det skulde glæde ham om nogle af dem
blev skudt under Støtten.

Det skal bemærkes at han for har anmeldt
kommunistiske Symptomer og Undersegunde
har for i Staden indgivet anmodning med Mann i
Opposition mod den forrige Bestyrelse i
Politiforretningen.

Da Inspektoren kom op i hans Lejlighed
for at besigtige Staden, meddelte Petersen at
han havde anmeldt det forrige Hjør

Malermester Ejner Robert Rasmussen Bopæl Holte, der er ansat i Faders Forretning Firma Robert Rasmussen Kgl. Hofmaler Amaliegade har efter sigende været nævnt i Studenternes Efterretningstjeneste som Nasist, ikke desto mindre har han under de sidste Dages Begivenheder skiltet med sit nazistiske Sindelag.

Fredag morgen ved ca. 9 $\frac{1}{2}$ kom han til Forretningen i Amaliegade, hvor han opfordrede de i Forretningen beskæftigede til at blive og passe deres arbejde. Han gik helt amok og sluttede sin opfordring med at sige at vi fik nok af Kærlighed at føle, som vi havde råd kom vi til at ligge, vi fik nok andet at vide - naar K-hvis Kommunisterne kom. Dog var der ingen der efter hans Opfordring idet alle i Forretningen ansatte og beskæftigede gik. Da Strejken blev afblæst og Arbejdet påbegyndt henvendte han til Lærlingene og skældte dem ud for de var blevet hjemme, de havde sagt han, at være blevet og passet deres Arbejde, det var ikke nødvendigt for dem at blive hjemme.

-Den- Robert Rasmussen senior var heller ikke blevet klogere han overfaldt en Svend der havde forladt sit Arbejde da Strejken udbrød, men da senere de at Stemningen blandt Svendene blev lidt trykket, gav han den Mand en Undskyldning dog fortsatte han på kontoret med at overføre en af Pen-nalet. Da der var Svende der ikke vilde gå i Arbejde før Onsdag spurgte maatte man fortælle ham at det var efter Frihedsraadets Opfordring, hvem er Frihedsraadet sagde han, det havde han aldrig hørt noget om.

Det vil sikkert være nødvendigt at oplyse ham om hvem Frihedsraadet er saadan han kan opføre sig lidt fornuftigere næste Gang.

Ejner Robert Rasmussen Holte der er begejstret for Nasistern modtager Besøg af tyske Offiserer i sit hjem da han ved Juletid vilde se en del Fødevarer, han havde oplagret i Forretningens Lager Amaliegade, til Venner Tyskland var alle Værene ødelagt med serpentin, og gjort uspiselige, han holdte Forhør over Læredrenge men fik ikke noget Resultat. Lædes har Læredrengen kollektivt nægtet at bringe Varer ud til Tyskere i en Villa ved Flyvepladsen. Det er på tide at denne Fyr bliver belært om at man ikke kan tillade sig at gøre hvad der passer ham.

Det skal for en Orden tilføjes at en anden Broder Poul Robert Rasmussen er hel rigtigt indstillet (nationalt) at denne er ansat i samme Forretning og at han derfor er i Strid med sin Brøder.

Ovenstaaende er indsendt gennem D-uden Navns Underskrift. Det drejer sig imidlertid om det Værksted hvor jeg selv har arbejdet, og med det Kendskab jeg ~~så~~ derved har til Forholdene og på Grundlag af Samtaler jeg har haft med et Par Kolleger dernede fra mere jeg at kunne sige god for Indholdet.

Egon.

Efter minnere bekendtskab med Laurits Pter. Pedersen Mabaugade 3de m.
boende hos Frk. Tordis Højer. maa jeg erklære følgende.

for da et år siden lærte jeg nægældende Person at kende. og da jeg efter
en tid fik opdaget at han var Desertør fra den Tydske Kærmagts. og ingen
Papirer eller Legitimationer havde syntes jeg at det var min Pligt at hjælpe Manden
først kom jeg en Betjent der skaffede Manden ~~et~~ Legitimationsskorth.

derpfter er jeg kommet til at arbejde sammen med Manden og
har der efter følgende erfaringer. Først, Synet paa Arbejdspladsen. hvor han
Løn gennemgaaende har været paa 150 Kr om Ugen, derpfter blev han fyret
og jeg skaffede ham arbejde som selvstændig Skamager i ~~et~~ hvor han
dog kun blev for Uger og han tilhage til første arbejdssted. nu viste det
sig da han flyttede fra Skamagerarbejdet at der manglede et par hæng skaffede

Skroter til en Pris af paa 200 Kr og udstede en Skrivning som jeg ansaa for Tilstedt
men der kom jeg i vedlægge. han næstaa selv at have skrevet det overalt. og en
anden underskrevet den. Nu blev han stillet over for at betale Skroterne og var
for saavidt ikke villig, men Manden henvendte sig til mig og forhørte hvordan
han skulde stille sig da Pedersen kun vilde betale 20-25 Kr daglig. selvfølgelig
var jeg klar over at han godt kunde betale mere og det lod jeg nægældende
Mand forstaa, Dogen efter. paa mit Arbejde blev jeg overfuldt af Pedersen (han
om at jeg ikke skulde indblande mig i hans affærer og nu vilde han ^{havde} ^{lyst} ^{til} ^{at} ^{gaa} ^{med} ^{til} ^{den}

ikke betale noget, og saa Runde de anmeldte ham det blev væk for den selv
erklærede han, hans havde sidste Trussel paa Haanden, jeg fik ham dog til at
betale Skroterne, nu er arbejdspladsen imidlertid flyttet og de sidste Par Dage af
Flytningen kom Pedersen og hjalp til og da spurgte jeg at han ^{havde} ^{lyst} ^{til} ^{at} ^{gaa} ^{med} ^{til} ^{den}
paa 5-7 Hundrede Kr Hæser og Farkøj, og da ~~der~~ brugte han
følgende, at det er en anden der har skjaalt fordi de ved at han er

Desertør. Laapunt der sker (Villy Røholt) noget vil enhver af hans bekendte
og Elskerinder straks mistænke mig ^{lige} ^{naar} ^{han} ^{aldrig} ^{har} ^{ført} ^{noget} ^{om} ^{hale} ^{om} ^{mig}.

En af mine bekendte som har hjulpet Villy har uden at vide det gaaet i
Livsfare, da Villy jo i sin Tid var indehaver af en Pistol (og ~~det~~ ^{der} ^{er} ^{en} ^{Dag} ^{jeg}
kann han til Villy ved ham og skan + i anden af ~~Pet~~ Kuglerne, og sagde at han
skulde bruge en til min bekendte, det fik jeg dog sagt ham fra. og senere
fik jeg ham til at sælge Pistolen da jeg ansaa ham for at være meget parlig
med en svadser.

Til Hamen.

Skerte
Modtaget af Steen 12/3 45.

47

270

1/1

Jens Nikkelsen
 Skranboulevarden 116⁴
 handler med Fiskerne
 men han er Stikker

har anmeldt disse
 Skileskander
 H. E. Jensen

Matras Helmut Hansen
 og Knud Harry Hansen
 Sjellands Odde (Sverige)
 Doktor Gertsfelt (Sverige)
 Sneakersten

Varmer kendes ikke til disse Oplysning
 Jagten i Helsingør
 ↑
 men Jagten skal være ret kendt
 i Helsingør H/6/20 Ven om

manden der har
fjgket er den der er
Kammet med disse
Oplysninger

Mær

Raport fra Pini Morsgaard
 Bergholm
 K.P. ~~af~~ af

Hans Pionnersen Hirsberg 16 St. W.

Et kommer meget hos min Mand & været
 temmelig indladende. Han siden min Mand.
 Udeblivelse opfart sig besynderligt. Lagde
 Mærke til at han demonstration vendte sig
 om paa "sagen" (Bille Brø) indtast at det
 hvad han ellers for havde gaaet - næsten for
 overdrivet.

Kom her til en "Mand" Dagen efter min
 Mandes Forsvinden. Han spurgte om jeg kendte
 en Mand ret til med Alpehø - saa kendte jeg
 ikke lude som et kække paa ham. Han er ansat
 i Karst paa d. kg. Teater & ved Radiofonien
 vil nok ved Børnetime. Kom bring dem i For-
 bindelse med den "Mand" om nødvendigt.

Hans Riche Haudrupvej 10 Børsthus.

Skulde have udtalt, Dagen efter min Mand
 Forsvinden. ~~Harde jeg endst det~~ Det var
 sket en Skam, for det fik advaret Morsgaard.
 det her jeg vist i 2 Dage. ydligere Oplysnin-
 ge kan faas hos Fri Førgensen Haudrupvej 8.
 Hendes Mand - Hans Førgensen kan "paa Visde"

Dagen efter min Mand, gründer paa et
 illegalt Blad med hans Navn, min Mand
 dissmere havde paa sig.

Han skal være Medlem af det kommunist.
 Parti, men er efter Fri Fjergens Alder
 paa den sorte Liste.

Skæder Fri Fjergens have skiftet Adresse
 men de har været med. Tak om, kan j
 gøre den til Dem.

MØLLER IV

Bilag

Sagen Gleeurup-Møller

1. Margot Gleeurup-Møller bor iflg. Krak 1944 Upsalagade 1¹, Øbro 9035 og ikke Sdr. Fasanvej 67⁴ tv., som opgivet. I 1943 (Krak 1943) boede hun Sdr. Fasanvej 65⁴ i Lejlighed med økonomiinspektør ved Det kgl. Teater C. Nielsen (de havde samme telefon fasan 1494 y). C. Nielsen bor nu Sdr. Fasanvej 25², fasan 1567. Go. 1494 y er opgivet som et af de hemmelige nr. 2

Hildur Svenningssøn bebor lejligheden S. Fasanvej 67⁴ tv., paa døren er to plader med navnene Hynding og Svenningssøn. Kvinden, der bebor lejligheden, opgav navnet Hildur Hynding; paa spørgsmaalet hvem Svenningssøn var, opgav hun, at det ogsaa var hende. Hun har beboet lejligheden siden slutningen af 1941 (Krak 42, 43, 44). Hendes signalement er som følger:

højde: ca. 175 cm - alder: et sted i 50 - haar: askeblond - øjne: meget store, blaa - ansigt: form alm., med mange rynker - hænder: store, brede nærmest næver - fødder: store - ben: tykke - Særlige kendetegn: venstre hjørnetand i overmunden ikke vokset ned, derfor hul i tandrækken.

Hendes hund: ruhaaret foxterrier, ~~tyk~~ med faa sorte pletter, altsaa nærmest hvid.

Mere følger.

ca 6 Mdr. gammel

19-10. 44.

Oplysninger angaaende, hovedpersoner
Helleb. Kihlet - eller Kihlet, Eftersmannet, menes at
være etst de to Quenfor aufste, udledes.

Hans Adr. kendes ikke, men Snigerforældrene
bor, Skudsgaardsg. 5 i Petersen.

Forelsene bor i Nyborg. Der store røde
Bygning af Kommuneens med mod "Kobuchaus
Salatfabrikker", den første Opgang, for Porten fra
Strandengen, 4 Sal.

Han ~~tror~~ menes at have stjålet 2 Autodale
fra en Vognmand, hvis navn kan opges. Heltene
har han Haldend, hos, Jern og Metalgrossere,
Hertz og Co. Omv. 24 paa Jernpladsen. Men disse
kendte ham, og handlede derfor ikke med ham, da
de mente, at kendte Heltene.

I Dag, den 19.-10. 44 gik der en af
Grosserne og en bekendt af samme, til aufste
Snigerforældre og bad dem at maatte de løst

vilket de fik lov til, så der godt kunde være Tale om, at Hæskene var anbragt der, da samme Preben havde antydnet de var gemt der. Men Hæskene var der ikke. Herimod, fandtes der i gangen af Fødemidler af alle Arter, hægt op under Loftet i Smør og i store Kasser. De gik saa hjem igen, men var lige kammet inde i Høien ~~saa~~, da Telefonen ringede.

Det var Preben, han skældte dem ud paa det groveste, og tilsidst lovede han at sørge for, at de skulde blive skædet, hvis de mere blandede sig ind i hans Forhold og affarer.

Det ridtes med bestemthed, at han under, de første Strejke, købte Rationeringsmærker op i stor Stil, og købte, og solgte Madvarer og andet, til de tyske Soldater, tilmed nogen Rationeringsmærker.

Ligeledes har han tilladt de samme Grosserer Steydevaabne for Betaling.

DANIELSEN, BELM. GADE 19

Afd. 9 D. 16.

"Til H. G."

Stålenhavn 7. 11. 44

Da jeg har mødt denne mand inde
ved Atomtroppen i Jagerslevsgade
og har sendt min hilsning
over for det Politiske Liv.
Bad han mig da vi er Skolekammerater
fra samme 137 (Kasus paa Tys)
om jeg ikke vilde sætte ham i
forbindelse med den Illigale Tjeneste
idet han var bleven ukyndig hængt
ud som Skikker for Tyskerne
han var meget ukyndig thi alle
havde han godt skylet og var
langt for gamm. Hvis det er en fejl-
tagelse paa min side i at sætte dette,
han har en altsaa hans Brev.

Hans, 11. 11. 44

Da jeg i underlegnede Albert Andersen, Latogade 37^{II} th., den 3. November 1944 fik en Liste over mistænkelige Personer, som jeg til min Overraskelse mit Køn staa deri, opført som, menes at være Glikker for Tyskerne.

Til Oplysning kan jeg nævne at jeg aldrig har haft noget med Tyskerne at gøre ind over at jeg har arbejdet for Tyskerne et 1/2 Aar i 1941 og 4. Mdr. i 1942. og at jeg aldrig har set mine Ben mærket i Dugemarkus eller Shellhuset eller andre af Tyskernes Pladser.

Jeg vilde meget gerne om F. vilde undersøge mine Forhold desangående ligesom jeg staa til Jeres Disposition, hvis der er noget F. er i Tvivl om, som jeg angaaende kan for dem heret denne grimme Beskyldning.

B: Omhandle Liste er over mistænkelige Personer som for Vesterbro. indover Kone og Adresse staa der ellers intet som denne Liste.

F. Haab om at F. vil behandle Sagen aldeles omgaaende som jeg kan blive meget vil jeg være jer meget taknemmelig.

Albert Andersen
Latogade 37^{II}
København V.

+++

En køn Familie, Familien Christiansen Hedegrønsen Nr. 52 Glostrup, ber-
 jerer paa flere Maader Faderen Jul. Christiansen har arbejdet i Tyskl.
 arbejder nu som Sabotagevagt paa Fabrikken Globe. Sønnen Bjørn Christ-
 ansen har ligeledes været i T. arbejder ogsaa som Sabotagevagt paa Glo-
 sønnen Johannes Christiansen, har været i Norge og Tyskland og har fun-
 get som Sabotagevagt paa Fabrikken Globe, er nu tysk Soldat, for Tid-
 holder han til i Shell-huset. Datteren Grete Christiansen er Feltmadra-
 er nu rejst til Tyskland, En anden Datter der er født udenfor Egteska-
 bet Ellø Christiansen var gift her i Byen, forlod sin Mand tog til Tys-
 land og bor nu ogsaa Hedegrønsen 52 med Frugten af sit Tysklandsophol-
 et Spædebarn. For en Ordens skyld gør jeg opmærksom paa at Faderen Ju-
 Christiansen er Medlem af socialdemokratisk Vælgerforening.

+++

D.2

C. Nielsen, Vigerslev Allé
 1704th føler sig tvunget
 af sin Løgn, som er
 Nægtet og som har ar-
 bejdet for Tyskerne (Allegat
 ved Byen i Tyskland) siden
 April 1940. Hans Navn
 Niels Carlsens, Engene-
 ng 1.

Louis Segato. Tidligere noteret. Chr. laads n Hvidovre meddelte følgende om ham: Madsens 21 aarige søn er ven med Louis Segatos søster. Ved et besøg hos dennes moder var Louis Segato ogsaa tilstede og sagde, at han var efterlyst af det tyske politi, og at han vilde se at komme til Sverige, dersom han launde faa forbindelse med nogen, der vilde sejle herover. Madsens søn mente, at hans morbroder vilde hjælpe. Dette skete i december. Derefter blev det aftalt, at Segato skulde komme til morbroderen Skomager Jens Willadsen, Brostykkevej 66 i Hvidovre. W. lovede at ville sætte sig i forbindelse med sned Arne Skov paa Christianshavn, som han var i forening sammen med. Hytaarsaften meddelte Madsens søn hjemme, at Louis Segato var anholdt, men en uge efter var han fri igen. 13. Januar om morgenen blev baade Willadsen og Arne Skov anholdt af tyskerne. Da fru Willadsen en uge senere var paa Dagmarhus for at høre til sin mand, kom hun i forhør, og herunder meddelte man hende, at Segato havde været i Willadsens hjem, spist med og faaet en øl, at ~~man~~ de da lige havde slagtet, og at en 14 - 15 aarig ung mand om aftenen havde fulgt Segato til bilen, da den ikke var kendt i kvarteret. Willadsen og Skov er begge overført til Hørserødlejren. Efter 13. Januar har Segato prælet med, at han havde været i Hørskov, og faaet en del mennesker arresteret. Det er særlig det sidste, der har bevirket, at familien Madsen er blevet skeptisk overfor ham.

JUSTITSMINISTER;

For at kunne besvare den stillede forespørgsel finder jeg det nødvendigt, uanset at der for år tilbage er givet en offentlig redegørelse for behandlingen af de såkaldte likvideringssager, nu at give en nogenlunde udførlig redegørelse herfor.

For at forstå baggrunden for behandlingen af disse af modstandsbevægelsen under besættelsen foretagne likvideringer, er det nødvendigt at erindre sig de særlige forhold, der dengang rådede. Danmark var efter 29.august 1943 uden regering og efter den 19.september 1944 også uden politi, og det tyske militær og politi gjorde sig stærkere og stærkere gældende.

Det var på grund af disse forhold nødvendigt, at modstandsbevægelsen foretog likvideringer - ikke som strafforanstaltninger, men som beskyttelsesforanstaltninger.

Som hovedregel er beslutninger om likvidering truffet af kompetente organer indenfor modstandsbevægelsen, men det har selvfølgelig ikke kunnet undgås, at der i visse situationer har måttet handles, uden at der har været tid til at indhente forholdsordre, således at likvideringen alene har kunnet opnå en efterfølgende godkendelse. Der måtte handles under øjeblikkets krav, og det er klart, at grundlaget for likvideringerne umuligt kunne være lige så godt som grundlaget for domme afsagt af de almindelige domstole i normale tider. Der måtte ske fejltagelser. Det helt afgørende er, at der var tale om krigshandlinger.

Dette udgangspunkt har i de forløbne år været anerkendt af de skiftende regeringer og praktisk talt alle kredse i og udenfor rigsdagen og er da også anerkendt af domstolene.

Dette synspunkt, at der forelå krigshandlinger, førte til, at der ved ~~ved~~ samlingsregeringens dannelse i begyndelsen af maj måned 1945

mellem modstandsbevægelsen og de politiske partier blev truffet aftale om, at de af modstandsbevægelsen udførte stikkerlikvideringer ikke skulle undersøges af politiet, og at der kun skulle udsendes oprejsningserklæringer i de tilfælde, hvor der forelå rene fejltagelser.

Imidlertid forsøgte politiet straks efter besættelsen at få et overblik over besættelsestidens drabshandlinger, idet man særlig var opmærksom på, at almindelige borgerlige forbrydelser meget vel kunne være camouflerede som stikkerlikvideringer. Rigspolitichefen udsendte i dette øjemed den 18. juli 1945 et cirkulære til politimestrene, hvori disse instrueredes om at give indberetning om alle ikke fuldt opklarede drab fra besættelsestiden til rigspolitichefen med henblik på sagernes registrering og eventuelle videre behandling gennem politiets rejseafdeling.

Modstandsbevægelsen protesterede imidlertid imod denne ordning, idet man henviste til, at det var lovet dem, der påtog sig at udføre likvideringerne, at der ikke efter befrielsen skulle foretages nogen undersøgelse af disse forhold. Daværende minister, det ærede medlem hr. Frode Jakobsen, der havde været formand for Frihedsrådets kommandoudvalg, foreslog derfor, at politimestrene blev instrueret om at give indberetning på det foreliggende grundlag uden yderligere undersøgelser, og at en fortegnelse over samtlige uopklarede drabshandlinger blev overgivet ham, der derefter kunne udskille de likvideringer, der var udført af modstandsbevægelsen. Disse sager kunne derefter henlægges uden videre undersøgelse ud fra den betragtning, at disse likvideringer som udført af den organiserede modstandsbevægelse måtte betegnes som retmæssige krigshandlinger. Resten af sagerne kunne overgives til normal politimæssig undersøgelse.

På et møde hos daværende justitsminister Busch-Jensen den 18. september 1945, hvori deltog minister Frode Jakobsen, rigspolitichefen, rigsadvokaten og politidirektøren, enedes man om at følge den af det ærede medlem hr. Frode Jakobsen foreslåede fremgangsmåde, og rigspolitichefen udsendte derefter den 24. september 1945 et supplerende cirkulære herom.

I henhold hertil indsendte politiet til det ærede medlem hr. Frode Jakobsens ministerium fortegnelser over ialt 556 uopklarede drab og drabsforsøg, som derefter af dette ministerium blev gjort til genstand for undersøgelse med det formål at få konstateret, hvilke drab der var forøvet af modstandsbevægelsen. Disse undersøgelser blev først afsluttet, efter at ministeriet for særlige anliggender havde overtaget de funktioner, der hidtil havde påhvilet det ærede medlem hr. Frode Jakobsens ministerium, og i løbet af 1946 afgav ministeriet for særlige anliggender til justitsministeriet fortegnelser over 323 likvideringer og likvideringsforsøg, for hvilke modstandsbevægelsen havde ansvaret. Om 132 af de øvrige 233 drabshandlinger kunne ministeriet for særlige anliggender give vejledende oplysninger om, at der forelå drab forøvet af tyskerne, selvmord, vådeskud eller almindelige borgerlige forbrydelser. Om de resterende 101 tilfælde var der ikke ved den foretagne gennemgang fremkommet nogen oplysninger. Disse 233 drabssager blev derefter overgivet til sædvanlig politimæssig undersøgelse.

Senere er der fremkommet oplysning om yderligere et antal likvideringstilfælde, således at det samlede antal likvideringer foretaget af modstandsbevægelsen andrager ca. 375.

Efter regeringsskiftet i november 1945 blev der af regeringen Knud Kristensen på et ministermøde i januar 1946 truffet bestemmelse

om den stilling, denne regering ville tage til likvideringssagerne. Resultatet blev, at man opretholdt den ordning, at likvideringssagerne ikke sorterede under justitsministeriet, men under ministeriet for særlige anliggender, og at alle drabssagerne blev gennemgået af dette ministerium sammen med det ærede medlem hr. Frode Jakobsen. Når ministeriet for særlige anliggender erklærede likvideringer for foretaget under modstandsbevægelsens ansvar, d.v.s. at der havde foreligget en krigshandling, blev denne afgørelse taget til efterretning af justitsministeriet, som derefter meddelte politimyndighederne, at der ikke skulle foretages videre. Derudover blev der truffet den ordning, at en således henlagt sag kunne genoptages af politiet, når der forelagdes nye vægtige oplysninger, der tydede på, at der bag handlingen lå motiver af strafbar karakter, som havde været skjult for modstandsbevægelsen. Hvis det blev konstateret, at et drab ikke havde været tilstrækkeligt begrundet i de hensyn, der under besættelsen kunne medføre, at frihedsbevægelsen var nødsaget til at aflive personer, der frembød en fare for modstandsarbejdet, skulle ministeren for særlige anliggender attestere dette overfor de pågældendes pårørende.

Behandlingen af disse sager blev imidlertid påny fremdraget i rigsdagen i 1946. Det blev fremhævet, at når man fik begrundede henvendelser om oprejsning fra en likviderets pårørende, var det nødvendigt at undersøge sagen nærmere, men kun med henblik på muligheden af at udsende en oprejsningserklæring. Navnene på dem, der havde foretaget likvideringerne, eller andre oplysninger, som var oprejsningsspørgsmålet uvedkommende, skulle ikke offentliggøres. Efter forskellige forhandlinger udsendte justitsministeriet en cirkulæreskrivelse af 16. august 1946, hvorved man underrettede politi-

myndighederne om de fastlagte retningslinier, derunder navnlig, at de under modstandsbevægelsens ansvar udførte drabshandlinger måtte betragtes som retmæssige krigshandlinger og derfor ikke var genstand for yderligere undersøgelse, at undersøgelse efter forhandling mellem ministeriet for særlige anliggender og justitsministeriet dog kunne iværksættes, når der var tilvejebragt sandsynlighed for, at der bag handlingen havde ligget motiver af strafbar karakter, at der af ministeriet for særlige anliggender blev ydet fornøden rehabilitering, når det ved de stedfundne undersøgelser var opklaret, at der forelå fejltagelser, og at der kunne iværksættes yderligere undersøgelser af politimæssig karakter, når en sag ikke ved de af ministeriet for særlige anliggender foretagne undersøgelser var tilstrækkelig klarlagt. Disse sidste undersøgelser blev foretaget af nogle politifolk, som havde nærmere kontakt med likvideringsgrupperne, og som det ærede medlem hr. Frode Jakobsen selv havde benyttet ved de af ham foretagne undersøgelser.

Ved behandlingen af henvendelser fra pårørende gik man herefter frem efter de i cirkulæret af 16. august 1946 fastsatte retningslinier. Kun når ministeriet modtog begrundede henvendelser fra pårørende, der hævdede, at der var begået en fejltagelse, blev sagen undersøgt af politiholdet.

I nogle tilfælde - ialt 5 - var man allerede ved den af ministeriet for særlige anliggender foretagne gennemgang af sagerne blevet opmærksom på, at der var begået fejltagelser, og gennem politiholdets undersøgelser fik man klarlagt yderligere 4 sådanne sager. I disse 9 tilfælde blev de afdødes minde rensset gennem udsendelse af en offentlig meddelelse, i hvilken man beklagede det skete.

I overensstemmelse med den ved samlingsregeringens dannelse truffene aftale blev en sådan fuldstændig oprejsningserklæring imidlertid kun udsendt i tilfælde, hvor afdøde ikke blot var uskyldig i det forhold, man havde mistænkt ham for, men heller ikke iøvrigt havde udvist unational adfærd. Var oprejsningserklæring af den sidstnævnte grund udelukket, meddelte man de pårørende, at afdøde var blevet dræbt, fordi han ved sin adfærd havde bevirket, at man med føje måtte anse ham for farlig for modstandsbevægelsen, at hans død skyldtes en krigshandling, og at der derfor ikke kunne foretages videre i sagen.

Denne praksis om erklæringernes indhold og om, at undersøgelserne af de af modstandsbevægelsen foretagne likvideringer blev foretaget af ministeriet for særlige anliggender i samarbejde med det særlige politihold, blev kritiseret bl.a. i landstinget i marts 1947. Den daværende minister for særlige anliggender, det ærede medlem Per Federspiel fremhævede - med formandens tilladelse citerer jeg fra landstingets forhandlinger 1946-47 spalte 783: "at der inden for alle kredse har hersket fuldstændig enighed om, at de, der efter ordre eller i nødværge har foretaget drabshandlinger som et led i frihedskampen, ikke alene er straffri, hvad der er en selvfølge, men tillige har et berettiget krav på, at deres navne eller identitet ikke under nogen omstændighed oplyses." Det ærede medlem hr. Federspiel udtalte videre, at der heller ikke ville blive givet oplysning om, hvem der har givet ordre til likvideringerne, idet også disse personer havde handlet som soldater. Det ærede medlem oplyste endeligt, at han ville nedsætte et udvalg på 17 medlemmer repræsenterende alle rigsdagens partier til at modtage oplysninger om de stikkerlikvideringssager, der behandledes af ministeriet for særlige

anliggender. Dette udvalg afholdt et par møder, men bortfaldt ved folketingets opløsning i oktober 1947.

Efter at stikkerlikvideringssagerne ved regeringsskiftet og nedlæggelsen af ministeriet for særlige anliggender var overgået til justitsministeriet, blev der af justitsminister Busch-Jensen den 12.marts 1948 nedsat et nyt rigsdagsudvalg af tilsvarende sammensætning. Udvalget fik forelagt alle sager, hvorom der var rettet henvendelse til dette og det tidligere udvalgs medlemmer, samt alle sager, der senere forelå til afgørelse. Udvalgets medlemmer fik en redegørelse for hver enkelt sag og havde lejlighed til, når det ønskedes, at sætte sig ind i sagens akter. Udvalgets sidste møde blev afholdt den 16.december 1949, idet alle de forelagte sager da var færdigbehandlet.

I den følgende tid rejstes fra forskelligt hold påny kritik af den måde, hvorpå undersøgelsen af sagerne var grebet an. Kritikken betonedes navnlig hensynet til de likvideredes pårørende og krævede undersøgelser foretaget i videre omfang end tidligere sket. Den daværende justitsminister, Steincke, fandt derfor anledning til den 4.juli 1950 at udsende en omfattende redegørelse. I denne blev det stillet i udsigt, at justitsministeriet i et vist omfang ville foretage nye undersøgelser af hensyn til de pårørende, men man afviste at foretage nogen almindelig undersøgelse af samtlige likvideringer.

I den følgende tid - også efter regeringsskiftet i oktober 1950 - blev de lovede grundige undersøgelser af enkeltsager foretaget, og der blev udsendt en snes erklæringer om resultatet.

De mange overvejelser om likvideringssagernes behandling, som

jeg har gjort rede for, har så godt som udelukkende haft til hensigt at sikre de likvideredes pårørende oprejsning i rimeligt omfang. Der har ikke været større diskussion om, at navnene på de modstandsfolk, der traf bestemmelse om eller som foretog likvideringerne, skulle holdes hemmelig. Det er et princip, som justitsministeriet har holdt ubetinget fast på.

Jeg finder i denne forbindelse at måtte oplyse, at justitsministeriet for nogle uger siden modtog stævning fra de pårørende til en likvideret ung mand med påstand om udlevering af alle sagens akter og rapporter. Den 8. november 1947 havde ministeriet for særlige anliggender imidlertid udsendt en erklæring, i hvilken det blev fremhævet, at den pågældende unge mand blev dræbt af medlemmer af modstandsbevægelsen efter ordre, og at det var oplyst, at han var blevet genstand for en tilsyneladende velbegrundet mistanke om til Gestapo at have angivet nogle modstandsfolk, men at senere undersøgelser havde vist, at mistanken var ubegrundet, hvorfor den pågældendes død på det dybeste måtte beklages.

Det er herefter klart, at justitsministeriet i retten må påstå, at kravet om udlevering af akterne ikke imødekommes.

Med hensyn til likvideringen af løjtnant Knud Skou har ministeriet for særlige anliggender den 15. august 1946 udsendt en erklæring, der lyder således:

"Løjtnant Knud Skou, født den 23. september 1917, blev den 23. november 1944 ved Skovriderkroen, Charlottenlund, dræbt af medlemmer af modstandsbevægelsen efter ordre.

Det er oplyst, at Knud Skou, der udførte et dygtigt arbejde i forbindelse med våbentransporter fra Sverige, blev udsat for en alvorlig og tilsyneladende velbegrundet mistanke om at frembyde en

fare for disse transporters sikkerhed. Senere foretagne undersøgelser har vist, at denne mistanke var ubegrundet, hvorfor hans død på det dybeste må beklages."

Det fremgår af denne erklæring, at modstandsbevægelsen har taget ansvaret for denne likvidering, og at denne var begrundet med, at der var en tilsyneladende velbegrundet mistanke om, at Skou frembød en fare for sikkerheden for våbentransporterne fra Sverige.

Denne sag er behandlet helt efter de retningslinier, jeg har gjort rede for. Efter oplysningerne, der stammer fra modstandsbevægelsen, foreligger der ikke noget forbryderisk motiv i forbindelse med likvideringen, og justitsministeriet har derfor ikke skullet eller kunnet foretage videre i denne sag.

Rapporter

Crone - Flynn
vedrørende
Knud Skov

Grundet forskellige Rygter, der i den sidste Tid har verseret om Løjtnant af Res. ved 5. Reg. Befragter i Otto Danielsen, K. Skou indsendes nedennævnte Redegørelse for S.'s Deltagelse i samt Kendskab og Forhold til illegalt Arbejde. S.'s Deltagelse i illegalt Arbejde begyndte i Begyndelsen af 1942 i Padborg med Fjernelse af enkelte tyske Haandvaaben og Fordeling af disse. Herom kan om ønskes Bevis fremskaffes.

I Efteraaret 1943 blev S. i København korresponderende Reder for m/s "ANJAN" og fik derved Kendskab til illegale Transporter af Flygtninge ect., dette var dog ogsaa kun begrænset til enkelte Tilfælde, idet Skibet kort efter Overtagelsen kom paa Værft, og fordi S. paa dette Tidspunkt ikke havde Forbindelse med større Organisationer.

I April 1944 blev S. tilknyttet en militær Organisation under Ledelse af Kaptajn af Res. Oppermann fra Holbæk. S. fik her til Opgave som Kompagnifører og Distriktskommandant for Nykøbing S. Sjællands Odde og Rørvig Havn - fik anvist Kontaktfolk ect. Forbindelsen med O. holdt S. gennem en Løjtnant, men da hele Sagen gav Indtryk af at være uden virkelig Baggrund, og da S. selv synes at det var upraktisk at have en Opgave paa et Sted, hvor han ikke til daglig virkede eller kunde lære de lokale Forhold eller sine Folk at kende, besluttede han ad anden Vej at søge Tilknytning til de militære Grupper i København.

Gennem sit Arbejde kom S. i Maj Maaned i Aar i Forbindelse med "Peter" som henvendte sig paa Kontoret for at chartre en Baad, som siden har været disponeret i Fragtart af S. og samtidig været anvendt til visse Transporter.

Outrent samtidig henvendte Møller sig til Firmaet i lignende Anledning og for ham har S. siden disponeret 2 Baade paa lignende Maade. Endvidere har S. saavel til P. som til M. skaffet Kontakt til adskillige Skibe. Under det daglige Samarbejde med disse 2 har S. faaet et grundigt Kendskab til de øjeblikkelige Transportforhold i Almindelighed og har blandt andet været vidende om en Række Baades Ankomst med Kasser, idet S. var Kontaktperson mellem Skipperne M. og P. Fra sin Soldatertid i Næstved kendte S. Erik og efter dennes Hjemkomst fra Horsens ca. 1. Juni 1944 blev Bekendtskabet genopfrisket og et Samarbejde indledt, som efterhaanden blev udvidet. Her igennem fik S. yderligere Kendskab til forskelligt Gruppearbejde og lærte en Del Mennesker at kende.

Igenom Erik fik S. Forbindelse til de københavnske Militærgrupper og gjorde de indledende Skridt til Oprettelse af en Deling. S. mødte een Gang Gregersen og fik der Forbindelsen med sin fremtidige Chef. S. har ikke kendt G.'s Adresse idet G. skulde henvende sig til S. og ikke omvendt. S. skulde da have haft et Møde med de øvrige Delingsførere og Chefen, men blev ringet op af denne, som meddelte at en vis Mand havde faaet en smitsom Sygdom, og at det derfor vilde være noget inden S. kunde høre Nyt. Men S. hørte intet.

I denne Anledning forsøgte E. at genoprette Forbindelsen og stødte herved først paa en Rygte der gik ud paa, at S. skulde være Stikkeren fra Krystalisværket paa Finsensvej. Nogle Dage senere meddelte samme Kilde, at dette var en Fejltagelse, men nu forelaa det til Gengæld bevist at

S. havde været paa Førerskole i Tyskland. E. indgav derpaa en skriftlig Redegørelse for S.'s Forhold og søgte at bevise at dette ikke kunde være rigtigt. Derefter blev Forbindelsen mellem S. som Delingsfører og hans nye Chef genoprettet.

S. talte fornylig med en af sine Vennér - en O.Gr. Mand, som fortalte, at han havde hørt - fra meget paalidelig Kilde - S.'s nuværende Chef, som efter at have talt med Erik er overbevist om Rygternes Usandfærdighed - at S. var en meget farlig Mand, idet en Mand der hedder Møller havde rapporteret, at S.

1/ havde forsøgt at tilegne sig Vaaben fra en ankommen Sending, antagelig med Salg for 100. Samme Møller havde ogsaa fortalt at han med fuld Sikkerhed vidste, at S. havde været paa Førerskole i Tyskland.

Peter havde samtidig hermed fra en af sine Forbindelser opefter hørt, at det i Ny Toldbodgade 5, boede en MØRDT FARLIG STIKKER som havde indgaaende Kendskab til Transportforhold - denne Mand hed Skou og Meddelelsen blev givet i Form af en kraftig Advarsel.

Da S. efter en Rejse til Jylland, hvor han paa E.'s Foranledning paa Grund af sit lokale Kendskab til Forholdene i Sønderjylland fik aabnet en ny og haardt tiltrængt Vej til Frøsløv Lejren, for nogle Dage siden kom tilbage og blev Bekendtgjort med Rygterne, gjorde han sig følgende Tanker om deres opstaen: Efter hans Mening kunde en udenforstaaende kun finde 3 Ting, man evtl. kunde sætte Fingeren paa, nemlig følgende:

1/ S. har gennem 12 Aar haft en Ven ved Navn Løjtnant Kærgaard Rasmussen, som siden Juli 1941 har gjort Tjeneste i Waffen SS. K.R. besøgte paa sine Orlov altid S. og berettede om sine Oplevelser ved Fronten. Som Situationen efterhaanden udviklede sig, brød S. denne Forbindelse, men genoptog den igen paa E.'s Foranledning, idet man haabede der igennem at kunne skaffe visse Oplysninger.

2/ Igenom K.R. genopfriskede S. et gammelt Bekendtskab med Baronesse Minna von Eggers, hvis Mand ligeledes var Tjeneste ved Østfronten. Dette Bekendtskab varede dog kun et Par Maanedes og afsluttedes i Maj 1943.

3/ S. lejede i April 1943 et Værelse hos Fru Kaptajn Thorup, hvis Mand først var Flyver i Finland under Vinterkrigen og siden faldt paa Østfronten. Efter E's Mening kan der dog ikke lægges Fru T. noget til Last, idet hun flere Gange paa forskellig Maade har vist sin gunstige Indstilling overfor illegalt Arbejde. S. bor stadig samme Sted.

For de der kender S. er ovennævnte Forhold iøvrigt ganske uden Betydning.

Som det fremgaar af ovenstaaende er S.'s Kendskab til illegalt Arbejde og specielt til Transportforhold saa stort, at han, hvis han havde været Stikker, kunde have røbet mange Ting og bl. a. standset Losningen af store Partier Kasser og det er en Kendsgerning, at der ikke er sket noget med nogen af de Mennesker, som S. har været i Forbindelse med, enten direkte eller igennem M.P. eller F. Ikke destomindre fandt der Lørdag Eftermiddag den 11/11 et Møde Sted mellem M. og E. Her rettede M. en Henvendelse til E. om at bruge sin Indflydelse overfor S. for at faa ham til at rejse til Sverige, helst samme Aften, da han ellers temmelig sikkert vilde blive skudt. E. forhørte sig om Aarsagerne hertil og fik at vide, at det var de samme tidligere nævnte Ting som vedblivende summede i M's Hovedkvarter, og Rygterne havde en saa vedholdende Karakter at man ansaa det for bedst at faa Skou fjernet. M. oplyste at S. selv skulde have fortalt M. at han havde været paa Fjærskole i Tyskland i 1940. M's Henvendelse til E. blev gjort til Trods for, at M. efter eget Udsagn vilde faa store Ubehageligheder, hvis det blev opdaget, at han var Skyld i, at Skou var undsluppet til Sverige - men han vilde dog for gammelt Bekendtskabs Skyld give Skou en Chance for at komme til Sverige og dermed røde Traadene ud, saa han kunde blive ranset, hvis han virkelig var uskyldig? *Her foretog* E. foretog Aktionen gennem F. fordi han mente, at der saa var en større Chance at S. vilde rejse, end hvis han selv talte direkte med S. Om M.'s egen Tro paa om de verserende Rygter var rigtige eller ikke, kunde E. ikke blive klar over, men M. var ihvert Fald sikker paa, at hans Foresatte og Kolleger var saa overbeviste derom, at der ikke vilde blive foretaget yderligere Undersøgelser for man gik til Handling.

E. satte sig omgaende i Forbindelse med S. og meddelte ham, at visse Folk var ude efter at skyde ham, og at man raadede ham til at tage til Sverige samme Aften. Skou har imidlertid besluttet sig til ikke at tage til Sverige, men tværtimod blive herhjemme for personligt, om det ønskes at redegøre for samtlige Forhold. Under Hensyn til den fremsatte Trusel har S. imidlertid fundet det rigtigst, indtil Samarbejde med Møller ret vanskeligt.

Af ovenstaaende Materiale, der er bragt saa udførligt som muligt, fremgaar det at Beskyldningen mod Skou er baseret paa følgende Ting:

- 1/ Krystalisvarket
- 2/ Fjærskole
- 3/ Fjernelse af Vaaben for egen Regning
- 4/ eventuelt Rygter om hans Bekendtskaber med KR, MyE - Fru T.

- 1/ Krystalisvarket dementeres fra oprindelige Kilde.
- 2/ Fjærskole dementeres af vedlagte militære Forholdsattest.
- 3/ Fjernelse af Vaaben for egen Regning dementeres af P. og E. idet de begge var til Stede sammen med S. under Dækningen af ovennævnte Transport. Bortransporten heraf rapporteres som bekendt af M. hvis Beskyldning for at fjerne Vaaben fra Transporten først og fremmest maa falde paa den ansvarlige Transportleder, i dette Tilfælde Peter, som iøvrigt allerede har tilbagevist denne Beskyldning som uheldig og latterlig.
- 4/ Bekendtskaber henvises til Rapp- Side 1A2 1/ -3/.

Det skulde saaledes være bevist, at Mistanken om, at S. er Stikker er fremkommet paa et meget løst Grundlag. I Særdeleshed da der, bortset fra Krystalisvarket, ikke foreligger noget om, hvad man mistanker ham for at have angivet. Det er saaledes intet mindre end en Skandale og en Forbrydelse, at nogle forskellige løse Rygter, som i dette Tilfælde for de alvorliges Vedkommende, med Lethed kan konstateres som usande, giver sig Udslag i at en Mand stemples som en farlig Stikker og dømmes til Skydning.

Saaframt denne Forretningsgang skal praktiseres i Fremtiden, bliver det vel efterhaanden for farligt at have Kendskab til illegalt Arbejde.

Det maa forlanges, at der bliver gjort rent Bord i denne Sag, at den eller de ansvarlige Rygte-mænd drages til Ansvar og straffes - og at S. faar fuld Oprejsning.

København, den 13/11. 1944

Erik C.

Peter F.

Løjtnant Knud Skou, født den 23/9 1917, blev den 23/11 skudt ned, som Stikker ud for Skovriddarkroen i Selskab med Erik C. der blev saaret. Ifølge Under-tegnedes sikre Overbevisning foreligger der oplagt Justitsmord, hvorfor nedenstaaende Rapport indsendes som foreløbigt Bidrag til Sagens Opklaring.

I Løbet af Maanederne Maj/Juni d.A. kom Skou i Forbindelse med følgende tre: Møller, Peter F. og Erik C., idet de to førstnævnte opsogte Skou i Transportspørgsmaal og sidstnævnte i Forbindelse med Organiseringen af en Deling Militærgrupper. Disse tre Personer er de eneste, der har virkeligt Kendskab til Skou's Insatilling og Indsats i det illegale Arbejde, hvorfor Sagens Opklaring maa komme til at hvile paa disses Udsagn. Om Skou's positive danske Indstilling foreligger der en lang Række Vidnesbyrd fra alle, der har kendt ham nærmere, og hvad hans Indsats angaar kan følgende nævnes:

1. Samtlige Baade der i det sidste halve Aar har bragt Vaaben til Landet, er paa faa Undtagelser nær chartrret og dirigeret af Skou med dette Formaal for sig.

2. Skou har paa sit Kontor fungeret som Mellemled mellem Færere af disse Baade og de paagældende Organisationer i Byen og har som saadan været Vidne til Ilandbringelse af store Partier.

3. Skou har i Oktober i Kraft af sit Kendskab til lokale Folk i Sønderjylland faaet etableret en ny og haardt tiltænkt Forbindelse til Frølevsløjren som fortsat fungerer.

4. Skou var endvidere indtraadt som Delingsfører for en Styrke Militærgrupper.

I Slutningen af Oktober opstod visse Rygter om Skou, som gav Anledning til at undertegnede fra flere Sider blev advaret mod Skou som en meget farlig Stikker. Rygterne fremgik i følgende Form:

1. Skou hævdedes at være Stikkeren fra Krystal-Isværket paa Finsensvej.
2. Skou hævdedes at have været paa Færerskole i Tyskland i 1940 (hvilket Møller paastaar, at Skou selv har betroet ham).
3. Skou skulde ved Ilandbringningen af en bestemt Transport have forseglet at tilegne sig Vaaben "med Salg for os" (Jfr. ligeledes Møllers skr. Rapport i denne Sag).

4. Der blev i Almindelighed advaret mod Skou som meget farlig Stikker.
5. Skou's regelmæssige Omgang med den frivillige SS- Løjtnant Rasmussen, og at han logerede hos en Fru Thorup, Enke efter Kapt. Th. der fuldt paa Østfronten i Begyndelsen af Krigen, samt hans tidligere Forbindelse med Baronesse Minna von Eggers, nævntes som mærke Punkter.

11/11 henvendte Møller sig til Erik for gennem denne at foranledige at Skou omgaaende rejste til Sverige, da han ellers kunde risikere at blive skudt. Møller udtalte, at adskillige Folk i hans Organisation var overbeviste om, at Skou var Stikker (paa hvilket Grundlag?), og at han skulde skydes. Dette foranledige Erik og Peter til den 13/11 at indgive Rapport til Militærets Efterretningstjeneste som kort resumeret gik ud paa følgende:

Om de 5 Punkter kan paa Grundlag af eget Kendskab oplyses:
1. Den oprindelige Kilde dementerede selv faa Dage efter dette Rygte, idet der var sket en Forveksling med en Kornet Skou.
2. Vedlagte Forholdsattest dækker Tiden indtil April 1941, hvorefter han bevisligt kontinuerligt har været ansat i 4 Firmaer, sidst i Firma Otto Danielsen.

3. Eneste ansvarlige for omtalte Transport er Peter, og Skou har ved denne Lejlighed kun optrædt som almindelig Medhjælper. Peter havde allerede paa daværende Tidspunkt overfor sin foresatte, paa Foranledning af Møllers skriftlige Rapport herom, forlangt gjort tilfredsstillende Rede for sine Dispositioner.

4. Da bevisligt ingen af de Organisationer, Transporter, Depoter eller Medarbejdere, som Skou har haft Kendskab til, er blevet taget, mangler denne Stikkerbeskyldning enhver Basis. Kun een Baad, chartret af Skou, blev taget, og Aarsagen til dette var at Skipperen derpaa Trods af Skou's direkte Førbud, for egen Regning medtog 3 Passagerer i tom Baad paa Vej til Malma.

5. Skou afbrød for ca. 10 Maaneder siden Forbindelsen med Rasmussen, men genoptog paa Eriks Foranledning atter Bekendtskabet, idet denne haabede, at visse vigtige Oplysninger kunde fremskaffes gennem K.R., mens denne virkede som Panckes Sekretær. Hvad angaar Skou's Indlogering hos Fru Thorup, at adskillige illegale Personer har haft Husly i Fru T's Lejlighed, ligesom den flere Gange har tjent som midlertidigt Gemested for Vaaben.

Med Hensyn til sidstnævnte Punkt oplyste Skou selv følgende, hvilket i Hovedsagen vil kunne bekræftes fra anden Side: M.H.T. Bekendtskabet med K.R. er dette 12 Aar gammelt, og K.R.'s Henvendelser paa sihe Orlov til sin tidligere Løjtnantskamarat, maa ses paa Baggrund af det gamle Bekendtskab. Hvad Fru Thorup angaar oplyste Skou, at hun ikke paa noget Tidspunkt har været tyske Sympatier og ikke nødvendigvis behøver at gøre dette, fordi hendes Mand, delvis af økonomiske Aarsager, for anden Gang meldte sig som Finlands- Frivillig. Skou's Bekendtskab med Minna von Eggers strakte sig kun over nogle faa Maaneder i Begyndelsen af 1943 og der foreligger iøvrigt intet om at Fru v.E. skulde være Stikker.

Det oplystes ydeligere i Rapporten, at Skou agtede at forblive i Byen for at være til Disposition, dersom et Forhør virkelig skulde være paakrævet for at fjerne ham, 20/11 tilbagesendes denne Rapport med Bemærkning om, at Sagen be-

trængtes som afsluttet til Trods for, at enkelte Detailler ikke stemte ganske overens med det militære Efterretningsvæsens Oplysninger.

Det vil være enhver klart, selv ved den flængigste Gennemgang af ovennævnte Punkter, i Sædeleshed Punkt 4, at Skou umuligt kan have været Stik-ker. I Betragtning af den grundige og uhyre ansvarfulde Gennemarbejdning, som vi her forudsætte har fundet Sted, er det endnu mere uforklarligt, at man er kom-met til det forkerte Resultat.

På Grund af vort Kammeratskab til Skou, og dels for at vi vil forhindre, at lignende Ulykker sker i Fremtiden, må vi forlange:

1. at Ophavsmændene til Rygterne,
 2. at de Folk der har haft Sagen til Undersøgelse,
 3. og at de Folk, der har Ansvaret for Rædsdommens Udstedelse
- findes frem og drages til Ansvar. Overensstemmelse med Sagens alvorlige Udgang: Justitsord.

Erik C.

Peter F.

C. Vi må ydligere insistere på, at de to HD Folk, som skød Skou, drages til ansvarlige for at de uden Ordre eller Tilladelse bevist skød og dræbte ham.

F. Vi gør for en Ordens Skyld Opmærksom på, at bliver denne sag igen på et stillestående Punkt igennem på nuværende Tidspunkt, vil den blive set på som et normalt Forhold igen rader.

H.D.S.

Befragter, Lejtnant Knud Skov

c. 28 Aar

stammer fra Helsingør

(havde vistnok en Forretning (Rederi) i Amaliegade, K)

myrdet (Skydning) af H.D.'ere

ved Skovriderkroen i Charlottenlund

i Efteraaret 1944 (vistnok d. 23.11.44 Kl. c. 15.)

Dørbtes Fader er Skibsinspektør M. Skov, Kristinehøj, Helsingør.-

Afdøde arbejdede meget sammen med Mogens fra Bispebjerg. Mogens siger god for afdøde. Han arbejdede sammen med den af Gestapo henrettede Erik Crone. Crone har sagt o.k. for afdøde.

Afdøde er af H.I. mistænkt for at have tilegnet sig Vaaben tilhørende H.D. samt mistænkt for at skulle have afhandlet M.P.'er.

Mogens har oplyst, at afdøde vistnok har tilbudt en enkelt M.P. til en Person, men denne Handel er aldrig gaaet i Orden.

Kan nærmere oplyses.-

Man har det Indtryk, at det er Militær - og måligt Politigrupper, der er Anledning til Mordet paa Skov.

Han er myrdet af H.D. er. - Strøm har efter det oplyste været Mellemmand el. Forbindelsesled mellem Grupperne og Frihedsraadet.-

Aase forklarer, at hun kender afdøde, samt siger hump at hun havde indgaaende Kendskab til hans Forhold. Hun erklærer, at Gestapo sad i afdødes Løjlighed og ventede paa ham den Dag, da han blev skudt andre Medlemmer af Gestapo havde besat hans Kontor (hvor flere blev anholdt) og Gestapo havde samtidig indfundet sig i hans Formidre Hjem i Helsingør. Aase forklarer videre, at hun paa sin Telefon en Dag i November f.A. blev ringet op af en hende ukendt Mand, der kaldte sig Peter Skov samt oplyste at han var fra H.D.- Denne Skov anmodede indtrængende om at blive sat i Forbindelse med Erik Crone og afdøde, idet han udtalte, at det nærmest drejede sig om Lejtnant Skov (afdøde). Aase kendte ikke paa dette Tidspunkt denne Peter Skov, men hun sagde til ham, at hun vilde forsøge at opnaa Forbindelse med de nævnte Erik Crone og afdøde, hvorefter hun opgav ham sit Telefonnummer til sit Kontor. Peter Skov bad hende sluttelig om at arrangere et Møde mellem ham og Erik Crone samt afdøde.

Aase fortalte om denne Opfordring til Erik Crone og afdøde, og viste sig, at de begge kom til Peter Skov, da Peter Skov efter senere ringede til Aase blev der aftalt et Møde paa Kroen Fiskerestaurant, København. Erik Crone blev imidlertid forhindret i at møde rettidigt til dette Møde, og derfor ringede Peter Skov et Par Gange til Aase, idet han var blevet utaalmodig. Bl. a. spurgte han hende ud om afdødes Paaklædning (måligt ogsaa om Erik Crones Pa-

WVJH

Erik Crone kom derefter til Mødet, men forsinket o. 1 Time, af døde gav ikke Møde.

Derefter aftalte Peter Skov et nyt Møde med Erik Crone, og man enedes om et møde hinanden ved Skovriderkroen i Charlottenlund. Altsaa de nævnte tre, Peter Skov, af døde og Erik Crone. Det er Aasen Indtryk, at alt var o.k. mellem Peter Skov og Erik Crone.

Mødet ved Skovriderkroen skulde finde Sted en af de nærmest paafølgende dage. Ved dette Møde kom af døde heller ikke, idet han simpelthen havde glemt Mødet, men Erik Crone traf Peter Skov, og de to aftalte derpaa nyt Møde den paafølgende Dag. (23. 11. 1944) vistnok til Kl. 15. samme Sted, altsaa ved Skovriderkroen.

Af døde og Erik Crone mødte til aftalt Tid og paa aftalt Sted, hvor de ogsaa traf Peter Skov, der var sammen med andre (muligt adskillige flere).

Peter Skov og disse andre myrdede da Knud Skou.

Den næstfølgende Beretning: Erik Crone og af døde gik sammen foran Peter Skov op ad Trappen til Skovriderkroen. De gik og talte om, at det var egentlig mærkeligt, at disse Herrer skulde snakke Vaaben med dem, de maatte da selv være "saa store Kæmper" at de selv kunde skaffe disse Vaaben. Peter Skov og en anden Person (formentlig H.D.'er) gik da lige bagefter, og pludselig faldt der nogle Skud, og Erik Crone saa, at af døde skudte sammen og faldt om. Erik Crone blev saaret i Skulderen (kunst Bræveben), men han sprang hurtigt op ad Trappen til Restaurant'en og kom bort. Han har berettet, at han var ganske overbevist om, at det var Tyskere, der havde skudt, samt troede han ganske bestemt, at ogsaa Peter Skov var dræbt. Erik Crone opdagede senere, at der var adskilligt flere Mænd tilstede end de to nævnte i. s. Peter Skov og den Person, der sammen med Peter Skov gik lige bagefter af døde og Erik Crone.-

Knud Skou er altsaa paa gemen Vis skudt ned b a g f r a.

og Erik Crone er ved samme Lejlighed blevet saaret paa en saadan Maade, at man muligt kan formode, at d'Herrer ogsaa har forsøgt at likviderer ham.- -

Aasen tilføjer, at hun o. 1. Maaned forinden havde hørt, at der foretog af døde Knud Skou skulde være stikker, og at der vistnok var sat en Undersøgelse i Gang vedrørende dette Rygte, men hun erklærer at det 2 Dage før Mordet var godkendt fra Frihedsraadet, at af døde Skou var o. k..

Den næstfølgende Beretning: Erik Crone og af døde gik sammen foran Peter Skov op ad Trappen til Skovriderkroen. De gik og talte om, at det var egentlig mærkeligt, at disse Herrer skulde snakke Vaaben med dem, de maatte da selv være "saa store Kæmper" at de selv kunde skaffe disse Vaaben. Peter Skov og en anden Person (formentlig H.D.'er) gik da lige bagefter, og pludselig faldt der nogle Skud, og Erik Crone saa, at af døde skudte sammen og faldt om. Erik Crone blev saaret i Skulderen (kunst Bræveben), men han sprang hurtigt op ad Trappen til Restaurant'en og kom bort. Han har berettet, at han var ganske overbevist om, at det var Tyskere, der havde skudt, samt troede han ganske bestemt, at ogsaa Peter Skov var dræbt. Erik Crone opdagede senere, at der var adskilligt flere Mænd tilstede end de to nævnte i. s. Peter Skov og den Person, der sammen med Peter Skov gik lige bagefter af døde og Erik Crone.-

at afdøde havde en Barndomsven og Officerskammerat, der blev frivillig (vistnok en Kjærgaard) men hun kan med Bestemthed erklære, at denne SS. Mand fuldt ud respekterede afdøde, og at det var meget lidt, de har været sammen.

Mogens forklarer, at Erik Crone kom til hende nogen Tid før Mordet og fortalte, at han havde truffet en Transportmand ved Navn Møller. Denne Møller havde til Erik Crone fortalt, at afdøde Skou var mistænkt for at være Stikker, at have været paa Skole i Tyskland og for at have tilegnet sig Vaaben, som tilhørte H.D.

Niels Fyn - gik under Navnet Peder Frandsen, senere henrettet - stolede paa afdøde Skou, og han skrev en Indberetning til Frihedsraadet om afdøde. Denne Rapport er sendt til Frihedsraadet.

Fyn fik faa Dage senere Svar paa sin Indberetning, og han lod dette Svar gaa videre til afdøde. I Skrivelsen fra Frihedsraadet stod det, at flere Ting var uklare, men naar han - Fyn - garanterede for afdøde Skou, vilde Sagen falde.

Dagen efter at Skou havde modtaget denne Skrivelse blev han myrdet ved Skovriderkroen.

Mødet ved Skovriderkroen var planlagt til et Par Dage tidligere (muligt Dagen før) men da var afdøde forhindret i at møde, og kun Erik Crone kom til Stede. Mogens ved, at derefter begge gav Møde hin skæbnessvangre Dag, og at de skulde tale med to Mand om Vaaben fra Sverige. Erik Crone havde fortalt, at han personligt kendte den ene af disse Mand (Peter Skov) Erik Crone har derefter senere berettet at han og afdøde gik sammen foran de andre to ved Indgangen til Skovriderkroen, men pludselig knækkede Skou sammen, som man lukker en lommekniv. Erik Crone kastede sig ned og undløb. Han forsøgte i Skovriderkroen at faa Hjælp, men umuligt, hvorefter han pr. Lastvogt c. 1/2 Time senere indfandt sig hos Mogens paa Bispebjerg Hospital. Han erklærer at han havde lidt Blødtab, og at hans Nægleben var skudt i Stykker.

Erik Crone troede først selv, at Skou var skudt af Tykere, idet Skou's Hjem og Kontor faa Dage før havde været besat af Gestapo - og først senere blev opklaret, at Skou var skudt som Stikker.

Erik Crone har altid fastholdt, at afdøde Skou var o.k.

Afdøde kunde umuligt være Stikker, han kendte alle Ruter ect. han har aldrig været paa Skole i Tyskland - men han blev uden Tvivl forvekslet med en Kornet af samme Navn.

Mogens tilføjer, atvnu ved, at afdøde Skou, da han hørte om Rygterne om at han skulde være Stikker, selv havde tilbudt at møde til Forhør hvilket ogsaa fremgik af Niels Fyn's Rapport.

Mogens har overværet, at Rapporten til Frihedsraadet er skrevet, og Fyn har fortalt, at han havde faaet Svar.

Fortryk

Folketingets forhandlinger. (42)

657

26/10 60: Spørgsmål til ministrene.

658

[Fuglsang.]

forsvaret stadig væk ville anvende bygningerne til sine formål, så ikke i hvert fald vil frigøre de omkringliggende arealer til civile formål; det kunne der i høj grad være brug for ude i det område.

Forsvarsministeren (Poul Hansen): Jeg kan svare det ærede medlem, at hvis resultatet skulle blive det nævnte, vil vi naturligvis tage op til velvillig overvejelse, om nogle af arealerne kan afstås.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Alfred Jensen* til forsvarsministeren:

„Hvorfor pålægger ministeren ikke oberst Schjødt-Eriksen at rense sig for beskyldningen om meddelagtighed i likvideringen af løjtnant Skov, der ikke ville være med til at unddrage de aktive styrker våben og henlægge dem til officererne?“

Alfred Jensen: Jeg rejste i torsdags i åbningsdebatten over for forsvarsministeren spørgsmålet om oberst Schjødt-Eriksens forbliven i Hæren. Til trods for at ministeren senere på dagen havde ordet, kom han overhovedet ikke ind på spørgsmålet. Jeg finder det utilbørligt, at ministeren ikke svarer på de spørgsmål, der stilles til dem i folketingets forhandlinger, eller i det mindste fremkommer med en forklaring på, hvorfor stillede spørgsmål ikke besvares.

Ministeren slipper imidlertid ikke så let uden om spørgsmål, han helst ikke vil besvare. Derfor benytter jeg mig af muligheden for i spørgetimen på ny at fremføre spørgsmålet over for ministeren.

Den af mig fremførte beskyldning mod oberst Schjødt-Eriksen for meddelagtighed i likvideringen af løjtnant Skov, der efter besættelsens ophør er blevet rehabiliteret, er fremkommet i forbindelse med general-løjtnant Hjalfs sagsanlæg mod Land og Folk. Den fremkom først i en artikel med

4-spaltet overskrift i bladet Information den 30. maj og er siden blevet gengivet i en række blade landet over. Obersten reagerede ikke i anledning af den rejste beskyldning; det kan måske føres tilbage til, at han intet havde at vinde, men alt at tabe i forsøg på at rense sig for de fremførte beskyldninger. Forsvarsministeren ville dengang heller intet foretage sig, skønt det skulle synes ganske naturligt, at ministeren enten lod foretage en undersøgelse af sagen eller beordrede obersten til at rense sig for de i pressen fremførte beskyldninger. Det er jo ganske klart, at obersten med sådanne sigtelser imod sig ikke kan opfylde tjenestemandslovens krav om almindelig agtelse og tillid. Oberstens omdømme i offentligheden var alt andet end godt, efter at han ved æresord havde bestridt den kendsgerning, at han i besættelsens første tid havde indmeldt sig i nazipartiet.

Ministeren gik jo senere uden om spørgsmålet om likvideringen ved at henvise til justitsministeren, der indtog det standpunkt, at sager om stikkerlikvideringerne måtte betragtes som afsluttede, og at videre forfølgelse i dem ikke burde finde sted. Selv om man kan godkende dette og i øvrigt gå ind for, at der ikke bør finde efterforskning sted af, hvem der har medvirket ved de forskellige likvideringer, kan man alligevel ikke affinde sig med, at der intet foretages i Schjødt-Eriksen-sagen. Vil man ikke foretage undersøgelse i sagen, må man fjerne obersten fra hæren, og der er grundlag nok herfor i den mistillid, der gennem de år er fremkommet omkring oberstens optræden i og efter besættelsen. Vil man imidlertid ikke det, ser jeg ingen anden udvej, end at ministeren må beordre obersten til at rense sig for de fremførte beskyldninger.

Da ministeren ikke har gjort nogen af delene, er det, jeg har rejst spørgsmålet her i folketinget for at få en forklaring fra ministeren om årsagen til hans passivitet i denne sag. Jeg har i dag valgt at spørge ministeren om, hvorfor han ikke har pålagt obersten at rense sig for beskyldningen om meddel-

[Alfred Jensen.]

agtighed i likvideringen af løjtnant Knud Skov. Jeg håber, at ministeren i dag svarer på det af mig fremførte spørgsmål.

Forsvarsministeren (Poul Hansen): Jeg tror ikke, det ærede medlem i almindelighed kan beklage sig over, at jeg ikke besvarer hans spørgsmål. Når jeg ikke svarede under åbningsdebatten, var det simpelt hen af den grund, at jeg opfattede det ærede medlems udtalelser som en meningstilkendegivelse, der ikke nødvendigvis fordrede svar.

Til det ærede medlems spørgsmål i dag kan jeg først sige, at jeg ikke på det foreliggende grundlag agter at kræve, at oberst Schjødt-Eriksen skal anlægge sag i anledning af de beskyldninger, der er rejst imod ham. Mit standpunkt er begrundet i følgende:

Efter det for mig foreliggende blev samtlige besættelsestidens drab efter aftale i befrielsesregeringen og efter aftale med modstandsbevægelsen og den følgende regering Knud Kristensen overdraget Frode Jakobsen til gennemgang. Formålet hermed var at få fastslået, hvilke drab modstandsbevægelsen tog ansvaret for som likvideringer, at få konstatere, om der var begået fejl for i så tilfælde at give oprejsning, og endelig, hvis der opstod mistanke om, at der var begået en forbrydelse, at overgive sagen til almindelig kriminel retsforfølgning.

Modstandsbevægelsen tog straks ansvaret for drabet på løjtnant Skov, og modstandsbevægelsen erkendte straks, at løjtnant Skov var blevet uskyldig dræbt. Ingen rejste på det tidspunkt mistanke om, at der kunne ligge en forbrydelse bag. Det har været den almindelige linje, som hidtil har været fulgt, at man ikke skulle udlevere navnene på dem, der har haft med likvideringerne at gøre. Denne linje, som jeg er enig i, kan ikke forenes med, at man nu 15 år efter vil plukke enkeltpersoner ud og tvinge dem til at rense sig for ubegrundede beskyldninger for mord under besættelsen.

Alfred Jensen: Jeg bliver først nødt til at modsige ministeren, når han hævder, at jeg ikke har grund til at beklage mig over manglende svar på spørgsmål. Det mener jeg, at jeg har, i allerhøjeste grad. Ved flere lejligheder er ministeren bevidst gået uden

om de spørgsmål, der er stillet til ham, og han kan ikke være i tvivl om, at jeg under åbningsdebatten rejste spørgsmålet om likvideringen af Skov direkte til ham for at afæske ham en forklaring om hans og regeringens stilling til dette spørgsmål.

Jeg kan ikke erklære mig tilfreds med det i dag givne svar. Jeg kender jo alt det, der kan tale for, at man ikke rører ved denne sag. Jeg kender alt fra behandlingen af likvideringssagerne, men det bortforklarer jo ikke, at der her er tale om en særlig sag, en sag vedrørende en person, der er meget belastet fra besættelsestiden, og som ikke burde indtage den plads, han indtager i hæren nu. Jeg har fremført i min motivering, at netop den omstændighed, at det var et såre skrøbeligt kar, gør, at man bør fritage obersten for tjeneste i hæren.

Vil man ikke — og jeg kan forstå de synspunkter, der gøres gældende: at man ikke vil tage sagen op, fordi det kan danne præcedens for, at man så også skal tage andre sager op — bør man i hvert fald, som jeg har fremhævet i mit første indlæg, tage manden ud af hæren, for han er ikke i besiddelse af den agtelse og tillid, den mand må have, som beklæder en så høj stilling. Bør ministeren ikke overveje denne side af sagen?

Jeg kunne også stille det op på en anden måde: hvor meget skal man egentlig begå her i landet i retning af at sætte sin prestige over styr og endda få godkendelse af regering og minister og lov til at fortsætte i stillinger, hvortil der kræves større agtelse og tillid end den, de pågældende personer har?

Forsvarsministeren (Poul Hansen): Jeg kan erklære mig tilfreds med, at det ærede medlem erkender, at der kan være grunde, tungtvejende grunde, til ikke at tage disse gamle sager op igen.

Det ærede medlem går derefter over til at sige, at man alligevel bør afskedige oberst Schjødt-Eriksen, fordi han mangler almindelig agtelse. Nu er dette jo en subjektiv bedømmelse fra det ærede medlems side, og jeg må sige, jeg synes, det ville være en overordentlig betænkelig ting, og vi ville være overordentlig langt ude, hvis folk skulle kunne afskediges på grund af ubegrundede beskyldninger imod dem.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Fremsettelse af lovforslag.

Formanden: Jeg giver ordet til den højtærede finansminister, for at han kan fremsætte det anmeldte finanslovforslag.

Finansministeren (Philip): Hermed skal jeg tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1961 til 31. marts 1962.*

Til indledning vil jeg gerne omtale den finansielle udvikling i dette og de nærmest foregående finansår, som tilsammen har dannet en bemærkelsesværdig og usædvanlig periode i dansk finanshistorie. Herhjemme har man ikke i nyere tid været vidne til en så kraftig konsolidering af den finansielle stilling som den, vi har oplevet siden 1958.

Jeg skal nævne nogle få tal til belysning af den stedfundne styrkelse af statsbudgettet. Ser vi først på overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet, så udgjorde dette i årene umiddelbart før 1959-60 500-600 mill. kr. årlig; i 1959-60 var overskuddet ca. 900 mill. kr., og i år vil det sandsynligvis overstige 1 milliard kr.

Ser man på stillingen på det samlede budget, såvel drifts- som kapitalposterne, var forholdet indtil 1958-59 det, at man stod over for at skulle finansiere nettoudbetalinger på 300-400 mill. kr. årlig; i fjor var der derimod et kasseoverskud på 300 mill. kr., og i år kan vi vel vente et kasseoverskud på omkring 450 mill. kr.

Den betydelige konsolidering af den finansielle stilling afspejles i bevægelserne i statsgælden. Fra 1951 til 1958 var gælden uafbrudt stigende — fra 7,4 til knap 9 milliarder kr. — men i de tre finansår fra 1958-59 til 1960-61 vil gælden, efter alt at dømme, være nedbragt med et mindst lige så stort beløb som det, den voksede med i de foregående syv år. Denne nedgang i gælden er især kommet til udtryk i et stærkt fald i gælden til nationalbanken og har dermed ført til en vis formindskelse i likviditeten i samfundet.

I vore hjemlige diskussioner hæfter man

sig i reglen først og fremmest ved overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet. Ofte ville det imidlertid være fuldt så rimeligt at lægge hovedvægten enten på kasseoverskuddet eller på ændringerne i statens gæld. Ofte er det først og fremmest herigennem, at påvirkningen af vor økonomi kan måles.

Det kasseoverskud, vi forventer næste år, vil yderligere kunne føre til en stramning på pengemarkedet. Selv om dette under de foreliggende økonomiske forhold ikke ubetinget kan anses for uheldigt, vil det dog nok være rimeligt at have dette forhold for øje og at være rede til en imødegåelse heraf, f. eks. ved yderligere tilbagebetaling af statens obligationsgæld til borgerne.

Den bemærkelsesværdige forbedring af finanserne er nået på så kort tid, at den må give anledning til i hvert fald to spørgsmål: hvad er forklaringen på omsvinget i den finansielle stilling? Og: har det været rigtigt at tilvejebringe disse store overskud?

Når man søger forklaringen på udviklingen på statsbudgettet, må man sikkert søge tilbage til de vigtige finansielle forholdsregler, der blev truffet i foråret 1955, og som stærkt bidrog til at rette den finansielle stilling op. Man gennemførte ved denne lejlighed en omfattende udvidelse af den indirekte beskatning, man påbegyndte begrænsningen af statens deltagelse i boligfinansieringen, og det kan vel også fremhæves, at der blev lagt en noget fastere kurs i udgiftspolitikken. Den betydning, disse indgreb havde for den senere finansielle udvikling, var vel knap nok umiddelbart iøjnefaldende. Dels tog det nogen tid, inden begrænsningen af statens boligfinansiering påvirkede udbetalingerne — det skete i virkeligheden først rigtigt i 1958-59 — dels kunne den fulde betydning af udvidelsen af beskatningsgrundlaget først iagttages i 1959, da den stærke stigning i produktion og omsætning satte ind. Vi fik da en kraftigere opgang i provenuet af forbrugsbeskatningen, end vi ville have fået med de for 1955 gældende afgiftslove.

Den varige styrkelse af statsbudgettet, som opnåedes ved forholdsreglerne fra 1955, blev yderligere underbygget ved de i sommeren 1957 gennemførte forhøjelser af forskellige afgifter. I kraft heraf og gen-

Forsvarsministeren

301

Inden jeg besvarer forespørgslen ved nærmere at omtale de sager, der falder ind under mit område, vil jeg gerne give nogle oplysninger om, hvad forsvarsministeriet og dets myndigheder besidder af materiale til belysning af forholdet mellem værnene og modstandsbevægelsen under krigen.

Hærkommandoen og søværnskommandoen opfordrede kort efter besættelsens ophør en række officerer til at indsende beretninger om deres virksomhed i modstandskampen efter 29. august 1943. Indberetningerne fra hærens officerer er senere afgivet til hærens arkiv og har - som det også fremgår af dr. Hæstrups værk "Hemmelig Alliance" - været stillet til rådighed for denne, ligesom dr. Hæstrup har kunnet benytte en af kontreadmiral Lundsteen udarbejdet beretning om søværnets forhold fra 29. august 1943 til 4. maj 1945.

En gennemgang i forsvarsministeriet af disse aktstykker har ikke ført frem til materiale, der kan begrunde en fornyet fremlæggelse af disse oplysninger om befalingsmændenes virksomhed i modstandskampen efter 29. august 1943. Jeg skal særlig fremhæve, at der ikke i akterne er fundet noget om, at befalingsmænd, der virkede i modstandsarbejdet, skulle have haft likvideringsplaner rettet mod andre befalingsmænd eller civile modstandsfolk.

Jeg mener ikke, at de omtalte aktstykker - også fordi de, som sagt, ikke indeholder væsentligt nyt - egner sig til at blive offentliggjort ubearbejdet

302

Side 2

mangler

opståede alvorlige uoverensstemmelse mellem Bennike og Toldstrup.

I den beretning, som oberstløjtnant Feddersen efter krigen indsendte til hærkommandoen - beretningen er af 31. december 1945 - om sin virksomhed under besættelsen, nævner oberstløjtnanten imidlertid ikke noget om, at han er bekendt med en udtalelse fra daværende oberstløjtnant Bennike, gående ud på, at der kunne blive tale om at likvidere Toldstrup.

Nuværende oberst Schøller, der under krigen deltog i modstandsarbejdet i Jylland - bl.a. som regionschef - har i sin beretning ret indgående behandlet konflikten mellem Toldstrup og den jyske militære ledelse og nævner, at konflikten på et tidspunkt var så alvorlig, at de øverste myndigheder indenfor modstandsbevægelsen var besluttet på at sætte Toldstrup helt ud af spillet og lade ham føre til Sverige.

Dette er det væsentlige af de oplysninger, som jeg på grundlag af ministeriets akter kan oplyse om sagen vedrørende en mulig likvidering af Toldstrup, og jeg understreger igen, at de akter, vi er i besiddelse af, intet indeholder om, at nogen militærleder skulle have udtalt sig om - endstige planlagt - en sådan likvidering.

Brøndum-sagen.

En anden sag, som er blevet omtalt i pressen i denne forbindelse, har sin baggrund i et vidneud-

sagn, som oberstløjtnant Otto Brøndum aflagde i general Hjalfs injuriersøgsmål mod "Land og Folk". Oberstløjtnanten oplyste i retten, at han under sit ophold i Sverige efter 29. august 1943 var kommet i modsætningsforhold til ledelsen af den danske brigade. Han tog derfor uden ledelsens tilladelse tilbage til Danmark, hvor han blev tilsagt af den såkaldte "lille stab" og af denne beordret til at vende tilbage til Sverige. Da han nægtede dette, men foretrak at gå ind i modstandsarbejdet herhjemme, var han - efter hvad han oplyser - fra stabens side blevet udsat for trusler om, at der ville "ske ham noget", idet "vi ikke lever i almindelige tider".

Sagen om oberstløjtnantens tjeneste ved brigaden, og hvad deraf fulgte, blev underkastet en særlig undersøgelse kort efter besættelsens ophør. Af oberstløjtnantens egen beretning af 15. januar 1946 til denne undersøgelse fremgår det, at der fra den lille stabs side blev lagt stærkt pres på oberstløjtnanten for at få ham til at efterkomme ordren om at vende tilbage til brigaden.

Oberstløjtnanten skriver om dette forhold, at da det ville stride mod hans samvittighed at efterkomme ordren om at tage tilbage til Sverige, meddelte daværende oberstløjtnant Hjalff ham, "at han ville sørge for, at jeg blev udelukket fra alt arbejde i frihedskampens tjeneste". Oberstløjtnant Brøndum oplyste derimod ikke dengang, at han havde

været udsat for en likvideringsstrussel eller noget, der kun kunne tolkes som en sådan. Sagsakterne i øvrigt indeholder heller intet om, at en sådan trussel skulle være fremsat eller overvejet.

Højland Christensen-sagen.

I den injuriesag, som generalløjtnant Viggo Hjalf har anlagt mod dagbladet "Land og Folk" blev der den 25. maj 1960 af bladets advokat under en vidneafhøring af generalmajor Aage Højland Christensen stillet spørgsmål om, hvorvidt denne var bekendt med, at der under den tyske besættelse var givet ordre til hans likvidering.

Østre Landsret afsagde kendelse om, at dette spørgsmål ikke måtte stilles, idet retten fandt dets besvarelse uden betydning for injuriesagen.

Landsrettens kendelse blev af "Land og Folk" appelleret til højesteret.

Den 30. maj 1960 drøftede den daværende chef for hæren, general Hjalf, det i landsretten passerende med general Højland Christensen, idet hærchefen ønskede på en eller anden måde at få tilvejebragt klarhed i sagen. Det blev ved denne lejlighed aftalt, at general Højland Christensen skulle udarbejde en redegørelse for det forhold, der måtte antages at have ligget bagved det af "Land og Folk"s advokat stillede spørgsmål.

Den nævnte indberetning til hærchefen blev af denne fremsendt til forsvarsministeriet d.28.juni 1960.

I indberetningen har generalmajoren meddelt, at han i 1948 som chef for artilleriets befalingsmandsskoler i Holbæk af en elev, nuværende kaptajn E.B.A. Truelsen, fik oplysning om, at der under besættelsen - formentlig i begyndelsen af 1944 - blev givet modstandsbevægelsen i Hillerød ordre til, at kaptajn Truelsen skulle likvidere generalmajoren, som dengang var kaptajn, når han ankom til denne by som instruktør for modstandsgrupper.

Truelsen undlod at efterkomme ordren, da han kendte Højland Christensen.

Da det fortsat var uafklaret, om det pågældende forhold ville blive inddraget i injuriesagen og derved blive nærmere belyst, mente jeg ikke at burde foretage videre i anledning af general Højland Christensens indberetning, førend højesteret havde truffet afgørelse om, hvorvidt det kunne tillades, at likvideringsspørgsmålet blev inddraget under injuriesagen mod "Land og Folk".

Højesterets afgørelse forelå den 1. december 1960 og blev en stadfæstelse af landsrettens kendelse om, at spørgsmålet ikke måtte fremsættes.

Dagen efter havde jeg en samtale med general Højland Christensen, som ved denne lejlighed gav udtryk for, at han ikke nærede ønske om at få sagen nærmere undersøgt. Når jeg alligevel fandt det rigtigst at iværksætte undersøgelsen, skyldtes det den store offentlige interesse, der fortsat syntes at være for sagen.

Ved skrivelse af 7. december 1960 anmodede forsvarsministeriet derfor generalauditøren om at søge spørgsmålet om den nævnte likvideringsordre nærmere belyst gennem afhøring af personer, der måtte formodes at have kendskab til sagen.

Undersøgelsen er herefter foretaget af auditøren hos forsvarschefen med bistand af kriminalpolititjenestemænd fra rigspolitichefens rejseafdeling. Undersøgelsen er foretaget efter ganske de samme retningslinjer, som er gældende for politimæssige efterforskninger.

Som led i den nu afsluttede undersøgelse er der foretaget afhøring af en række personer, der under besættelsen har haft tilknytning til såvel modstandsbevægelsens sjællandsledelse som til den lokale ledelse af modstandsarbejdet i Hillerød og omegn (distriktet Frederiksborg amt Vest).

Det fremgår af undersøgelsen, at nævnte kaptajn E.B.A. Truelsen i 1943 blev udpeget til næstkommanderende for modstandsbevægelsens styrker i distriktet Frederiksborg amt Vest, og at han fra november 1944 var chef for disse styrker. Den pågældende har oplyst, at han i juni 1944 var til et møde i Hillerød om modstandsarbejdet med daværende kaptajn Højland Christensen. Han har endvidere - efter oprindelig at have været i tvivl om tidspunktet - forklaret, at han omkring december måned 1944 har deltaget i et møde på parkeringspladsen mellem Nørreport og Gothersgade sammen med

*Maa anbefale
des alle S. S.*

sin næstkommanderende Hans Normann Petersen, ~~sjæl-~~
~~lands~~^{amts}ledelsens militære repræsentant, nuværende
oberstløjtnant Dinesen Jensen, samt det medlem af
modstandsbevægelsens sjællandsledelse, som varetog
kontakten til distriktet Frederiksborg amt Vest.

Den nævnte kontaktmand er senere identificeret
som Peter Nissen Blom, der deltog i modstandskampen
under dæknavnet "Back".

Kort forinden var mange modstandsgrupper i
Nordsjælland blevet revet op, og på mødet overrakte
Peter Nissen Blom en skrivelse fra sjællandsledel-
sen til kaptajn Truelsen. I denne skrivelse adva-
redes der indtrængende imod at træde i forbindelse
med personer, hvis disses identitet ikke var abso-
lut sikker, eller hvis de ikke var indført af
sjællandsledelsens folk.

Under den påfølgende drøftelse omtalte kaptajn
Truelsen "ingeniør Thygesen"s besøg, hvorpå Peter
Nissen Blom efter Truelsens erindring straks udtalte,
at "Thygesen" skulle skydes, når han kom til Hille-
rød. Truelsen mener bestemt, at han med det samme
protesterede herimod, idet han gjorde opmærksom på,
at "ingeniør Thygesen" var identisk med Højland
Christensen. Ordren blev ikke yderligere diskuteret.

Amtsledelsens næstkommanderende Normann Petersen
mente oprindelig ikke at have hørt ordren om likvi-
dering af "ingeniør Thygesen" omtalt. Under en senere
afhøring har han dog erindret at have deltaget i det
af kaptajn Truelsen omtalte møde. Han mener endvi-

dere at have hørt, at kontaktmanden fremkom med en udtalelse om, at "ingeniør Thygesen" skulle skaffes af vejen - muligvis at han skulle skydes - hvis han oftere rodede sig ind i noget i amtet. Han har dog ikke opfattet kontaktmandens udtalelse som en ordre til likvidering, specielt da kontaktmanden var rask til at slynge noget ud og også før var fremkommet med bemærkninger af tilsvarende karakter. Han mente i øvrigt heller ikke, at kaptajn Truelsen havde opfattet bemærkningen som alvorlig ment. Normann Petersen har fastholdt, at daværende kaptajn Højland Christensens navn ikke er blevet omtalt.

Den militære repræsentant i amtsledelsen, daværende kaptajn Dinesen Jensen erindrer ikke det omtalte møde og husker heller ikke under besættelsen at have hørt, at der har været tale om at likvidere "ingeniør Thygesen" eller daværende kaptajn Højland Christensen. På den anden side vil han dog ikke udelukke muligheden af, at han, uanset at han ikke i dag husker noget herom, kan have deltaget i et sådant møde og kan have hørt om en sådan likvidering, hvorved han har fremhævet, at kontaktmanden var meget rask i sine udtalelser.

Sjællandsledelsens kontaktmand, Nissen Blom, har ingen nærmere erindring om det af kaptajn Truelsen omtalte møde, og han benægter bestemt at have givet nogen egentlig ordre om at likvidere "ingeniør Thygesen". Han vil derimod anse det for meget sandsynligt, at han har givet udtryk for, at "ingeniør

Thygesen" burde skydes, hvis han af kaptajn Truel-
sen har fået det indtryk, at "ingeniør Thygesen"
var en fordægtig person. En sådan bemærkning har
dog kun været udtryk for hans personlige opfattelse,
og det har ikke været tanken, at den skulle opfat-
tes som en ordre. Han er sikker på, at han ikke
under besættelsen har hørt daværende kaptajn Høj-
land Christensens navn nævne.

Peter Nissen Blom har derimod oplyst, at han
under et kontaktmøde med kaptajn Truel-
sen har ud-
talt, at daværende kaptajn Schjødt-Eriksen, der var
medlem af den militære modstandsledelse - den
såkaldte "lille stab" - efter hans opfattelse burde
skydes. Denne udtalelse skyldtes efter Nissen
Bloms oplysninger alene dennes vrede over, at
Schjødt-Eriksen efter hans mening modarbejdede
modstandsbevægelsen og navnlig, at han anså ham for
ansvarlig for, at en militærgruppe nogen tid forin-
den havde tilegnet sig våben, der ved sjællands-
ledelsens foranstaltning var sendt til en lokal
modstandsgruppe. Udtalelserne var alene udtryk for
hans modvilje mod Schjødt-Eriksen, og det havde
absolut ikke været hans hensigt, at disse skulle
opfattes som ordre til likvidering.

Disse udtalelser om daværende kaptajn Schjødt-
Eriksen erindrer kaptajn Truel-
sen ikke at have
hørt, hvorimod han under konfrontation med Nissen
Blom har fastholdt, at denne, som anført, har givet
ham ordre til at likvidere daværende kaptajn Høj-
land Christensen.

Side 2.

Under sagen er afhørt de personer, som kunne forventes at sidde inde med oplysninger af betydning for sagen, herunder medlemmer af sjællandsledelsen, men ingen af de afgivne forklaringer har bidraget til at kaste yderligere lys over sagen.

General Højland Christensen har under en afhøring oplyst, at han ikke erindrer, at han under besættelsen har deltaget i noget møde i Hillerød, hvor kaptajn Truelsen var til stede. Han har heller ikke nogen erindring om, at han har haft noget med Nissen Blom at gøre. Han benægter på noget tidspunkt under besættelsen at have været ude for episoder eller oplevelser, som kunne tyde på, at han skulle have været likvideret. Han har herom aldrig hørt andet eller mere end det, som kaptajn Truelsen refererede for ham i Holbæk i 1948. Generalen lagde indtil fremkomsten af dr. Hæstrups værk om besættelsestidens forhold ikke større vægt på Truelsens udtalelser om likvideringen.

Efter oplysningerne i dette værk om modsætningen mellem den civile modstandsbevægelse og visse officerskredse samt debatten i pressen omkring general Hjalb-sagen og likvideringssagen angående løjtnant Skov mente han dog at have begrundelse for at kunne udtale under et interview med Jyllandsposten den 1. januar 1961, at hvis Truelsens oplysning om en likvideringsordre var rigtig, så kunne kun Schjødt-Eriksen stå bag.

Efter de oplysninger, der er kommet frem ved undersøgelsen, kan det fastslås, at der ikke har eksisteret planer om at likvidere nuværende generalmajor Højland Christensen under besættelsen, og at de fremkomne rygter skyldes kaptajn Truelsens misforståelse af visse udtalelser fra sjællandsledelsens kontakthand, Nissen Blom. Det har ikke i dag kunnet konstateres, hvilken ordlyd disse udtalelser har haft, hvorimod det ligger fast, at udtalelserne er fremsat af kontakthanden for egen regning, og at de ikke har været alvorlig ment fra hans side.

Der er således bragt fuld klarhed i sagen, og jeg finder herefter blot anledning til at sige, at flere af generalmajor Højland Christensens udtalelser under det nævnte interview med Jyllandsposten efter min mening er mindre heldige, og at jeg specielt ikke har fundet det rigtigt, at generalen på et tidspunkt, da en undersøgelse var indledt, men endnu ikke afsluttet, har fundet det nødvendigt overfor offentligheden at udpege den, som efter hans opfattelse måtte have givet ordren til at likvidere ham, hvis en sådan ordre overhovedet var givet.

CHR. VILH. HAGENS

ADVOKAT
Medberettiget ved højesteret
TLF. CENTRAL 8481 . PALÆ 6714
POSTKONTO NR. 270 85
Kontortid 10-16 (Lørdag 10-12)

313

KØBENHAVN V., DEN
VETER VOLDGADE 4, MEZZ.

6/1 1961.

Til

Højesterets ankenvalg.

Sag nr. II 181/1960 Redaktør Martin Nielsen mod Generallejtant
Viggo Hjelte.

Da der efter højesterets kendelse i ovennævnte sag af 1/12.1960 er fremkommet flere væsentlige og nye oplysninger, tillader jeg mig herved at anmode om, at sagen optages til ny overvejelse og kendelsen ændres.

Jeg nedlægger påstand på, at der meddeles tilladelse til afhøring af appelindstævnte, generalmajor Aage Højland Christensen, redaktør Stig Jensen og oberst S. P. Schjød-Eriksen, om appelindstævnte er ansvarlig eller medansvarlig for beordrede eller gennemførte likvidationer af modstandsfolk.

Af rettens kendelse synes det at fremgå, at retten har fået den opfattelse, at jeg har søgt tilladelse til denne bevisførelse for at bevise, at appelindstævnte indirekte er medskyldig i mord, men jeg har ikke ønsket bevisførelse om likvidationer for at føre sandhedsbevis for beskyldningen for indirekte medskyld i mord. Kun hvis højesteret, ligesom landretten, måtte straffe for denne injurie ved at lægge ordene "indirekte i medskyldighed i mord" fra den øvrige del af den sætning, hvori de findes, kan en bevisførelse om appelindstævnets andel i likvidering af modstandsfolk have betydning vedr. disse ord.

Jeg har derfor begæret denne bevisstilladelse for at føre sandhedsbevis for landsforræderbeskyldningen. Det er min søgt at bevise, at appelindstævnte særlig har begået denne form for landsforræderi, som lov og tilføj til borgerlig straffelov angående forræderi og anden landsskadelig virksomhed nr. 259 af 1. juni 1945 i § 16 første stk. definerer med ordene: "på utilbørlig vis modarbejdet den danske modstandsbevægelse eller dens organer."

Jeg mener allerede at have ført et grundigt bevis - bl.a. ved appelindstævnets egen erkendelse - for, at han har modarbejdet modstandsbevægelsen, endog dens højeste og vigtigste organ, Danmarks Frihedsråd, men det er af allerstørste betydning for mig at

føre et uomstødeligt bevis for, at denne modarbejden er sket på utilbørlig vis.

Et bevis for utilbørlig modarbejden af modstandskampen må foreligge, hvis jeg fremkommer med gode beviser for, at appelindstævnte i sine bestræbelser for at holde hærens officerer uden for modstandskampen endog har ansvaret for benyttelsen af så utilbørlige midler som trusler på livet, uberettiget drab af modstandsfolk og beordring af sådanne drab, der kun er blevet forhindret ved konduite fra restskafne modstandsfolkside.

Jeg er udmærket klar over, at den alvorligste indvending imod at tillade bevisførelsen er, at denne ikke må benyttes til at ødelægge appelindstævnets renommé ved at føre beviser, som først fremkommer efter sagens anlæg eller føre beviser, som kun kan nedsmitte appelindstævnets agtelse, men ingen forbindelse har med sagen. Men der foreligger ikke fare for et sådant misbrug i dette tilfælde.

Jeg har nemlig hele tiden haft disse beviser, men er blevet forhindret i at fremføre dem. Det vil således kunne ses, at jeg allerede under sagens forberedelse til landsretten fremlagde som bil. V redegørelsen fra ministeriet for særlige anliggender om den uberettiget likvidering af løjtnant Knud Skou, ekstrakten s. 32. Når jeg netop fremlagde denne ene af ministeriets mange oprejsningsberetninger, skyldes det, at jeg kendte forbindelsen mellem drabet på løjtnant Skou og den lille stab, som appelindstævnte var ansvarlig for, og hvori der ikke toges nogen rigtig beslutning udenom appelindstævnte, ekstraktens s. 38 l. 11-17 f.o. og s. 270 l. 5-2 f.o.. Jeg blev i landsretten forhindret i at forelægge mine beviser, der skulle anvendes til sandhedsbevis for et forhold, som jeg kendte på forhånd, og som havde relevant betydning for sagen. Først under proceduren i landsretten fremkom der d. 30/5 f.å. i "Information" en artikel (ekstrakt s. 85-96), der offentliggjorde enkeltheder om den viden, jeg sad inde med, og viste, at appelindstævnets lille stab var ansvarlig for det uberettigede drab.

Jeg var ligeledes indeen domsforhandlingen i landsretten bekendt med, hvilken forbindelse den beordrede likvidering af generalmajor Højland Christensen havde med sagen. Dette fremgår af de spørgsmål, som jeg begyndte med at stille til generalmajoren, men som jeg ikke blev forrådg med, og som det blev vidnet forbudt at besvare. Mit forhåndskendskab til dette bevis fremgår også af, at jeg i høje-steret på min modparts opfordring var i stand til at oplyse det rigtige navn på den person, der havde fået ordre til at lade likvidationen udføre i værk, nemlig kaptajn Truelson.

Efter højesterets kendelse af 1/12. 1960 er der offentligt fremkommet en del detaljer om denne likvidation, særlig i information for 3-4/12 1960 og Jyllandsposten for den 1/1. 1961, af hvilke blade eksemplarer vedlægges.

Jeg havde ligeledes kendskab til appelindstævntens trusler på livet mod oberst Brøndum, chefen for hjemmevernrets region V. Jeg føler mig efter mine erfaringer i denne sag overbevist om, at det var blevet mig forbudt at udspørge oberst Brøndum om dette forhold, hvis det ikke var kommet bag på min modpart og landretten, og kun ved dette held lykkedes det at få fremført en vigtig vidneforklaring som sandskedsbevis for, at appelindstævnte personlig havde benyttet utilbørlige midler for at forhindre oberst Brøndum i aktiv deltagelse i modstandskampen i Danmark, nemlig ved trusler på livet.

Af de nye oplysninger, der er kommet frem efter højesterets kendelse af 1/12 skal jeg særlig fremhæve: Information her i bladet d. 3-4/12 1960 offentliggjort en del omkeltigheder om den beordrede likvidering af generalmajor Højland Christensen. Det er således blevet tidspunktet og oplyst, at det var en kontemtend fra sjællandsledelsen, der gav ordren til den af mig opgivne person, kaptajn Truelsen.

Jyllandsposten bragte den 1/1. 1961 et interview med generalmajor Højland Christensen, hvori denne hævdede, at kun oberst Schjødtt-Briksen kunne stå bag ved likvidationsordren, hvis kaptajn Truelsen havde fået en sådan.

Oberst Schjødtt-Briksen har i en erklæring, udsendt gennem Ritzens Bureau d. 3. ds., hævdet, at han intet kendskab har til likvidationsplanerne. Dette har dog ingen større vægt, da obersten tidligere har vist, at han ikke viger tilbage for at lyve - endog derfor en domstol - selv om der foreligger vægtige beviser imod ham. Jeg henviser her til ekstrakten s. 31 lin. 11 - 5 f.m., en usandfærdighed, der ligeledes gav anledning til kritiske bemærkninger i domstolens præcisat. Men oberstens erklæring er vigtig på et andet punkt, idet han ikke dementierer sit kendskab til den uberettigede likvidering af løjtnant Skou, skønt fremtrædende og agtede personer offentligt har udtalt, at obersten har ansvaret for drabet på denne modstandsmænd. Der ligger derfor indirekte en erkendelse fra oberst Schjødtt-Briksen af hans andel heri, og han kan efter indstævntes og hans egen for-

klaring ikke have handlet uden appelindstævntes sæktion i en så alvorlig sag.

Hvor utrolig end appelindstævntes og hans nærmeste stabsmedlems optræden end er, er der efter de nu afslørede kendsgerninger skabt stærke indicier for rigtigheden. Det er givet, at det hverken er tyskerne eller modstandsbevægelsens organer, der har besluttet drabene på modstandsfolkene generalmajor Højland Christensen, løjtnant Skou eller de andre modstandsfolk, der har været eftertræbt af appelindstævntes stab. Det er under vidneansvar forklaret, at appelindstævnte truede modstandsmændene oberstløjtnant Brøndum, da denne ville deltage aktivt i den direkte modstandskamp.

Løjtnant Skou blev efter ledende modstandsfolks udsagn dræbt efter en ordre fra oberst Schjødtt-Eriksen på et falskt grundlag. Disse udsagn har oberst Schjødtt-Eriksen ikke været at afvise, og han har ikke turdet forsøge på at rense sig for disse beskyldninger, der er uforenelig med hans stilling som dansk tjenestemand.

Udover oplysningerne om drabsplanerne vedrørende generalmajor Højland Christensen er der efter rettens kendelse af 1/12. 1960 fremkommet oplysninger (særlig i Jyllandsposten, Demokraten, Århus og Information) om, at det var besluttet at likvidere Jyllands mest fremtrædende og aktive modstandsmænd, Toldstrup, og om, at modstandsofficeren, oberstløjtnant O. J. Peddersen (regionaleder i Midtjylland) skulle have været arresteret og stillet for en krigsret. Det er direkte udtalt, at disse beslutninger hidrørte fra den af appelindstævnte ledede "lille stab". Jeg mener herved allerede inden forklaringernes afgivelse at have fremført så meget konkret om, hvad der vil kunne oplyses, så det må være klart, at jeg ikke leder efter ukendt stof. Forklaringerne er endvidere relevante for sagen, da de danner bevis for, at appelindstævntes modarbejden af frihedskampen er sket på utilbørlig vis.

Når jeg kan redegøre for, at min bevisførelse angår punkter, som appellantens har forhåndskendskab til og for ham indeholder relevante beviser for det landsforræderi, som han har pligt til at bevise, vil det være yderst betænkeligt at forhindre ham i at opfylde sin bevisbyrde (på samme måde som det ville være utilstedeligt at forlange, at en debitor skulle føre bevis for at have indfriet sin gæld, samtidig med at man forbad ham at

- 5 -

fremlægge sin kvittering).

Som i aften har udviklet sig, må det tjene indstævntes interesse, at bevisførelsen tillades. Da der offentligt - uden om retten - er fremkommet så mange belægende oplysninger om indstævntes optræden under besættelsen, og da han nu er under en almindelig mistanke i offentlighed, som netop beror af, at intet må komme frem herom, må indstævnte, hvis han - som han hævder - er uskyldig, have den største interesse i, at det i en dom slås fast, at han ingen forbindelse har med beslutninger om drab på modstanderefolk.

Med ærbødighed

afskrift fra LAND OG FOLK 16/8 1946

EN REDEGØRELSE FRA MINISTERIET FOR SÆRLIGE ANLIGGENDER

Gennem Ritzaus Bureau er udsendt følgende:

I forbindelse med den under 16. april 1946 givne redegørelse for undersøgelsen af besættelsestidens uopklarede drab meddeler Ministeriet for særlige Anliggender på grundlag af fortsatte undersøgelser følgende:

.....

Løjtnant Knud Skou, f. den 23. september 1917, blev den 23. november 1944 ved Skovriderkroen, Charlottenlund, dræbt af medlemmer af modstandsbevægelsen efter ordre.

Det er oplyst, at Knud Skou, der udførte et dygtigt arbejde i forbindelse med våbentransporter fra Sverige, blev udsat for en alvorlig og tilsyneladende velbegrundet mistanke om at frembyde en fare for disse transporters sikkerhed. Senere foretagne undersøgelser har vist, at denne mistanke var ubegrundet, hvorfor hans død på det dybeste må beklages.

Nørg./

2-sp.
mag.times/

Information er i dag i stand til at give en redegørelse for de nærmere omstændigheder ved likvideringen af modstandsmændene, løjtnant Knud Skov, ved Skovridderkroen den 23. november 1944. Oplysningerne har en saadan karakter, at hærchefens injurieresag mod Land og Folk - som skulle have været afsluttet i dag ved middagstid - antagelig maa afbrydes og genoptages med ny ~~måned~~ ~~måned~~ afhøring under vidneansvar af de mennesker, som i sin tid ~~man~~ havde kendskab til likvideringsagen. Efter de oplysninger, som nu er forelagt, ^{fra hærens illegale stabs} Information, var det daværende kaptajn Schjødt-Eriksen, der gav ordre til likvideringen, som forgæves blev forsøgt bremsset af den daværende nedkastningschef, redaktør Stig Jensen. Det kan endvidere i dag oplyses, at en anden modstandsmand, Erik Crone, blev saaret under ~~måned~~ likvideringsaktionen, og at det synes at være en tilfældighed, at ikke ^{en eller} ogsaa to andre modstandsfolk - nuværende ritmester J.A.F. Clauson Kaas og malermester Erik Lindstrøm - ved samme lejlighed kom i livsfare.

1-sp.
6/8

Likvideringen blev efter ordre foretaget af to medlemmer af "Holger Danske", men det maa straks fastslaas, at disse modstandsfolk intet som helst kendskab havde til baggrunden for likvidationen. De handlede - som ved alle andre likvideringer - i god tro.

Knud Skovs navn blev inddraget i injurieresagen, da lrs. Hagens henstillede til retten at medvirke til, at alle papirer vedrørende undersøgelsen af likvidationen blev udleveret af justitsministeriet. Landsretssagføreren havde selv anmodet ministeriet om at udlevere undersøgelsens resultat, men efter at anmodningen havde været forelagt for justitsminister Hans Hækkerup, havde man i ministeriet truffet den afgørelse ikke at ~~måned~~ udlevere sagen. I ministeriet har man den indstilling, at alle likviderings-sager en gang for alle maa anses for at være afsluttede, og man ønsker ikke i ^{den} at skabe ny uro omkring dem. Retten traf i overensstemmelse ^{med} bestemmelse om, at den ikke ville medvirke til sagens ~~na~~ udlevering, selv om lrs. Hagens understregede, at undersøgelsens resultat ikke ville blive anfægtet. Sagen skulle kun tjene til at belyse den aktuelle sag. (Resultatet af undersøgelsen i sin tid blev, som bekendt, at grundlaget for likvideringen af ~~måned~~ Knud Skov blev fundet uberettiget).

Under injurieresagen har lrs. Christrup to gange undersøgt, ^{at} ~~måned~~ generalløjtnant Viggo Hjalf intet kender til Knud Skov-sagen.

Information deler den principielle indstilling, at der ikke ~~må~~ skabes fornyet uro om besættelsestidens stikkerlikvideringer, ^{at} de pårørende i dette tilfælde ikke vil finde grund til at ^{pro}

re og da de nu foreliggende oplysninger tjener til belysning af vigtig enkelthed i modstandskampen, ~~mindesminderne~~ finder vi ikke anledning til at tilbageholde dem.

En af de modstandsfolk, som havde kontakt med løjtnant ved fodfolkets 5. regiments stabskompagni, Knud Skov, ~~mindesminderne~~ i dagene før likvideringen, er malermester Erik Lindstrøm, Charlottelund.

- Jeg var under besættelsen indtil min arrestation delingsfører ved afsnit II i Charlottelund under arkitekt, senere oberstløjtnant Mandrup Poulsen, fortæller Erik Lindstrøm.

Paa et tidspunkt - jeg mener, at det var i begyndelsen af oktober maaned 1944, besluttede Mandrup Poulsen, at der nu maatte gøres noget effektivt for at ~~mindesminderne~~ bøde paa den katastrofale vaabenmangel. ~~mindesminderne~~ Vi havde hørt, at der kunne skaffes vaaben i Sverige, og Mandrup Poulsen besluttede, at jeg sammen med en anden modstandsmand rejste til Sverige for at undersøge mulighederne. Jeg kom derefter i kontakt med en vaabenkyndig mand, nuværende ritmester Clauson Kaas, Næstved, der var medlem af en o-gruppe i Lyngby.

Mandrups Poulsen havde kontakt med Studenternes efterretningstjeneste, og det var gennem ~~mindesminderne~~ Mandrup Poulsen og studenterne, at jeg derefter kom i forbindelse med ~~mindesminderne~~ løjtnant Knud Skov og Erik Crone, som vi havde indtryk af var en af hans nærmeste medarbejdere.

~~mindesminderne~~ Clauson Kaas og jeg holdt to - tre møder - jeg kan ikke nu huske nøjagtig hver mange - med Knud Skov for at drøfte, hvorledes ~~mindesminderne~~ en rejse til Sverige kunne gennemføres.

- Hvad var Deres indtryk af Knud Skov?

- Han arbejdede utrættelig for at hjælpe os. Vi havde ikke skygge af grund til at tro, at han ikke med liv og sjæl satte gik ind i kampen mod tyskerne. Han forekom loyal til det yderste, og efter det indblik, vi fik i hans illegale tilværelse, sparede han ikke paa nogen maade sig selv i kampen mod tyskerne. Han var et 100 pct. mandfolk, og ~~mindesminderne~~ vi havde 100 pct. tillid til ham.

~~mindesminderne~~

- Kom De til Sverige?

- Ja. Knud Skov fik - uden tvivl i samarbejde med ~~mindesminderne~~ Erik Crone og Studenternes efterretningstjeneste, der jo stod for disse transporter - arrangeret det saadan, at vi kunne smugles til Sverige. Vi blev stuvet ned under nogle tønder i en kvasse ~~mindesminderne~~, der afgik fra en indre havn i København, og bortset fra, at vi fik motorstop paa sundet og derefter blev taget op af en svensk torpedojager, forløb overfarten glat. Jeg medbragte forskellige introduktionsskrivelser samt ~~mindesminderne~~ 40,000 og 60,000 kr., som var skaffet frem ved hrs. Steglich Petersens mellemkomst -

og i Stockholm forhandlede vi bl.a. med Ebbe Munch og Erl. Foss. Resultatet blev iøvrigt, at der blev love~~de~~ os vaaben, men ikke en speciel sending. Vi skulle forsynes gennem de ordinære sendinger, som var ~~angaaende~~ kommet i gang.

~~Effektmæssigheden af~~

- Hvornaar fik De igen kontakt med Knud Skov?

- Efter at vi var ~~gaaet~~ gylppet helskindet hjem ~~og~~ og havde aflagt rapport gik der nogle uger uden at der skete noget særligt. ~~Men~~ Men saa fik jeg en dag - ganske uventet - en opringning fra Knud Skov. Jeg kendte ikke hans navn, men han sagde, at det var "ham fra ruten". Han bad mig noget indtrængende om at mødes med ham den følgende dag - ~~men~~ det maa altsaa have været den 23. november 1944 - ved Skovridderkroen. Jeg kan huske, at jeg blev en lille smule nervøs. Absolut ikke paa grund af Knud Skov. Men snarere fordi et møde i de tider altid kunne være farlig. For en sikkerheds skyld fik jeg forbindelse med nogle af mine kammerater - jeg kan huske, at det bl.a. var ingeniør Jens Skakke og en mand, hvis fornavn var Leif - , og det var meningen, at de skulle dække mig. Sa vidt kom det dog ikke. Jeg blev i sidste øjeblik forhindret i at gaa til mødet, og i stedet mødte Clauson Kaas op.

- Hørte De saa om likvideringen af Knud Skov?

- ~~Men~~ Jeg havde en svag kontakt paa Skovridderkroen, ~~inden~~ ~~modstandskampens~~ og gennem ham hørte jeg, at der var noget galt. En mand var blevet skudt ned, og en anden var saaret løbet gennem Skovridderkroen og var undsluppet. Kort efter - de 6. december - blev jeg taget af tyskerne og sendt til ~~Neuengamme~~ Neuengamme, og jeg var saa afskaaret fra at foretage mig mere. ~~Den~~ Tanken om Knud Skov blev dog ved med at plage mig - ikke mindst efter at jeg hørte, at han var hængt ud som stikker -, og da jeg kom hjem fra koncentrationslejren ved befrielsen gik jeg straks i gang med at undersøge sagen. ~~Virkelig~~ Den 10. eller 11. maj 1945 lykkedes det mig - ~~gennem~~ vistnok gennem læge Toussieng - at komme i forbindelse ~~med en af modstandskampens øverste ledere, redaktør~~ ^{der laa paa Gentofte Amtssygehus,} Stig Jensen, og gennem ham fik jeg saa en forklaring.

Han fortalte mig, at Knud Skov var blevet likvideret af to folk fra "Holger Danske", og at han gennem "Lille-Fyn" - modstandsmanden Peter Fyhn, der senere blev ~~h~~ henrettet af tyskerne - , at ordren til likvideringen var blevet givet af daværende kaptajn Schjødt-Eriksen. Stig Jensen fortalte videre, at ~~ogsaa~~ ogsaa jeg og Clauson Kaas skulle have været likvideret. Jeg blev forferdet ved tanken og tænkte straks: "Hvad har du egentlig bedrøvet, som du skulle staa til ansvar for?".

Jeg var rystet, men tænkte mig, at der vel maatte være en eller

- 4 -

anden forklaring, som jeg ikke havde mulighed for at faa. Derefter gik det hele i glemmebogen som alt andet fra ~~min~~ besættelsestiden, og jeg havde aldrig tænkt, at det skulle graves frem, ^{efter at han} ~~havde faaet oplysninger~~. Men da Knud Skovs navn nu er nævnt, føler jeg, at det er min pligt at fortælle, hvad jeg ~~har~~ husker om ~~min~~ til denne dygtige, uforfærdede frihedskæmper.

Efter disse oplysninger har Information henvendt sig til ritmester Clauson Kaas, der bekræfter Erik Lindstrøms fremstilling af den første kontakt med Knud Skov.

- Hvad skete der den 23. november 1944 ved Skovridderkroen - den dag, løjtnant Skov blev likvideret ?

- Jeg havde en aftale med Knud Skov om at møde ham ~~om~~ ^{formiddagen} ~~kl. 11. Aftalen var truffet i forvejen, vistnok dagen før, og det var min mening, at vi skulle tage om en ny rejse til Sverige~~ ^{hemlig} Sagen var den, at vi ikke ~~havde set~~ ^{havde set} ~~noget til de~~ ^{noget til de} ~~saaben, der var givet~~ ^{saaben, der var givet} ~~et løfte om i Stockholm.~~

Jeg kom lidt for sent til mødet ved Skovridderkroen. Jeg saa ikke noget til hverken Knud Skov eller Erik Crone, men da jeg vidste, at Crone havde kontakt med en tjener paa kroen, ~~spurgte jeg forsigtigt, om man ikke havde set noget til de to mand. Tjenerne klappede fuldstændig sammen - paa en mærkelig, paafaldende maade - og jeg mener, at jeg derefter satte mig i forbindelse med Lindstrøm. I hvert fald fik jeg kontakt med nogle af hans folk, og jeg besluttede senere paa dagen at tage ud til kroen - det kan godt have været ved 16,30-tiden - for at faa seneheden ud af tjenerne. Jeg kan huske, at vi fik to tjenere ud i gangen og satte en truende mine op og viste dem, at vi havde pistoler i taskerne. Vi havde ikke pistolerne fremme og~~ ^{truede direkte.}

Derefter fik vi historien.

Tjener nr. 1 fortalte, at han havde set to mand gaa frem og tilbage ~~med~~ ^{paa} ~~ved kroen paa det tidspunkt, mødet var aftalt. Pludselig var der bag ved dem dukket to andre mand op, som begyndte~~ ^{at skyde.} En af de to mand, jeg skulle møde, faldt straks, mens den anden flygtede ind i kroen. Han var blevet saaret i armen eller i skulderen. ~~Tjeneren kunne huske, at han havde smidt en lommebog fra sig og raabt: "Pas paa den?" , hvorefter han var stormet videre~~ ^{og forsvundet.}

Tjener nr. 2. ~~indrømmede, at han kendte navnet paa den saarede. Det var Erik Crone.~~

- Hvad tænkte De?

- Først troede vi at selvfølgelig, at tyskerne ~~handede~~ ~~Knud Skov~~ eller deres danske haandlangere havde myrdet Knud Skov. Men paa den anden ~~side~~ fandt vi det lidt ejendommelig. Tyskerne ~~handede~~ ville jo saa vidt muligt have arresteret de to modstandsfolk, og desuden hæftede vi os ved, at de to ~~mænd~~, der skød, ikke var uniformerede. Det fortalte ~~handede~~ den ene tjener.

Men jeg havde ogsaa en anden teori. Jeg regnede med den mulighed, at det kunne være kommunisterne. Knud Skov sagde en gang noget i retning af: "Hvis jeg ~~handede~~ skaffer vaaben, skal de i hvert fald ikke tilfalde kommunisterne". Jeg kan ~~handede~~ ogsaa huske, at vi en gang havde været til et møde - det var hos en ambulancechauffør paa Bispebjerg -, ~~handede~~ og her havde Knud Skov ladet falde en bemærkning om, at han tilhørte en gruppe, som ansaa det for sin primære opgave at bekæmpe tyskerne, men som bagefter ville vende vaabene mod kommunisterne, hvis det blev nødvendigt. Jeg kan ~~handede~~ huske, at jeg bagefter sagde til ham: "Saadan noget maa du ikke sige". Og det var grunden til, at jeg regnede med den mulighed, at det kunne være ~~handede~~ kommunister, der havde været paa færde ved Skovridderkroen.

- Hvad skete der senere?

- Crone var som forsvundet fra jordens overflade, men efter et stykke tids forløb fik jeg - jeg tror, at det var gennem Lindstrøm - nyt at vide om Crone. Jeg havde paa det tidspunkt god forbindelse med Lindstrøm, fordi ~~handede~~ hans gruppe gerne ville have mig som instruktør, men det blev mig nægtet efter at ~~handede~~ jeg havde forelagt ønsket for min chef, nuværende oberstløjtnant Herluf ~~handede~~ Krabbe. ~~handede~~ Jeg fik at vide om Erik Crone, at havde søgt ly i en kvistøjlighed for at slikke sine saar. En dag blev han genkendt paa gaden i nærheden af sit tilholdssted, men paa grund af saaret i armen eller skulderen kunne han ikke flygte ~~handede~~ eller forsvare sig, og han blev anholdt og senere henrettet og ligger nu i Ryvangen.

- Hvad var Deres indtryk af Knud Skov?

- Han var all right i enhver henseende - dygtig og velbegavet ~~handede~~ og havde mange gode kontakter. Jeg havde fuldt ud tillid til ham.

- Talte Knud Skov nogen sinde noget om, at han ogsaa have med vaaben at gøre?

- Jeg havde jo en del med Knud Skov at gøre og vi talte ogsaa om vaabensituationen. Jeg husker bl.a. han sagde til mig, at han var upopulær i "ledelsen" - hvilken ledelse, han havde tænkt paa, ved jeg ikke -, fordi han havde kritiseret, at det gik saa unødvendigt langsomt med at faa vaaben frem. Skov sagde endvidere, husker jeg, at han var indstillet paa selv at forsøge at skaffe vaaben frem. Han talte tit om, at han syntes, at det gik for langsomt. Det var mit indtryk, at han var mere transportmand end vaabenmand, og han har vel vidst, at det ikke skulle tage saa lang tid at faa vaaben over. En gang brugte han udtrykket, at "de ville have haand i hanke med vaabene" og med "de" har han sigtet til den eller de organisationer, han var tilknyttet. Med hensyn til formodningen om, at han var upopulær i ledelsen, sagde han en gang noget om, at "de ikke holder af mig, fordi de ved, at jeg kan gøre det selv" - altsaa skaffe vaaben frem.

Information har spurgte redaktør Stig Jensen om hans kendskab til selve likvideringsordren.

Stig Jensen svarer:

- Jeg fik en dag gennem "Lille Fyn" - Peter Fyhn - der havde tilknytning til Studenternes efterretnings-tjeneste, den alarmerende besked, at daværende kaptajn Schjødt-Eriksen skulle have givet ordre til at likvidere Knud Skov. Jeg kendte løjtnanten og syntes, at det var en fuldstændig vanvittig ordre, og jeg sendte straks bud til Schjødt-Eriksen - det maatte have været dagen før likvideringen - om, at Knud Skov arbejdede for os og at det ville være aldeles meningsløst at likvidere ham.

Schjødt-Eriksen svarede hertil, at naar jeg stod inde for Skov, skulle der selvfølgelig ikke ske ham noget. Jeg kan ikke huske, om vi udvekslede synspunkter pr. brev eller pr. kurer.

Det næste, der saa skete, var, at Knud Skov blev likvideret. Umiddelbart efter kom der en beklagelse fra Schjødt-Eriksen. Han oplyste, at en kontraordre om likvideringen ikke naaede frem.

- Gav Peter Fyhn Dem nogen begrundelse for, at Knud Skov skulle likvideres - fortalte han om Schjødt-Eriksens motiver?

- Lille-Fyn sagde, at Schjødt-Eriksen havde givet den motivering, at Knud Skov havde kontakt med en premierløjtnant, vistnok en

- 7 -

baron, som var nazist, dog vistnok ikke i ~~hans~~ særlig belæstende grad. Men ~~hans~~ Lille-Fyn oplyste ogsaa, at baggrunden for likvideringen var den, at ~~den~~ Schjødt-Eriksen skulle have faaet kendskab til, at Knud Skov var set ombord paa et af Studenternes efterretningstjenestes vaabenskiibe - at han med andre var gaaet over til modstandsbevægelsen.

Det var mit bestemte indtryk den gang, at den sidste forklaring var den rigtige - det var jo kun et led i "den lille stab"s forrædderi mod hele modstandsbevægelsen.

- Vil De gentage dette under vidneansvar ?

- Ja, selvfølgelig ~~derfor~~ - *hvis retsmanden tillader det.*

Information har endelig talt med chefen for Studenternes efterretningstjeneste, direktør Arne Sejr, der var i færd med at organisere efterretningstjenestens kontakter i Malmø paa det tidspunkt, likvideringen fandt sted.

- Har De hørt om episoden ved Skovridderkroen ?

- Jeg kan svagt mindes den.

- Kan det tænkes, at Knud Skov har deltaget i vaabentransport i forbindelse med Studenternes efterretningstjeneste.

- Hvis han har haft forbindelse med Erik Crone, kan det meget vel tænkes. ~~Ernannmannnehopnbeskæftigede~~ Vi førte jo "lette, store og levende ting" over sundet, og Crone var bl.a. beskæftiget med de tunge ting - vaabene.

Erik Nørgaard.

Nordkrog 7, den 1945

Da Justitsministeriet i Skrivelse af 6. Maj 1945 - 3 K 1945 Nr. 25⁷⁷ har meddelt mig Fritagelse indtil videre for Varetagelsen af de mig paa-hvilende Embedsforretninger som Politidirektør i København, har jeg ud-arbejdet nedenstaaende Redegørelse for en Del af de Forhold, der herved kommer i Betragtning.

Kapitulationsdagen Fredag den 4. Maj 1945 søgte jeg om Aftenen at faa Forbindelse med den kommende Justitsminister Busch-Jensen. Ud paa Nat-ten fik jeg at vide, at han vistnok var i Udenrigsministeriet, og da jeg søgte ham her pr. Telefon, kom Statsminister Buhl til Telefonen og bad mig hurtigst muligt indfinde mig i Udenrigsministeriet. Baaede jeg og min Familie fik straks Opfattelsen af, at det maatte være en vigtig og hasten-de Meddelelse, siden Statsministeren ønskede, at jeg skulde komme til Christiansborg paa et Tidspunkt, hvor der blev skudt stærkt paa Gaderne i Byen, bl.a. ogsaa i Kvarteret om Christiansborg. Jeg søgte forgæves at faa fat i en Vogn, og da min yngste Søn, som var hjemme, og som lige si-den sin Løsladelse som interneret Mariner har tilhørt en Frihedskæmper-gruppe og i denne Egenskab har været med til flere Episoder, hvor det gik voldsomt til, hørte dette, tilbød han, at Gruppens Vogn, der var taget af Tyskerne, kunde køre mig ind. Da en halv Time var gaaet, kom han med Gruppens Vogn sammen med en anden Frihedskæmper, Gruppeløberen, og de kør-te mig saa ind. Da vi naaede ud for Holmens Kirke, blev Vognen beskudt af Hipofolk med det Resultat, at min Søn fik flere Skud gennem Benene, hvor-af det ene brækkede og Achillessenen paa det andet næsten blev revet over, og den anden Frihedskæmper blev saaret i Ankelen. Min Søn blev kørt paa Kommaunehospitalet, og der vil efter Overlægens Udsagn hengaa lang Tid, før han er rask igen; sit Arbejde som Redder vil han ikke mere kunne ud-føre; den anden blev forbundet paa Christiansborg, hvor jeg gik op. Grup-peløberen har senere fortalt mig, at i en efterfølgende Vogn blev alle Pas-sagerer dræbt ved Hipoernes Skydning. Da jeg kom op i Udenrigsministeriets Gang, traf jeg flere Ministre, Politikere og andre, og der var flere af dem, der ellers plejer at give Haanden, der nu ikke gjorde det, saa jeg forstod, at der maatte være noget galt med mig. Lidt efter kom Statsmini-ster Buhl til Stede og meddelte mig, at jeg foreløbig ikke skulde fungere, men kunde holde Ferie og begrundede dette med, at jeg ikke havde Befolk-ningens og Styrkens Tillid. Jeg udtalte hertil, at det kunde jeg ikke fat-te. Jeg vidste, at jeg altid havde haft det bedste Samarbejde med Dansk Politiforbund, dets Bestyrelse og Formanden, Politiaassistent Schytt Larsen. Hertil svarede Statsministeren, at Formanden for Dansk Politiforbund, Po-litiaassistent Schytt Larsen heller ikke kom ind i sin Stilling igen. Da jeg herefter spurgte om Grunden til, at jeg ikke havde Befolkningens og Styrkens Tillid, svarede Statsministeren først, at det vidste jeg vel nok selv, og da jeg benægtede det, sagde han, at jeg var kommet for meget sam-men med Tyskerne. Dermed sluttede Samtalen og jeg tog hjem igen.

Jeg har ingen Grund til at tro, at Statsministeren er fjendtligt indstillet imod mig, men jeg vil dog nævne nogle Episoder, hvor jeg har truffet Statsministeren. For et Par Aar siden havde daværende Finansmini-ster Buhl tilsagt Dansk Politiforbunds Bestyrelses Forhandlingsudvalg og mig til en Forhandling i Finansministeriet i Anledning af et Andragende om nogle Lønforbedringer og for det yngste Politipersonale. Finansministe-ren indledte Forhandlingen med en Tale, hvori han udtalte, at vort Andra-gende var Pengeafpresning overfor Staten og at han "ikke vilde være med til at købe Politiets Loyalitet for Penge". Jeg overvejede at gøre Ansvar gældende mod Finansministeren, men mente sluttelig, at Tiden ikke var inde til den Slags indre Opgør under Besættelsen, men nu mener jeg, at Spørgs-maalet maa tages op, da det er en grov Fornærmelse mod en fungerende Tje-nestemand at fremsætte saadanne Udtalelser, tilmed da det viste sig, at Andragendet, der drejede sig om 5 & 6 Millioner, blev imødekommet.

Engang i det sidste Aar før 19. Sept. 1944 fik jeg, der er en af Danmarks officielle Repræsentanter i den internationale Kriminalpoliti-kommission, Indbydelse til at deltage i et Kommissionsmøde i Tyskland. Kommissionen var imidlertid blevet et rent tysk Foretagende med Gestapo-chenen Kaltenbruner som Præsident. Jeg søgte Hjælp i Justitsministeriet hos Departementchef Svendsen for at blive fri, men medens man hjalp den konstituerede Rigspolitichef Begtrup Hansen med at blive fri, efter Sigen-de fordi han var den ældste, kunde man ikke hjælpe mig. Jeg fik Besked paa,

at det var nødvendigt af Hensyn til Tyskerne, at jeg rejste. Jeg henvendte mig derefter til Statsminister Buhl om Hjælp, men nogen Tid efter meddelte Buhl, at han ikke kunde hjælpe mig. Da jeg spurgte ham, hvad jeg saa skulde gøre, svarede han, at der ikke var andet at gøre, end at rejse. Natten før Rejsen skulde foregaa, lagde jeg mig syg og forklarede min Læge, hvorledes Sagen forholdt sig, og paa den Maade undgik jeg alligevel Rejsen, saaledes at Politiinspektør Magius blev den eneste, der kom til at rejse.

Naar Statsminister Buhl bebrejdede mig, at jeg var kommet for meget sammen med Tyskerne, vil jeg ogsaa her fremføre, at jeg har sagt Nej til Indbydelse til Middag hos den Rigsbefuldmægtigede Dr. Best, mens Statsminister Buhl, Minister Hedtoft Hansen og nogle Folketingsmænd har været til Middag hos Dr. Best paa Rydhave.

Som jeg før nævnte meddelte Statsminister Buhl mig Kapitulationsaftenen paa Christiansborg, at Formanden for Dansk Politiforbund, Politiasistent Schytt-Larsen heller ikke skulde tiltræde sin Stilling. Dette har vist sig at være urigtigt, idet Schytt-Larsen tiltraadte sin Stilling samme Dag, som det øvrige Politi traadte i Funktion. I denne Forbindelse vil jeg anføre, at Politiasistent Schytt-Larsen flygtede til Sverige nogen Tid efter 19. Sept. 1944. Jeg havde bragt i Erfaring, at Schytt-Larsen stod anført som en af de første paa en Liste over Personer, der skulde skydes. Listen blev fundet paa Politiasistent Sillemanns Lig. Jeg advarede Schytt-Larsen, og jeg ved, at han ogsaa blev advaret fra anden Side. Det var derfor ganske naturligt, at han flygtede, og kort efter tog Gestapo ogsaa Forbunds-kontoret i Besiddelse og ryddede det for alt, baade Papirer, Møbler, Kunstgenstande, Kakkelovne osv. Da Schytt-Larsen havde opholdt sig ca. 14 Dage i Sverige kom der til Gesandten i Stockholm, Kammerherre Kruse, et Brev fra Statsminister Buhl, der meddelte, at Schytt-Larsen baade kommandomæssigt og organisationsmæssigt intet havde at skulle have sagt, og at han ikke maatte have noget med Politiforlæggelserne i Sverige at gøre, et højst besynderligt Budskab fra en Socialdemokrat til en Forbundsmand, navnlig naar det viser sig, at der intet har været i Vejen med den paagældende, som straks tiltraadte sin Stilling sammen med det øvrige Politi efter Kapitulationen.

Som bekendt blev jeg fængslet af Tyskerne den 19. Sept. 1944 sammen med ca. 15 andre. Efter Bombardementet af Shellhuset og de omliggende Bygninger, hvor mine 5 Kammerater og jeg reddede Livet, rimeligvis fordi nogle af Flyvemaskinerne kom ud af Kurs og kastede Bomberne i Frederiksberg Alle, blev vi løsladt, og i de følgende Dage fik jeg Kontakt med Justitsministeriet, der lovede at søge at sætte mig i Forbindelse med Politiet. Tiden gik imidlertid uden at jeg hørte noget, og jeg fik saa fra anden Side at høre, at Statsminister Buhl havde Ledelsen i denne Henseende. Jeg havde paa det Tidspunkt allerede en Gang truffet Statsministeren i Ministerialbygningens Gange og hilst paa ham; han gratulerede mig til, at jeg var sluppet levende fra Bombardementet, men sagde ellers ikke noget. Jeg traf nogle Dage senere igen Statsministeren i Rigsdagens Restaurant, og da jeg her henvendte mig til ham om at faa Kontakt med det illegalt arbejdende Politi, svarede han temmelig truende, at det vilde han raade mig fra, og at jeg bare skulde holde mig i Ro og holde Ferie. Senere fik jeg underhaanden at vide, at en af Lederne af Politiets Modstandsbevægelse, vistnok Politikommissær Sten Clausen, der da var Formand for Politikommissærforeningen, eller Politiasistent Lykkestrup, der da var Formand for Københavns Politiforening (altsaa en Underafdeling af Dansk Politiforbund) havde udtalt, at hvis jeg forsøgte at blande mig i det illegale Politi, vilde jeg blive anholdt og ført til Sverige.

Efter dette Møde med Statsminister Buhl holdt jeg mig i Baggrunden baade af Frygt for at blive angrebet af Hipo og for at blive bortført af det danske Politi. Først Kapitulationsaftenen forsøgte jeg paa at faa Besked af den nye Justitsminister med det Resultat, at jeg som tidligere nævnt blev kaldt til Christiansborg af Statsminister Buhl og fik Besked om, at jeg var fritaget for Tjeneste indtil videre. I de følgende Dage blev dette kundgjort i alle Aviser, saa hele Landet fik det Indtryk, at jeg var en frygtelig Landsforræder, som man ikke kunde omgaas. Nogen Tid efter havde min Søster og jeg Besøg af en amerikansk Flyverløjtnant, der er en Svigersøn af min Fætter og Kusine i de forenede Stater, og saaledes har ogsaa hele vor Familie i Amerika, som vi før Krigen er kommet sammen med, ogsaa faset dette at vide. I de samme Dage skete der yderligere det, at Vicepoli-

tiinspektørerne Dahl-Jensen og Færdselschef Bach samt Politikommissær Dederquist ogsaa blev fritaget for Tjeneste. Det forekom mig saa meget mere paafaldende, som det var nogle af de bedste og dygtigste Medarbejdere, jeg havde haft indenfor Ordenspolitiet. De paagældende fik senere at vide, at Grunden til Fritagelsen var deres Samarbejde med mig. Kontorassistent Frk. Laugesen, der havde fungeret som min Sekretær, kom heller ikke i Tjeneste straks, men senere fik hun Lov at begynde, dog paa et andet Kontor paa den Betingelse, at hun ikke havde nogen Forbindelse med mig.

Alt dette er efter min Mening ikke noget, som Statsminister Buhl selv har fundet paa eller har haft Kendskab til; han maa have faaet sine Informationer andet Steds fra. Dette maa undersøges, men jeg kan give nogle Oplysninger, som maaske kan lede til de Personer, der har sat ondt for mig, og til de Motiver, de har haft. Det undrer mig blot, at man ikke benyttede Tiden mellem min Løsladelse og Kapitulationen til at undersøge mine og de andres Forhold, men udelukkende gik efter, hvad man havde hørt, uden at spørge os selv.

Den første jeg her vil nævne, er Politinspektør Mellerup, og jeg begrundet dette med, at Kriminalbetjent Debois i Frøslevlejren har hørt Mellerup udtale, at nu skulde det vise sig, om "han eller Politidirektøren og hans Slægt skulde væk". Endvidere har der vistnok i Foraaret 1944 været afholdt et mystisk Møde paa 2. Sal i Politigaarden, formentlig paa Politinspektør Wolffs Kontor. Herom ved jeg kun, at Politikommissær Gredsted, der paa det Tidspunkt var Forbindelsesmand mellem de tyske civile og militære Myndigheder og Storkøbenhavns Politi, har faaet at vide af den tyske Kommandant i København, Oberstløjtnant Mauff, at der havde været afholdt et saadant Møde, og at Politinspektør Mellerup, Politikommissærerne Groes Petersen og Sten Clausen og muligt andre, f. Eks. Politiasistent Lykkestrup, havde deltaget deri. Jeg spurgte bl. a. Mellerup og Wolff derom, men de benægtede at kende noget dertil. Det falder imidlertid sammen med det Tidspunkt, hvor Politiet begyndte at danne illegale Grupper, og i denne Forbindelse havde Lykkestrup udtalt, at de vilde ikke have Politidirektøren med. Jeg har flere Gange spurgt Mellerup, om han var med i det illegale Arbejde, men det har han benægtet, og han har ogsaa benægtet det overfor Statsadvokat Hoff og Politinspektør Magius. Nogen Tid før den 19. Sept. 1944 maatte Mellerup imidlertid gaa under Jorden, og da jeg sad i Vestre Fængsels tyske Afdeling, var jeg i et langt og strengt Forhør hos Kriminalkommissær Elpert om, hvor Mellerup var henne, idet man vilde gøre mig ansvarlig for Mellerups Handlinger, hvis han ikke blev fundet. Departementschef Eivind Larsen har hos Dr. Hoffmann set en Sag, hvorunder Mellerup var sigtet for Spionage mod Tyskerne. Noget senere blev Mellerup, der, da han gik under Jorden, tog Ophold paa en Herregaard her paa Sjælland, taget af Tyskerne her i Byen og kom senere til Frøslev.

Mellerups Grund til at gaa imod mig er, at han paa forskellige Maader følger sig tilsidesat og generet af mig. Dette er imidlertid ikke rigtigt udover, at jeg ikke altid kunde bruge ham paa Grund af hans manglende fysiske og mentale Evner. I sin Tid, da daværende første Politinspektør Hakon Jørgensen blev konstitueret som Politidirektør, skulde han finde en til at være konstitueret første Politinspektør. Der var flere at vælge imellem, bl. a. Heiberg, A. E. Hansen, Tvermoes, C. C. Larsen, og han kunde ikke beslutte sig til, hvem han skulde tage. Han valgte saa Mellerup og efter Politinspektør K. Larsens Udsagn fjøede han til, at Mellerup var der da ingen, der kunde finde paa at indstille til fast første Politinspektør.

Da jeg selv var Politiasistent i 2. Kreds (Antoniegade) i 5 Aar, oplevede jeg Mellerup som overordnet, og jeg kan sige, at baade de fleste andre Politiasistenten og jeg var enige om, at han var en meget daarlig Chef for Ordenspolitiet. Han gjorde, hvad han kunde, for at lægge Hindringer i Vejen for min Modernisering af Stationen og Tjenesteforholdene der, men den daværende Politidirektør og Borgmester Kaper hjalp mig imod ham. Den Gang var han Pot og Pande med Sillemann, hvis Ord og Synspunkter han lagde mere Vægt paa end en Politiasistents. Hans Paroler var forfærdelige, Diskussionsmøder, hvor alle talte i Munden paa hinanden, uden at der kom noget Resultat ud af det. Saaledes blev hans Paroler ved at være, og

det kan bevidnes af Vicepolitilinspektørerne Dahl-Jensen og Færdselschef Bach, Politikommissærerne Cederquist, Heiberg, Søborg, C.C.Larsen, Bøgholm-Larsen o.a. Hans Ledelse af store Styrker under Uroligheder under Krigen var ogsaa utilfredsstillende, præget af Uro og Usikkerhed, og hvad der var det aller-
 værste, det skete flere Gange, at han mistede Herredømmet over det hele, og Dahl-Jensen og jeg maatte overtage det. Dette kan ogsaa bevidnes af Politi-
 kommissær Schou. Jeg har flere Gange givet ham Anvisninger paa, hvorledes han
 skulde gøre det, men det har han ikke villet følge. Han vilde baade passe fi-
 re Telefonapparater, diktere Beretning til en Skrivemaskine og raabe Ordre
 ud til dem i Forkontoret. Han har ogsaa ved enkelte Lejligheder vist sig il-
 loyal, og de Koncepter han selv skrev, var daarlige, unøjagtige, inopportune
 og urigtigt formede, hvilket kan ses ved at fremtage Sagerne fra H.I.Journal-
 len, hvis de eksisterer endnu. Han har deltaget i de fleste af de tyske Mid-
 dage, jeg har haft, og han har selv deltaget i tyske Middage hos afdøde Grev-
 inde Musse Scheel, hvor vi andre ikke vilde komme. Han har ogsaa deltaget i
 Torskegilde i Søpolitiet, da Sillemann var Leder af Søpolitiet, et Gilde, der
 blev betalt af Dr.Best i det tyske Gesandtskab, om disse Forhold, kan Færdsels-
 chef Bach forklare nærmere. Han var slet ikke den Støtte for Politidirektøren,
 som Chefen for Ordenspolitiet bør være. Jeg var aldrig tryk, naar han havde
 Kommando, og dette bevirkede, at jeg altid selv tog ind, naar der var noget
 paa Færde. Af Helbred var han ikke stærk. Han har taget sin ordinære Ferie
 hvert Aar og desuden forskellige ekstraordinære Rekreativeferier og Fridage,
 mens vi andre ikke har haft Ferie siden Besættelsen, men kun enkelte Fridage i
 Ny og Næ. Han har heller ikke haft let ved Samarbejde med andre. Jeg kan her
 nævne, at fra det Tidspunkt, Udrykningstjenesten blev oprettet, er han altid,
 naar der er gaaet nogen Tid, blevet Uvenner med de skiftende Udrykningschefer,
 Frits Jacobsen, Søborg og Dahl-Jensen, og med sin nærmeste Medarbejder og alt-
 opofrende Medhjælper gennem mange Aar, Færdselschef Bach, der ellers anses for
 en meget dygtig og omgængelig Mand, er han dødelig Uvenner med, og han har
 behandlet den gamle og agtede Mand, saaledes at han flere Gange har indgivet
 sin Afskedsansøgning. En nærmere Karakteristik af ham vil jeg ikke anføre, da
 jeg ikke kunde undgaa at bruge Udtryk, der vilde blive opfattet som Fornær-
 melser. Jeg vil dog nævne hans nom de guerre "Prk.Pjank", som utallige Gange
 har været nævnt i "Fædrelandet", og som jeg allerede hørte, da jeg var Poli-
 tiassistent paa Antoniegades Station. Det er underhaanden kommet til mit Kend-
 skab, at det er ham og ikke Frihedsraadet eller andre fra Frihedsbevægelsen,
 der har sat igennem, at i hvert Fald Færdselschef Bach, men muligt ogsaa
 Dahl-Jensen og Cederquist er fritaget for Tjeneste. Hans mærkelige Indstillin-
 ger paa mange Punkter fremgaar ogsaa af, at det var ham, der ønskede Hjelmene,
 som jeg i Aviserne og overfor Ministeriet har maattet tage Ansvar for, an-
 skaffet, og at han paa den anden Side modsatte sig Politiets Bevæbning med or-
 dentlige Vaaben, som jeg arbejdede meget energisk for; dette fremgaar af et
 af Møllerup afsendt Brev, der er i Dahl-Jensens Besiddelse. Jeg kan endvidere
 henvise til hans Stilling til mine Dispositioner efter Sabotagen i Tivoli,
 der er skildret nedenfor. Personlig har han ikke hjulpet mig ved Forhandlin-
 gerne, jeg havde paa Dagmarhus, Nyboder Skole og Kastellet, hvorom ligeledes
 henvises til nedenfor. Ligeledes anføres hans mærkelige Opførsel overfor Kaptajnerne Dall og Petersen, hvis Undervisning i Gadekampe han selv og Politi-
 kommissærerne har deltaget i; herom kan Dahl-Jensen og de paagældende give Op-
 lysning. Jeg vil mene, at Politiassistent Schytt-Larsen kan give yderligere
 Oplysninger til Karakterisering af Møllerup.

Den anden Person er Politiassistent Lykkestrup, der ved sine Udtalel-
 ser til B.T. for den 18.Juni 1945, som følger nedenfor, og hvor han angribes
 Dahl-Jensen og mig for vor Holdning overfor Tyskerne, et Forhold, som han ef-
 ter min Mening savner de nødvendige Forudsætninger for at kunne udtale sig om:

POLITIDIREKTØR STAMM VAR TYSKERNE FØLGAGTIG.

Mod Politiets Vilje og i Strid med Justitsministeriets Cirkulære be-
 ordrede han Københavns Politi til at gøre Vagttjeneste ved Nordwerk.

Naar Københavns Ordenspoliti paa Onsdag samles til den særlige Gene-
 ralforsamling, vil det vigtigste Punkt paa Dagsordenen være Valget af en ny
 Formænd. Politiassistent Erik Lykkestrup, der har ledet Foreningen siden 1939,
 har ønsket at trække sig tilbage. Skønt den samlede Bestyrelse for faa Dage siden
 den har opfordret ham til at fortsætte, fastholder han sin Beslutning.

-Hvorfor vil De ikke mere? - spurgte B.T. i Morges Hr.Lykkestrup.
 -Jeg synes, at jeg trænger til at puste ud, - lød Svaret. Jeg har været For-

5.

mand under hele Krigen og Besættelsen, og det har ikke været noget let Job - i Særdeleshed ikke med den Ledelse, vi havde i Københavns Politi.

- Hvem sigter De til?

- Ja, det skal ikke være nogen Hemmelighed, at det er den afgaaede Politidirektør Stamm, jeg mener. De faglige Forhandlinger med ham var meget vanskelige, fordi han og jeg havde stik modsat Opfattelse af Politiets Forhold til Tyskerne. Efter vor Mening var han dem alt for følgagtig, langt udover, hvad der var nødvendigt. Stik imode Justitsministeriets Cirkulære.-

- Hvordan viste det sig?

- Det viste sig paa flere Maader. Lad mig blot nævne Forholdet med Nordwerks Filial i Ryesgade, hvor Politiet paa et vist Tidspunkt blev beordret til at gøre Vagttjeneste meget mod vort Ønske. Vi protesterede voldsomt mod at skulle sende vore Folk ud som Vagter paa denne rent tyske Virksomhed, idet vi henviste til bl.a. et Cirkulære fra Justitsministeriet, hvorefter det danske Politi ikke maatte gøre Vagttjeneste paa Virksomheder, der udelukkende arbejdede for Tyskerne. Men vore Protester blev fejlet til Side af saavel Hr. Stamm som Udrykningschefen, Politikommissær Dahl-Jensen, og vi maatte tage Vagten. Heldigvis røg Fabriken jo i Luften nogen Tid efter, og vi slap for det forhadte Arbejde.

- Hvad sagde man i Justitsministeriet til det?

- Der var ikke noget at gøre. Naar man først havde rakt Tyskerne Haanden, var det umuligt at trække den tilbage igen.

- Hvem bliver Formand?

- Det er der endnu ikke truffet Bestemmelse om.

Fra anden Side har B.T. imidlertid faaet oplyst, at saafremt Hr. Lykkestrups Beslutning om at gaa er uigenkaldelig, kan der blive Tale om at vælge Næstformanden, Politibetjent Poul Jensen til hans Efterfølger. Det er dog ogsaa sandsynligt, at Overbetjent Ingvar Jensen, der var opstillet som Lykkestrups Modkandidat sidste Gang, paany vil blive bragt i Forslag. Der er ingen Tvivl om, at Generalforsamlingen imødeses med stor Interesse blandt Politiet. For at alle Medlemmer kan komme til at deltage, holdes den to Gange, om Morgenen og om Eftermiddagen.

2-P.

I sin Tid blev han Schytt-Larsens Efterfølger som Formand for Københavns Politiforening. Schytt-Larsen forenede i nogen Tid Stillingerne som Formand for Københavns Politiforening og Dansk Politiforbund, men det blev ham for meget og Lykkestrup blev Formand for Underafdelingen Københavns Politiforening. Jeg havde haft en udmerket Samarbejde med Schytt-Larsen, og til at begynde med var Samarbejdet med Lykkestrup ogsaa godt, ligesom Lykkestrup, der blev Næstformand i Forbundet, ogsaa havde et godt Samarbejde med Schytt-Larsen. Paa den sidste Tid forandredes disse Forhold, saaledes at mit Samarbejde med Lykkestrup blev mindre godt, medens Lykkes trups Samarbejde med Møllerup, der fra Begyndelsen var daerligt, efterhaanden forbedredes, saaledes at de til Slut stod meget nær sammen. Samtidig forandredes Lykkestrups Samarbejde med Schytt-Larsen ogsaa, og Lykkestrup begyndte at lægge an paa at skubbe Schytt-Larsen ud som Formand for Forbundet, noget, der blev en eklatant Fiasko, idet Schytt-Larsen paa forrige Amtsmøde blev genvalgt med Akklamation. Saa kom den Tid, hvor Schytt-Larsen var flygtet til Sverige, og i denne Tid gjorde Lykkestrup alt, hvad han kunde for at spænde baade Schytt-Larsen og Hovedkassereren, Andresen, ud - ikke blot organisationsmæssigt, men ogsaa i Tjenesten, jfr. hvad foran er anført om Statsminister Buhls Skrivelse til Kammerherre Kruse i Stockholm. Da der nu nylig skulde være Valg i Københavns Politiforening, sker der det mærkelige, at Lykkestrup opgiver alle sine højtflyvende Planer og ikke stiller sig til Genvalg som Formand. Her maa ligge noget under. Der har været Tale om, at Andresen vilde anlægge Sag mod Lykkestrup for nogle graverende, urigtige Rygter, Lykkestrup har udspremt om ham, mens han var i Sverige. Det har ogsaa været nævnt, at Lykkestrup af egen Magtfuldkommenhed havde givet Ordre til Likvidation af Overbetjent Svendsen fra Hovedstationens 1. Afdeling. Jeg ved ikke, om dette er rigtigt, naar alt andet undersøges i disse Tider. Lykkestrups Insinuation mod Dahl-Jensen har vist været til Undersøgelse i 1. Undersøgelseskammer hos Politiaadvokat Bech, og Angrebet skal være faldet fuldstændigt til Jorden. Efter hvad jeg har hørt, har Møllerup gjort sig bekendt med disse Undersøgelser, saa der er Grund til at tro, at ogsaa han staar bag ved dette Angreb paa Dahl-Jensen, og Begæringen om Undersøgelse af hele Dahl-Jensens Embedsførelse i de sidste 5 Aar er underskrevet af kst. Politidirektør Seidenfaden, der ogsaa har fritaget Dahl-Jensen for Tjeneste og saaledes sat ham paa den sorte Liste. Der synes saaledes her at have været et helt Komplot mod Dahl-Jensen, og det er i disse Tider saa landsskadeligt, at det forment-

lig ikke kan passere upaataalt hen. Efter Udsagn af Politivadokat Bech og Politikommissær Groes Petersen er der intet paa Dahl-Jensen, og sidstnævnte har endogsaa luftet det Spørgsmaal overfor Dahl-Jensen, om han kunde tænke sig en Erstatning for den Tort, han havde lidt. Som Angrebet har været uberettiget og ubegrundet mod Dahl-Jensen, har det ogsaa været det mod Færdselschef Bach og Politikommissær Cederquist. De har ogsaa været afhørt uden at der er fremkommet noget mod de paagældende, og det er sikkert de samme Personer, der bagved disse Angreb, som ved Dahl-Jensen og mig.

Samarbejdet mellem Lykkestrup og mig var anført til at begynde med godt, men senere blev det mindre godt, men hver Gang vi ikke kunde naa til Enighed, traadte Forbundet til, og det viste sig hver Gang, at vi udmærket kunde finde hinanden paa en urban og fordragelig Maade. Nogle Gange var det Lykkestrups Faccon, der var af en saa usømmelig Art, at jeg maatte vise ham til Rette og endog en Gang vise ham ud af Kontoret i Overværelse af to af hans Kolleger i Bestyrelsen. Til andre Tider var det hans Krav, der var saa vidtgaaende, at jeg ikke kunde følge ham, det var navnlig med Hensyn til Organisationens Indflydelse paa Avancementerne og Ekstratjenesten. Nu kunde man sige, at saa var det vel mig, der ikke har kunnet forhandle og finde mig til Rette med Personalet. Her vil jeg gerne henvise til, hvorledes det gik paa Station 2 gennem de 5 Aar, jeg var der. Lad os faa nogle af de gamle fra Station 2 frem, saa vil det nok vise sig, om jeg havde Vanskeligheder med Personalet. Den gamle Foreningsformand, Overbetjent Krogh, var derinde, og hvis han lever, kan han sige Besked. Ellers kan jeg sagtens skaffe mange Navne til Afhøring.

I denne Henseende kan ogsaa de tidligere Formænd for Københavns Politiforening, Paustian, Valdemar Andersen, Cederquist og Schytt-Larsen afhøres. Jeg har aldrig været ligegyldig overfor Spørgsmaal angaaende Politipersonalets Forhold, og Forbundet har flere Gange anmodet om, at jeg maatte blive medindkaldt, naar der skulde føres Forhandlinger med Ministerierne angaaende saadanne Spørgsmaal. Man kan vist snarere vende det om, saaledes at Lykkestrup er den eneste Formand i Københavns Politiforening, som det har været vanskeligt at forhandle med, bortset fra Dyberg. Man kan kort sige, at Lykkestrup forsøgte at tiltage sig en Myndighed, og Magt, som ikke tilkom ham, og da det ikke lykkedes, vendte hans Vrede sig mod mig, og derfor skulde jeg fjernes. Han har i Møllerup fundet en villig Medhjælper hertil, og de to har sammen lavet en Aktion paa Steder, hvor de fandt Gehør.

Af andre Personer kan der være Grund til at nævne kst. Politidirektør Seidenfaden, der efter Sigende traadte til i Ledelsen af Politiets Modstandsbevægelse efter at Møllerup var blevet taget af Tyskerne. Om ham er der allerede gjort enkelte Bemærkninger og flere følger i nedenstaaende. Han var dygtig til at bruge Kraftudtryk om Tyskerne under interne danske Forhandlinger, men mig bekendt har han aldrig vist sit Mod i Gerning.

Endvidere kan nævnes Politikommissær Groes-Petersen, der flere Gange har været under Jorden, og som efter Politikommissær Sten Clausens Udnævnelse til Politimester er blevet Formand for Politikommissærforeningen. Han har været Møllerups Haandlangemand og har hjulpet ham. Nu synes han at være drejet om med Hensyn til Dahl-Jensen, Bach og Cederquist, fordi han kan se, at Aktionen har været ganske forfejlet. Han føler maaske, at hans Stilling ikke er saa sterk mere. Hans Navn har været sat i Forbindelse med den i Pressen omtalte Sag angaaende Overbetjent Schmidt fra Station 1, som blev forsøgt likvideret. Det skulde være Groes-Petersen, der havde givet Ordre til denne Likvidation. Ved en Samtale, Groes-Petersen fornylig havde med Dahl-Jensen, hvor han som tidligere nævnt var inde paa en Erstatning til Dahl-Jensen, berørte det øjensynligt Groes-Petersen meget ilde, at Dahl-Jensen kunde tænke sig et Sagsanlæg mod Lykkestrup.

Som Repræsentant for Rigspolitiet sad vistnok ogsaa Politinspektør Holten i Ledelsen af Politiets Modstandsbevægelse. Han var før 19. Sept. 1944 Leder af Kystpolitiet og herunder ogsaa af Rigspolitiets Udrykningsafdelinger i Provinsen. I denne Henseende kom han og jeg i mange Spørgsmaal om Personale og Udrustningsforøgelse til at staa som Konkurrenter, idet vi hver især søgte at faa saa meget som muligt. Jeg maatte naturligvis lægge Vægt paa, at Hovedstaden var saa godt forsynet som muligt, og derved kom vore Interesser til at staa skarpt imod hinanden. Vanskelighederne forøgedes ved at den kst. Rigspolitichef Begtrup Hansen ikke selv var praktisk uddannet Politimand og derfor havde vanskeligt ved at bedømme Vægten af de Krav, der blev fremsat fra begge Sider.

Om Holten er der et Forhold, jeg gerne vil fremdrage. Da Politiet skulde overtage Vagten paa Amalienborg efter Tyskerne, kneb det først meget at skaffe det fornødne Personale og den nødvendige Udrustning. Vi fik ikke det, der skulde til bl.a. fordi Holten ikke vilde af med ret meget. Vi gik saa i Gang med Instruktion og Indøvelse af Personalet. Med Hensyn til Instruktoren, der efter Aftale med mig blev givet af Dahl-Jensen personlig, gik vi ud over, hvad der maatte gøres efter Justitsministeriets Ordre, nemlig at Amalienborg skulde holdes til sidste Mand, selvom der kom tyske Tropper i Formation under Kommando. Dette viste sig at faa afgørende Betydning den 19. Sept. 1944, da Tyskerne forsøgte at tage Amalienborg. Hvor haardt det gik til, vil bl.a. Politikommissærerne Ubberup og Ourø kunne forklare. Hvis der ikke var blevet ydet denne stærke og sikkert overraskende Modstand, vilde Kongefamilien rimeligvis være blevet taget til Fange og ført bort paa et tysk Marinefartøj, der laa parat ved Kajen i Havnen lige ud for Amalienborg. Nogle Dage efter opsøgte en af Amalienborgvagtens Folk Dahl-Jensen, der var gaaet under Jorden, og meddelte, at Vagten havde brugt praktisk talt al sin Ammunition ved Angrebet og endvidere savnede Vaaben, navnlig Maskinpistoler. Dahl-Jensen fik Forbindelse med Greven af Rosenborg, der lovede at fremskaffe den fornødne Ammunition og de paakrævede Vaaben fra et af Frihedsbevægelsens Lagre. Nogen Tid efter fik Dahl-Jensen igen Besøg fra Amalienborgvagten med Melding om, at de ingen Ammunition eller Vaaben havde faaet. Ved at undersøge Forholdet fik Dahl-Jensen oplyst, at det vistnok var Holten, der havde hindret, at der blev udleveret ny Ammunition og de paakrævede yderligere Vaaben til Amalienborgvagten.

Om Holten kan jeg endvidere oplyse, at der i Justitsminister Harald Petersens Tid var et Møde hos ham om Holten, der var mistænkt for at staa i Forbindelse med Tyskerne eller Nationalsocialisterne. Det blev paa Mødet bestemt, at hans Telefon skulde aflyttes, men hvad der videre kom ud af Sagen ved jeg ikke, da han hørte under Rigspolitiet.

Foruden Statsminister Buhls førnævnte Anklage mod mig, har jeg fra forskellige Sider hørt omtale andre Anker, nemlig at det var mig, der uden Bemyndigelse fra Justitsministeriet skulde have givet Ordre til Fængsling af Kommunisterne, at jeg personlig skulde have haft som Forbindelsesmand en Hr. Sigurd Jørgensen, at det var mig, der egenmægtigt havde givet Tilladelse til Nationalsocialisternes Tog til den lille Hornblåser, at jeg skulde have været for tilbøjelig til at give efter for Tyskernes Krav, at jeg skulde have forhindret en af Frihedskæmperne projekteret Sabotage, at jeg skulde have udlovet en Dusr paa 5000.00 Kr. for Paagribelsen af en Mand, der havde dræbt en tysk Soldat, at det var forkert, at jeg og de andre ikke flygtede ved Shellhusets Brænd, og at jeg søgte at faa Listerne fra Hospitalerne over indlagte.

Om mig selv skal jeg oplyse, at selv om mit Efternavn lyder tysk, nedstammer Slægten gennem flere Generationer paa fædrene Side fra Heandværkere i sjællandske Provinsbyer og paa mødrene Side fra Bønder i Egnen mellem Roskilde og Køgebugt. Jeg har ingen Slægtninge i Tyskland. Min Fader var Skoleinspektør ved en af Københavns Kommuneskoler og før den Tid Lærer i Engelsk ved Efterslægtens Skole. Efter at jeg blev Kandidat, har jeg studeret Politi- og Retsvæsen i England i længere Tid og i Holland og Frankrig, derimod aldrig i Tyskland. Jeg har rejst en Del i Europa, særlig i Skandinavien og Frankrig, men aldrig opholdt mig særligt i Tyskland, undtagen 2 Gange paa Tjenesterejser, dels som Chef for Københavns Opdagelsespoliti og dels som Chef for Statspolitiet. Min sidste Udenlandsrejse før Krigens Udbrud gjaldt Holland, Belgien og Frankrig. I den internationale Kriminalpolitikkommission, som har holdt Møder i flere Lande, i min Tid aldrig i Tyskland, men i England, har jeg lært Politifolk fra alle Lande at kende, men Skandinaverne holdt altid mest sammen. Baade Vicepolitichef Dahl og Politinspektør Magius har været flere Rejser til Tyskland under Krigen.

Da Tyskerne den 9/4 Kl.ca.5 uden Varsel besatte Kastellet i København samt visse Dele af Havnen og Kvartererne der omkring, kom dette ganske overraskende for Københavns Politis Embedsmænd, der ikke hverken den foregaaende Dag eller Nat havde erfaret noget om Indholdet af de til Udenrigsministeriet indgaaede Meddelelser, og som heller ikke havde modtaget nogen Form for Forholdsordre i Tilfælde af et fjendtligt Angreb, bortset fra de paa dette Tidspunkt ret sparsomme Forholdsordrer med Henblik paa eventuelt Luftangreb.

Saa hurtigt som det var muligt, indfandt de forskellige Inspektører og Afdelingsledere sig paa deres Tjenestesteder, ligesom der i det formodet nødvendige Omfang blev indkaldt ekstra Personale. Jeg var straks om Morgenen indkaldt til Forhandling i Justitsministeriet, og efter at jeg derfra var ankommet til Politigaarden, blev der Kl. 7 indkaldt til en Parole, hvori deltog Politins eksterne Møllerup og Ejvind Larsen samt Færdselschef Bach og Politikommissær Dahl-Jensen. Paa Parolen gav jeg Meddelelse om det paa Mødet i Justitsministeriet passerende. Herved underrettedes Mødets Deltagere om Regeringens Beslutninger, hvoraf den for Politist øjeblikkelig vigtigste var, at Tjenesten skulde fortsættes, dels overensstemmende med tidligere Praksis, dels overensstemmende med de supplerende Forholdsordrer, der maatte komme fra Justitsministeriet. Jeg gennemgik derefter den foreliggende Situation dels i Almindelighed og dels f.s. v. angik de forskellige Politiafdelinger, og der blev givet Forholdsordre for Arbejdet i de forskellige Afdelinger. Endelig blev der givet Ordre til, at de fire nævnte Deltagere i Parolen foreløbig skulde møde hver Morgen Kl. 7 hos mig til Drøftelse af den foreliggende Situation.

I Forbindelse med Drøftelsen af Situationen udtalte Færdselschef Bach, at det formentlig vilde være af stor Værdi, om der kunde findes en Mand, som kunde anvendes som Mellemlid mellem Københavns Politis og de tyske Myndigheder, idet der sikkert vilde opstaa en lang Række Spørgsmaal, som ikke var af en saadan Vigtighed, at det var nødvendigt, at en af Politiets Embedsmænd forhandlede, men som dog alligevel hurtigt og gnidningsløst skulde kunne forhandles. Færdselschefen tænkte her paa mindre Spørgsmaal, Ordenspolitiet vedrørende, Spørgsmaal vedrørende Færdselsvæsenet og muligvis ogsaa vedrørende Luftværnet. Parolens Deltagere tilsluttede sig denne Tanke, idet alle var klar over Værdien af en saadan fast "Mellemand", ikke mindst i den foreliggende Situation, hvor der meget vel kunde tænkes at opstaa en Række mindre Spørgsmaal af de omtalte Kategorier. Færdselschefen tilbød derefter at lade Færdselsafdelingen indtil videre overtage denne Tjeneste, ligesom han udtalte, at han i nogen Tid havde haft Forbindelse med en Hr. Sigurd Jørgensen, der formentlig var villig til at fungere som "Mellemand". Om Hr. Sigurd Jørgensen udtalte Færdselschefen, at han gennem længere Tid havde arbejdet sammen med Færdselsafdelingen, hvormed han havde gjort mange Tjenester, bl.a. ved Fremskaffelse af Materiale angaaende Færdselsforhold i Udlandet og paa forskellig anden Maade.

Om Sigurd Jørgensen udtalte Færdselschefen endvidere, at han skulde have været tilknyttet den jugoslaviske diplomatiske Repræsentation her i Landet. Det blev derefter overdraget Færdselschef Bach at træffe nærmere Aftale med Sigurd Jørgensen om dennes eventuelle Medarbejde under den foreliggende Situation, men jeg pointerede, at naar denne Tjeneste foreløbig overdroges Færdselsafdelingen, var Aarsagen den, at der formentlig fortrinsvis vilde blive Tale om Sager af færdselsmæssig Karakter, og pointerede endvidere, at kun mindre Sager kunde forhandles ad denne Vej, hvilket atter medførte, at Sigurd Jørgensens Virksomhed nærmest vilde blive en Slags "Budvirksomhed", idet disse mindre Sager formentlig i saa godt som alle Tilfælde vilde foreligge beskrevet fra Københavns Politis Side, i hvilke Tilfælde der blot krævedes et skriftligt eller mundtligt Svar fra vedkommende tyske Myndighed, ligesom man f.s.v. angik de fra tysk Side modtagne Henvendelser maatte forvente enten kort skriftlig eller mundtlig Henvendelse. Paa Parolen den 10/4 Kl. 7 meddelte Færdselschefen, at Sigurd Jørgensen var villig til at yde sin Medvirken overensstemmende med det af Færdselschefen foreslaaede, der var næje i Overensstemmelse med det af mig paa Parolen den 9. præciserede. Færdselschefen udtalte, at der maatte ydes Sigurd Jørgensen et Vederlag for hans Arbejde, hvorpaa jeg svarede, at da jeg alligevel agtede at forelægge Sagen for Justitsministeriet, kunde samtlige Spørgsmaal om Vederlaget blive forelagt. Færdselschefen henledte derefter Opmærksomheden paa, at det sikkert vilde blive nødvendigt at kunne disponere over den nødvendige sporgkyndige Arbejdskraft, saafremt der vilde blive mere end ganske faa skriftlige Henvendelser, Notitser, Rapporter o.l. til Oversættelse, idet det sikkert vilde fremme Sagerne, saafremt de kunde forelægges tyske Myndigheder paa tysk. Dette Spørgsmaal blev besluttet udskudt i hvert Fald en Tid. Den 10. forefaldt sent om Eftermiddagen en Episode paa Halmtorvet. En mindre Kommando tyske Soldater kom fra Sdr. Boulevard, medførende en Del Lastautomobiler, der var afhentet hos Vognmand Max Madsen, hvor de enten var lejet eller beslaglagt. Paa Halmtorvet henstod en Del Fragtbiler fra den i Nærheden liggende Fragtmændshal, og Føreren for den tyske Kommando stoppede op, antagelig for at undersøge, om han ikke kunde "bytte" til nogen af disse

Lastvogne, der var bedre end dem, han havde hentet hos Max Madsen. Der kom hurtigt dansk Ordenspoliti til Stede, og Affæren blev ordnet saaledes, at Tyskerne kørte videre med de oprindeligt udtagne Vogne, hvorefter det af Begivenheden forårsagede Opløb hurtigt blev spredt uden at det blev nødvendigt at foretage Anholdelser. Begivenheden vakte en ikke ringe Opsigt, men det var jo ogsaa første Gang, at der forefaldt en saadan Begivenhed paa Byens Gader. Om Begivenheden blev der afgivet skriftlig Rapport til Chefen for Ordenspolitiet. Den 11. om Formiddagen havde den tyske General v. Kaupich aflagt Visit hos mig paa mit Kontor paa Politigaarden, hvor han dog ikke traf mig, der var til Møde i Justitsministeriet. Den 12. om Formiddagen aflagde jeg efter Aftale med Justitsministeriet Genvisit hos Generalen paa dennes Kommandosted paa Hotel d'Angleterre. Som min Adjutant medfulgte Politikommissær Dahl-Jensen. Under Samtalen, der trak noget ud, fordi den blev afbrudt af Generalen paa Grund af Telefonsamtaler med Norge, oplyste Generalen, at han fra det tyske Gesandtskab havde modtaget en Indberetning, der drejede sig om Episoden paa Halmtorvet, men denne Indberetning stemte ikke med den, han havde modtaget fra vedkommende Værnemagtsafdeling. Generalen havde ladet instille Undersøgelse i Sagen, men dette havde kun bekræftet, at Værnemagtsafdelingens Indberetning var den rigtige, medens Gesandtskabets var tendentiøs og kun egnet til at ødelægge Forholdet mellem Værnemagten og Befolkningen. Generalen havde derefter paa Forespørgsel erfaret, at den fra Gesandtskabet modtagne Indberetning var afgivet til Gesandtskabet af "en Hr. Sigurd Jørgensen". Generalen udtalte, at han ikke ønskede at modtage yderligere Indberetninger fra Personer, der ikke var i Stand til at skelne objektivt. Den 12. ved Middagstid meddelte jeg Færdselschef Bach, at Københavns Politi ikke mere ønskede at bruge Sigurd Jørgensen, idet denne havde vist sig uegnet til den antagne Tjeneste. Sigurd Jørgensens Legitimationskort blev revet i Stykker paa det Tidspunkt, hvor det endnu ikke var overdraget ham. Det blev overdraget Færdselschefen af give Sigurd Jørgensen fornøden Underretning. Den 12. om Eftermiddagen underrettede det tyske Gesandtskab telefonisk mig enten gennem Attaché Frielitz eller Legationssekretær Chantré om, at Gesandtskabet fortsat agtede at benytte Sigurd Jørgensen som "Mellemand" i mindre Anliggender overfor Københavns Politi, ligesom Gesandtskabet maatte forlange, at Københavns Politi genantog Sigurd Jørgensen. Under Hensyn til ønsket om ikke at etablere et daarligt Forhold til Gesandtskabet blev Sigurd Jørgensen derefter paany antaget til Tjeneste. Sagen blev forelagt Justitsministeriet, der godkendte Ordningen og bifaldt, at der som Honorar anvistes Sigurd Jørgensen Kr. 25.00 pr. Dag. Sigurd Jørgensen blev praktisk talt kun benyttet i Sager vedrørende Færdselsafdelingen. Hans Tjeneste ophørte, da han blev sigtet for falsk Forklaring i Fogedretten.

Beaede gennem Sigurd Jørgensen, men navnlig ogsaa direkte fik Københavns Politi, særlig gennem Vicepolitinspektør Bach, ganske udmærkede og værdifulde Oplysninger fra Attaché Frielitz, noget, der kan bevidnes, ikke blot af Bach men ogsaa af Kontorchef Soas, Justitsministeriet, der anbefalede ham.

Da Besættelsen fandt Sted, var nuværende Dommer i Aarhus, Unmack Larsen, Justitsminister, og jeg havde mange Konferencer med ham paa alle Tider af Døgnet om de foreliggende Spørgsmaal. Han maa kunne bevidne, at mit Standpunkt var ubetinget dansk, og at jeg nøje søgte at følge de af H.M.Kongen og Regeringen udstedte Proklamationer og Retningslinier. Jeg er desværre ikke i Besiddelse af Eksemplarer af disse, men jeg erindrer, at der i Slutningen af den ene af dem stod en Anmodning til Embedsmændene om at søge Kontakt med de tyske Myndigheder, saaledes at alt kunde gaa saa godt og let for Befolkningen som muligt. Jeg gjorde, hvad jeg kunde i denne Retning, og nogen Tid efter Besættelsen blev jeg kaldt op til H.M.Kongen i Privataudiens i Overværelse af Statsministeren, Justitsministeren og Rigspolitichefen, og H.M.Kongen udtalte en Tak til mig for det Arbejde, jeg i denne Henseende havde gjort og bad mig fortsætte paa samme Maade.

Efter Justitsminister Unmack Larsen fulgte i Juli 1940 nuværende Dommer i Københavns Amts nordre Birk, Harald Petersen, som Justitsminister. Ogsaa med ham havde jeg mange Konferencer om foreliggende Spørgsmaal, og ogsaa han maa kunne bevidne mit ubetinget danske Standpunkt. Vistnok i hans Tid opkom Spørgsmaalet, om jeg i Lighed med Amtmændene ude i Landet skulde søge yderligere Kontakt med de tyske Myndigheder ved at invitere dem hjem til Spisning. (Herved bemærkes, at efter Tjenestemandsløven er Rigspolitichefen og Politidirektøren i København de eneste to Embeder, der er tillagt Repræsentationstillæg i Lighed med Amt-

mændene under Indenrigsministeriet). Dette resulterede i, at der af Justitsministeriet efter nærmere Forhandlinger blev stillet 2000 Kr. til min Raadighed om Aaret til dette Formål. Det var en Opofrelse fra min Hustrus og min Side at bruge vort Hjem hertil, og det vakte selvfølgelig ogsaa ubehagelig Opsigt i Kvarteret, hvor vi bor. Min Nødv., John Hedemann, der dengang boede hos os, vil kunne bevidne, at der hjemme før saadanne Selskaber faldt Bemærkninger som: Nu skal vi se det Rak igen". Jeg vil antage, at jeg ialt har holdt saadanne Selskaber 3 & 4 Gange og ingen i de sidste 2 Aar. Ved disse Lejligheder har der altid deltaget danske Politilembedsmand som f. Eks. Politinspektør Møllerup, Vicepolitinspektørerne Bach og Dahl-Jensen, Politinspektør Wolff, Statsadvokat Eiv. Larsen m. fl., og de er blevet nøje placeret saaledes, at de kom til at sidde i Nærheden af dem, de havde Sager at drøfte med. Jeg selv har pligtskyldigst deltaget i et lignende Antal tyske Selskaber, hvor der altid har været danske Ministre og andre danske Embedsmænd til Stede. Efter 29. August 1943 har jeg ikke deltaget i saadanne Selskaber; det er ikke blot mig, der er kommet selskabeligt sammen med Tyskerne og har set dem hjemme, jeg kan f. Eks. nævne Justitsminister Harald Petersen, Departementschef Eivind Larsen, Politinspektør Magius og Justitsminister Thune Jacobsen. Ogsaa andre end jeg er kommet sammen med Tyskerne. Ja, man kan vel sige, at de fleste af Rigspolitiets og Københavns Politis Embedsmænd har været med til det. Jeg kan nævne Bront, Holten, Sjøborg, Groes Petersen, Kjalke, Cederstrand, Dahl og Hoff; sidstnævnte fortsatte, lige til han blev arresteret i Oktober 1944, da han sad og betalte Regningen for det sidste Selskab. Man maa ikke undervurdere den Betydning, saadanne selskabelige Sammenkomster kan have. Fra den allersidste Tid erindrer jeg, at det lykkedes Kammerherre Mohr i Berlin at faa Overgruppchef Müller og Politigeneral Kaltenbrunn ner til at komme til en Middag. Hos disse to Herrer kunde man ellers næsten ikke opnaa 2 Minutters Audienz, men ved denne Lejlighed lykkedes det under 4 Timers Samvær at opnaa, at Halvdelen af det danske Politi hjemsendtes straks fra Tyskland uden Betingelser, og at der skulde forhandles om Hjemsendelsen af Røsten, et Resultat, der betød overordentlig meget baade for de paagældende selv og for Landet. Saa store Forhold har aldrig foreligget hos mig, men mange Ting har dog fundet en hurtigere og lykkeligere Løsning ad denne Vej. Som Eksempel kan jeg her nævne, at nogen Tid efter, at der fra Justitsministeriet var kommet et Cirkulære om, hvad det danske Politi maatte foretage sig overfor tyske Militære, der færdedes uden at være i Formation under Kommando, og som overtraadte de danske Love, havde forskellige Polititjenestemænd paa en Aften overfor en halv Snes tyske Soldater gjort ombrent alt, hvad der ikke var tilladt. Tyskerne var blevet kropsvisiteret, afvåbnet, transporteret i Politivogne sammen med civile Dabakere, indsat paa Stationer og tilbageholdt der og afhørt. Den næste Morgen, da jeg havde læst Rapporterne herom, fik jeg Protester fra de tyske militære Myndigheder og Krav om Udlevering af de paagældende danske Politifolk m. v. Det lykkedes mig imidlertid ved Forhandling med General von Plotow, som jeg kendte fra disse selskabelige Sammenkomster at faa Sagen bragt ned i det Niveau, hvor den hørte hjemme, og vi aftalte, at den skulde behandles skriftligt mellem ham og mig. Efter Udveksling af nogle Skrivelser mellem os, døde Sagen fuldstændig hen, da han blev forflyttet herfra tilligemed sin Division. De Taler, som jeg ved saadanne selskabelige Sammenkomster har holdt, har altid i Forvejen været nøje tilrettelagt og nedskrevet af min Sekretær Frk. Laugesen, saaledes at jeg i Virkeligheden intet havde sagt. Det er ikke mig, der har taget Initiativet til at invitere Politigeneral Becker med Følge, men jeg blev tvangsindlagt som Vært for dem i et Par af de ca. 10 Dage, de var Rigspolitichefens Gæster. Jeg deltog ikke i det tilsvarende Besøg i Tyskland, det var der derimod andre, der gjorde. Jeg har heller ikke taget noget Initiativ til Politipræsident Heilendorfs Besøg, men ogsaa her maatte jeg efter Justitsministeriets Anmodning tage mig lidt af Gæsterne.

I Efteraaret 1940 modtog Københavns Politi en Ansøgning fra D.N.S.A.P. om Tilladelse til en Demonstrationsmarch fra Forum til den lille Hornblæser. Først blev dette Spørgsmaal drøftet i Københavns Politi, og de Betragtninger, der her gjorde sig gældende var, at det var gammel Praksis i Københavns Politi at give yderliggaaende Fraktioner, der ønskede saadan Tilladelse, Tilladelse hertil, dog aldrig ind i den indre By, navnlig ikke ind til Slotsholmen eller Amalienborg (dette sidste blev dog ikke overholdt ved Bondetoget). Om dette og Møllerups illoyale Optræden ved den Lejlighed, kan Færdselschef Bach afgive Beretning til Belysning af Møllerups Karakter). Endvidere vilde Københavns Politi gerne se, hvor mange og hvor stærke, de var, og endelig kunde baade Københavnerne og de tyske Myndigheder faa Nationalsocialisterne at se.

Hvis det blev afslaaet, vilde de blive Martyrer, og man kunde risikere, at de tyske Myndigheder alligevel forlangte Marchen gennemført. Efter forskellige Overvejelser blev Spørgsmaalet, der kunde faa vidtrækkende politiske Konsekvenser forelagt Justitsminister Harald Petersen, der efter nogen Tids Overvejelse, og da han havde faaet bekræftet, at Københavns Politi mente sig stærkt nok til at magte Opgaven, resolverede, at Tilladelsen, uanset det de gældende generelle Forbud mod Demonstrationer, kunde gives. Endnu inden Marchen fandt Sted, fik jeg Besøg af Folketingsmændene, nu Ministrene Ole Bjørn Kraft og Hedtoft Hansen, der spurgte, om det var rigtigt, at Tilladelsen var givet. Dette bekræftede jeg og oplyste, at Spørgsmaalet havde været forelagt Justitsministeren. Medens Ole Bjørn Kraft straks udtalte, at de saa maatte drøfte Spørgsmaalet med Justitsministeren, udtalte Hedtoft Hansen, at denne Tilladelse ikke burde være givet og lagde Ansvar herfor paa mig. Dette sidste maatte jeg tilbagevise. Demonstrationen fandt saa Sted, og min Mening i Dag er, at det var rigtigt, at Tilladelsen blev givet. Københavns Politi, Københavnerne og de tyske Myndigheder fik de ynkelige Demonstranter at se, Københavns Politi viste, at de var stærke nok til at løse Opgaven, Demonstranterne fik deres svage og foragtede Stilling at føle paa mange Maader, og de tyske Myndigheder begyndte fra dette Øjeblik at tabe Interessen for at støtte denne Organisation herhjemme. Der blev aldrig søgt om yderligere Tilladelse til Demonstrationstog for D.N.S.A.P. Dette er netop et Eksempel paa, at der ikke fra min Side laa noget Ønske om eller Tilbøjelighed til at være eftergivende overfor de danske Nationalsocialister eller de tyske Myndigheder, men en bevidst Taktik, gaende ud paa i det lange Løb at naa det bedste Resultat. Det er indenfor Politiet som i Militæret og andre Steder ikke altid det rigtige kun at opnaa en øjeblikkelig Fordel, men derimod at have det lange Perspektiv for Øje.

Efter Unmack Larsen og Harald Petersen fulgte Thune Jacobsen som Justitsminister. Da han i Harald Petersens Tid havde Sagen om Indsættelse af den tysk interesserede von Kohl i det danske Sikkerhedspoliti, følte jeg ingen større Tillid til ham, og mine Konferencer fandt derfor hovedsagelig Sted med Departementchef Svendsen og Departementchef Eivind Larsen, der særlig havde med disse Forhold at gøre. Sidstnævnte var ofte fræverende, naar der var Brug for ham, noget Rigspolitichef Sæstrup Hansen, Politimester Seidenfaden og andre ofte har beklaget sig over. Jeg har mere end een Gang maattet møde hos Tyskerne i hans Sted.

Da Tyskland angreb Rusland den 22. Juni 1941 om Morgenen, var ingen af Embedsmændene i Københavns Politi og heller ikke jeg klar over, at dette samtidig vilde medføre Indskriden mod de danske Kommuniste. Der var ikke givet Ordre om Beredskab af nogen Art, og da man af naturlige Grunde ikke kunde kende noget til den foreliggende Beslutning om Angrebet, havde man forberedt sig paa en ganske rolig Dag, der var en Søndag. Søndag Morgen mellem Kl. 5 og 6 modtog Københavns Ordenspoliti uden om mig Ordre fra Statsadvokatens Afdeling for særlige Anliggender om snarest muligt at stille et nærmere betegnet større Antal Personmotorvogne til Disposition. Vognene skulde leveres i Gaderne omkring Politigaarden. Samtidig modtoges fra Rigspolitichefens Afdeling Anmodning om at maatte erholde et Antal Karabiner med Udrustning til Laan, og samtidig blev der fra samme Afdeling anmodet om snarest muligt og senest i Løbet af Formiddagen at faa afgivet ca. 125 Politibetjente til særlig Tjeneste, vistnok ved Kystbevogtningen. Senere paa Morgenen anmodede Statsadvokatens Afdeling for særlige Anliggender om Dækningspersonale ved Ransagninger, der skulde foretages paa Danmarks kommunistiske Partis Kontor og paa Arbejderbladets Redaktion. Samtlige Forretninger vedrørende Anholdelser af Kommuniste og Ransagninger hos disse blev ledet af Personale fra Statsadvokatens Afdeling. Jeg selv fik først senere Meddelelse om det passerende, og jeg har saaledes overhovedet intet haft med Udførelsen af disse Foranstaltninger at gøre.

I lang Tid efter Besættelsen indfandt jeg mig efter Anmodning hos Hs. kgl. Højhed Kronprinsen hver Morgen Kl. 10 for at underrette ham om, hvad der var passeret det sidste Døgn. Nogle Gange hændte det, at jeg ogsaa kom Kl. 5 om Eftermiddagen, naar der var særlige Begivenheder. Ved et saadant Besøg er det ogsaa hændt, at H.M. Kongen har ønsket Underretning om Begivenheder. Da Københavns Politi senere gik over til at udarbejde særlige fortrolige Indberetninger til Justitsministeriet om Døgnets Begivenheder, blev disse ogsaa sendt til Hs. kgl. Højhed, og Besøgene blev saa indskrænket til, naar der forelaa ganske særlige Forhold. Hs. kgl. Højhed har iøvrigt ogsaa flere Gange indfundet sig i

i mit Hjem for at tale om Begivenhederne, ligesom han har været Gæst til Selskab.

Da Pladsforholdene var blevet D.N.S.A.P. for smaa i Rosenørnsgade, erfarede jeg en Eftermiddag, at der den næste Morgen hos en Højesteretssagfører skulde skrives Slutseddel om D.N.S.A.P.'s Køb af Ejendommen lige overfor Baltica paa Hjørnet af Bredgade og Frederiksgade, der ejedes af Grev Knuth, Lilliendahl, saaledes at D.N.S.A.P. vilde komme til at bo i umiddelbar Nærhed af Amalienborg. Da jeg fra den Tid, jeg var Fuldmægtig hos Amtmanden i Næstved, vidste, at H.M.Kongen kendte Grev Knuth, tog jeg øjeblikkelig op til Kabinetssekretæren og meddelte ham min Viden med det Resultat, at Handlen blev forhindret.

I det sidste Aar, før jeg blev arresteret af Tyskerne den 19. September 1944, har Hs.kgl.Højhed Prins Viggo, der bor i Nærheden af min Bopæl, ogsaa flere Gange kommet paa Besøg hos min Hustru og mig for at høre Nyt og drøfte Begivenhederne. Ogsaa efter Kapitulationen har han aflagt os Besøg.

Jeg maa bestemt benægte, at jeg har været for eftergivende overfor Tyskerne. Naturligvis har der været Tilfælde, hvor jeg har maattet give efter, men kun hvis det var umuligt at holde Stand, og jeg har ~~aldrig~~ altid forelagt saadanne Tilfælde for Justitsministeriet. I enkelte Tilfælde har det været umuligt at faa Forbindelse med Departementchef Eivind Larsen, under hvem den Slags Sager sorterede, og jeg har saa maattet tage Beslutning paa egen Haand. Som Regel har jeg snarere været meget skarp i mine Henvendelser til og Forhandlinger med Tyskerne. (Jeg har i denne Henseende taget Lære efter Direktør Svenningsen, sammen med hvem jeg som Statspolitichef var sendt til Berlin for at føre nogle Forhandlinger. Han udtrykte sig altid meget skarpt og koncist). Jeg erindrer bl.a., at jeg Dagen efter den 29. August 1943 blev ringet op af Regeringspræsident Kanstein, der meddelte mig, at General Hanneken var meget utilfreds med Ordenen i Byen. Jeg svarede hertil, at saalænge Byens Gader holdtes besat af tysk Militær, kunde man ikke vente andet end Uro, at jeg under disse Omstændigheder ikke kunde paatage mig noget Ansvar for Ro og Orden i Byen, og at Politigaarden og en Politistation Natten mellem den 29. og 30. August 1943 var blevet bombarderet af tysk Militær under Ledelse af dansktalende Personer, og at han derfor maatte indstille sig paa, at dansk Politi, som det meste af Dagen havde været holdt inde paa Grund af Tyskernes Skydning, vilde blive taget fra Tjenestetogt og sendt hjem samme Aften, da dette Overfald var i Strid med General Hannekens Udtalelser til de højeste danske Embedsmænd i Nyboders Skole den 29. August. Jeg blev rindmet om straks at komme til Forhandling i Nyboders Skole, og jeg tog Politinspektør Møllerup med. Under Forhandlingerne her maa jeg have udtalt mig ret kraftigt, (jeg erindrer, at jeg om Bombardementet af Politigaarden brugte Udtrykket: Fornærmelse), for da vi kørte videre til Forhandling med Divisionsgeneralen i Kastellet, udtalte Møllerup: "Jeg tror, at en Diplomat kunde have sagt det meget finere, men til Gengæld var Deres Udtalelser ikke til at misforstaa. Det eneste der undrer mig er, at vi fik Lov til at køre uden at blive anholdt." Hvis Møllerup ikke kan huske det kan sikkert vedkommende Chauffør, der kørte for os, huske det. Resultatet blev, at tysk Militær samme Aften Kl. 7 blev trukket væk fra Gaderne. Hvis jeg ikke havde grebet saa stærkt ind ved denne Lejlighed, var den 19. September 1944 rimeligvis kommet meget før, og det samme var sket, hvis jeg havde ophørt med Forhandlingerne iøvrigt i den følgende Tid. Om hvad der var passeret i de Dage holdt jeg 2 lange Paroler, den ene for Embedsmændene, den anden for Personalets Tillidsmænd. Jeg maatte naturligvis her udtrykke mig moderat, da jeg kunde være sikker paa, at der var nogen, der vilde bringe mine Udtalelser videre til Tyskerne. Ved den sidste Parole gjorde Tillidsmændene nogle Notater til Brug ved senere Information af deres Kammerater, og en af dem skrev bagefter et Referat, som han hængte op i vedkommende Stations Vagtstue. En Politimand fra Hovedstationen saa dette og tog en Afskrift, som han bragte op til Hovedstationen. Her havde en anden ogsaa skrevet et Referat af disse Referater blev saa sammenarbejdede og en entreprenant Politimand lod det trykke og solgte det for 10 Øre til Kolleger, og paa denne Maade kom Referatet ud i Byen. Det var naturligvis ikke Meningen, da alt, hvad der siges paa Paroler, maa betragtes som tjenstlige Hemmeligheder. Her følger Referatet, der indeholder forskellige Unøjagtigheder, Udeladelser, Tilføjelser og Misforstaaelser, men i store Træk er rigtigt:

Afskrift af en Fotokopi, tilsendt af Overlærer C.Gahrn 4/8-45.

Skal bruges i "Dokumentarisk Haendbog fra Besættelsestiden", der redigeres af L.R.S. Niels Alkil.

Møde hos Politidirektøren den 31/8-43.

Københavns Politiforenings Bestyrelse var indkaldt til Møde hos Politidirektøren i Dag Kl.15.00.

Politidirektøren åbnede Mødet med at meddele, at Grunden til Indkaldelsen ved dette Møde var, at han først og fremmest ønskede at takke Personalet for dets Indsats i disse Dage. Man var klar over, at der blev stillet næsten umenneskelige Krav til os alle, men vi maatte og skulde igennem det.

Gav derefter en udtømmende Oversigt over, hvad der faktisk var sket i de sidste Dage og udtalte, at han havde sendt en udførlig Redegørelse om disse Forhold og Politiets Holdning og Indstilling til saavel Radioavisen som til Ritzaus Bureau og samtlige Blade, men Meddelelsen var blevet stoppet af de tyske Myndigheder og kunde ikke fremkomme paa denne Maade. Da det var af overordentlig stor Betydning, at ikke alene Politiets Personale, men i langt højere Grad Byens Borgere fik Besked om de virkelige Forhold, var det, at han gav denne Redegørelse, for at Politipersonalet kunde bringe disse autentiske Oplysninger til Befolkningens Kundskab.

Forholdene havde udviklet sig i følgende Rækkefølge:

Den 27. August om Eftermiddagen fremsatte de tyske Myndigheder vidtgaaende Krav (i alt væsentlig de samme, som er opført i Bekendtgørelsen om Undtagelsestilstand). Regeringen og Kongen kunde ikke gaa med til disse Krav. Dette medførte bl.a. Dagsbefaling Nr.214, hvori Justitsm. retter Henvendelse til samtlige Politimestre og det dem undergivne Personale om i de Tilfælde, hvor der sættes tysk Militar ind, da at trække Politistyrkerne tilbage. Ved de fortsatte Forhandlinger om Lørdagen fastholdt Kongen og Regeringen stadig deres Vægren ved at gaa ind paa de stillede Krav. Dette medførte Dagsbefaling vedrørende Regeringens Appel til samtlige danske Tjenestemænd om loyalt at fortsætte deres Funktioner; man var paa dette Tidspunkt næsten klar over, at Tyskerne vilde gennemføre Undtagelsestilstand, idet der om Formiddagen var ankommet 5 Skibe til Frihavnen med ialt 16.000 Mand og tilhørende Materiel om Bord. Om Aftenen og i Løbet af Natten blev disse Tropper landsat og indkvarteret i Byen, dels paa Husarkasernen og dels paa Ingeniørkasernen.

Kl.4.10 Søndag Morgen blev der proklameret Undtagelsestilstand med de deraf følgende Besættelser og Ildekamp mellem tysk og dansk Militar. Sorgenfri og samtlige danske Kaserner, samt de vigtigste civile Myndigheders Administrationskontorer, herunder Politigaarden, blev besat. Det lykkedes nogle af de danske Orlogsfartøjer straks at stikke til Søs og naa over til Sverige, medens andre under kraftig Beskydning fra tyskerne blev sanket. Søndag Middag Kl.12.00 blev samtlige Departementchefer, Vicepolitichefen, Politidirektøren og Politinspektør v.Magius tilsagt til Møde hos den tyske kommanderende General. Paa dette Møde redegjorde Generalen for Grunden til Undtagelsestilstandens Proklamation. Det var navnlig de mange Sabotagehandlinger, der havde gjort Udslaget, da disse Forhold var ganske uholdbare for Værnemagten, ligeledes var man kommet under Vejr med, at den danske Hær og Flaade forberedte sig paa at tilslutte sig evt. Invasionstropper. Derfor havde det været nødvendigt at afvæbne Hær og Flaade og sikre sig Officererne. Vedrørende den civile Administration ønskede man fra Besættelsesmagtens Side intet Indgreb, saafremt Ro og Orden opretholdes. Efter Begivenhederne paa Raadhuspladsen Søndag Eftermiddag, skønnede Generalen, at Politiet ikke længere havde Kontrol over Befolkningen, derfor blev Tropperne sat ind for at genoprette Ro og Orden. Politidirektøren havde protesteret mod denne Beskyldning og hævdede, at Politiet til enhver Tid havde haft Kontrol over Begivenhederne, men det havde gjort Op-gaven uløselig for Politiet, at Militæret blev sat ind, og at der tilmeldt blev skudt paa Politiet. Generalen kendte ikke noget til disse Overgreb og beklagede den skete Beskydning af saavel Politigaarden som af Politiets og andre Tjenestegrenes Udrykningsvogne. Det var stik imod de givne Ordre. Forespurg-

te, om Politidirektøren vilde paatage sig Ansvaret for Ro og Ordens Opretholdelse i Byen, hvilket Politidirektøren havde besvaret med Ja, men kun paa Betingelse af, at de tyske Tropper blev trukket væk fra Gaderne. Dette var Generalen gaaet ind paa, og Politidirektøren havde derefter atter overtaget Ansvaret for Ro og Ordens Opretholdelse, altsaa Politidirektøren havde atter overtaget sine naturlige Funktioner, hvilket medførte Dagsbefaling Nr.219 og Politidirektørens Bekendtgørelse af 30. August (Dagsbefaling Nr.220).

Som det heraf vil ses, er Politiet ikke gaaet i Besættelsesmagtens Sold, tværtimod har vi, selv om det havde været betydelig lettere for os at lade Tyskerne fortsætte, overtaget vore Pligter paany, for derved selv under de vanskeligste Forhold at gøre vort til, at Blodsudgydelser kan undgaas. Men dette kan kun undgaas, naar Befolkningen forstaar, at det er for deres Skyld, vi gaar ind til denne Opgave og ikke efter Ordre fra de tyske Myndigheder.

Samtidig maa vi ikke undlade at gøre Befolkningen opmærksom paa, at de tyske Tropper staar opmarcheret og klar til øjeblikkelig Indsats, saafremt det ikke lykkes Politiet at opretholde Ro og Orden.

Politidirektøren gjorde opmærksom paa, at fra og med Tirsdag Aften d. 31.ds. skulde alle tyske Patruljer være trukket væk fra Gaderne. Skulde der trods dette Løfte alligevel - bortset fra Feltgendarmariets Patruljer, der kun skulde tage sig af Forholdene vedrørende selve de tyske Soldater - vise sig Patruljer, skulde der, hvis disse Patruljer gav sig til at skyde, og navnlig hvis de skød paa Politimænd eller Politiets Vogne, straks ske Indberetning herom med Oplysning om Numrene paa de tyske Vogne, og hvis disse ikke kunde fremskaffes, saa Oplysninger om nøjagtigt Tidspunkt og Sted og hvorvidt det var enkelte Soldater eller et Par i Følge, der gav sig af med Afpatruljering af Gaderne. Disse Soldater skulde indkredses, eventuelt afvæbnes, hvis de begyndte at skyde, og Feltgendarmene tilkaldes, da det var Folk, der var ude paa egen Haand og ikke havde Bemyndigelse til at foretage Patrulje.

Det oplystes endvidere, at der stadig forhandlede med de tyske Myndigheder om Retningslinier og navnlig om de særlige Bestemmelser og Lempelser. Politidirektøren vilde mene, at saafremt Ro og Orden opretholdtes, vil Undtagelsestilstanden ikke blive af lang Varighed. Sluttelig oplystes, at efter Bulletiner, der var indkommet, var der i Gaar Ro over hele Landet.

Vedr.Kongen blev det oplyst, at han stadig befinder sig paa Sorgenfri og vedr. Ministrene, at disse var paa fri Fod, og at den i Lørdags afgivne Regeringserklæring var afgivet uden Pres fra Besættelsesmyndighedernes Side.

Vedrørende Afgivelse af eventuelle Loyalitetserklæringer overfor de tyske Myndigheder, var dette ikke blevet forlangt eller berørt, og naar der alligevel enkelte Steder i Landet var blevet afkrævet Politimænd en saadan Erklæring skyldtes det en Fejltagelse.

Som et andet Eksempel paa, at jeg ikke var eftergivende overfor Tyskerne kan jeg henvise til min sejge Modstand mod Udlevering af en Del af Luftværnets Vogne. Jeg gav mig ikke, før jeg fik en kategorisk Ordre fra Departementchefen i Indenrigsministeriet. Herom kan baade Dahl-Jensen og Justitsministeriets Motor sagkyndige, Ingeniør Bagger m.fl. forklare.

I Harald R.Martinsens Bog: Kampen for Danmark, Pag.194 - staar der: "Frikorpsfolkene optraadte fuldkommen ubehersket", og Politiet havde Ordre til under ingen Omstændigheder at gribe ind overfor dem. Dette skabte meget stærk Harm imod Politiet og forjægte Mistilliden til Chefen for Københavns Polit, Politidirektør Stamm, der havde udstedt Ordren om, at Politiet ikke under nogen Form maatte gaa "voldeligt" frem imod Folk i tysk Uniform-----". Det er ganske urigtigt, at denne Ordre hidrørte fra mig. Det var Instrukser, der kom fra Justitsministeriet, hvad Departementchef Eivind Larsen vil kunne bevidne. Jeg var nødt til at lade de Ordre, der kom, gaa videre til Personalet, men de var ikke min Opfindelse. Forholdet var tværtimod det, at jeg fortolkede disse Bestemmelser saa snævert som muligt, og f.Eks. betragtede Marinevægtene og lign. som faldende udenfor. Det var ikke blot en Fortolkning, som jeg lod Personalet følge, men jeg anvendte den selv personlig, f.Eks. vil Dahl-Jensen kunne bevidne, at jeg var med til paa Raadhuspladsen "voldeligt" at tage mig af en Marine-

vægter.

Ved en Lejlighed i Tiden fra den 29. August 1943 til den 19. September 1944 blev jeg nødt til rent midlertidigt at overtage en Sabotagebevogtning paa Nordwerk. Inden jeg skildrer denne Episode, vil jeg gøre nogle Bemærkninger i Forbindelse med Sabotagebevogtning. Alle Reglerne herom er lavet i Justitsministeriet og Departementchef Eivind Larsen og Dahl-Jensen, der for Københavns Politik deltog i Arbejdet, vil kunne forklare herom. Det var ogsaa paa Justitsministeriets Foranledning, at den natlige Patrouillekørsel efter Sabotører fandt Sted. Dahl-Jensen har uden min Tilstedeværelse deltaget i flere Møder angaaende Sabotagebevogtningen med Eiv. Larsen og Statsadvokat Hoff. De lagde megen Vægt paa, at der blev skaffet Resultater. Vi fra vor Side holdt igen det vi kunde, men engang skete det, at en Patrouille ude ved Lundehussøen ved et Dampvaskeri fik fat i nogle Sabotører. Eivind Larsen og Hoff var meget glade for dette Resultat, og Lederen af Patrouillen blev indstillet til Dusr, men ikke af mig eller Københavns Politik, og Pengene fik han ikke af de til min Raadighed staaende Midler, men af Justitsministeriet. Et halvt Aar senere blev han forfremmet, det var efter Indstilling af Møllerup, og der var ikke noget at sige til det, da han var den sidste af det Chargehold, hvortil han hørte, der blev forfremmet. Naar der blev alarmeret til Udrykningen om sket Sabotage, var det en stiltiende Aftale, at man ikke forhastede sig med at sende Udrykningen af Sted, saaledes at der kunde blive Tid for Sabotørerne til at komme væk. I nogle Tilfælde blev Ordren om at vente i nogle Minutter givet ganske positivt, f. Eks. ved Sabotagen paa Neutrofon. I intet Tilfælde naaede Udrykningen fra Hovedstationen saa tidligt frem, at der blev taget nogle Sabotører. Kun i eet Tilfælde kom Udrykningen for tidligt, men det var fordi vedkommende Station selv rykkede ud i Stedet for som beordret at rekvirere Hovedstationens Udrykning. Ved den Lejlighed kom det til nogen Skydning, men der skete ingen Skade paa nogen af Siderne og ingen Sabotører blev anholdt.

Det skete af og til, at der blev sat særlig Politivagt ved en Virksomhed efter Anmodning fra Tyskerne, hvis de mente, at der var særlig Fare enkelte Netter for en saadan Virksomhed. Herved skete der ingen Skade, idet Sabotørerne saa udsatte deres Angreb til den særlige Vagt atter var inddraget. Dette er efter Anmodning fra Statsadvokatens Afdeling ogsaa flere Gange sket ved rent tyske Virksomheder f. Eks. "Bolsje"fabriken, vistnok paa Toldbodvej og ved Shellhuset, da det var taget af Tyskerne, men inden de var kommet i Orden der. Sidstnævnte Sted stod Vagten 2 & 4 Uger, og det var vistnok Møllerup, der ordnede dette.

Jeg vender tilbage til Nordwerk. Jeg maa forudskikke den Bemærkning, at paa det Tidspunkt havde Møllerup Vagt hvert andet Døgn og Dahl-Jensen hvert andet. Medens sidstnævnte tog dette meget alvorligt og virkelig opholdt sig et helt Døgn (og mere af Hensyn til sit eget Arbejde) paa Politigaarden, tog Møllerup i Reglen hjem hen paa Aftenen, og derfor var han tit ikke deroppe, naar der skete noget ud paa Natten. Politikommissær Gredsted var Forbindelsesmand paa dette Tidspunkt. En Nat, da Møllerup havde Vagten, kom Gredsted hjem fra Tyskerne, til hvem han havde været kaldt, og meddelte, at de forlangte, at der straks men kun rent midlertidigt skulde sættes Politivagt ved de 3 Nordværker, et i København, et paa Frederiksberg og et i Sønder Birk. Tyskerne havde fremsat alvorlige Trusler, hvis Ordren ikke straks blev efterkommet. Gredsted havde vistnok under Tryk heraf stillet i Udsigt, at man vilde efterkomme Anmodningen.

Da han havde givet Møllerup denne Meddelelse, nægtede Møllerup at efterkomme Anmodningen, og i sin V-rande ringede Gredsted saa til Dahl-Jensen, der havde haft Vagt hele det foregaaende Døgn og iøvrigt havde opholdt sig paa Politigaarden uafbrudt fra Onsdag Morgen og derefter havde arbejdet med sine egne Sager hele Dagen og nu ved Midnatstid var gaaet hjem for at faa nogle faa Timers Søvn, inden han igen paany skulde overtage Vagten. Dahl-Jensen var derfor ikke meget villig til at efterkomme Gredsteds Anmodning om at komme ind paa Politigaarden og tale med Møllerup om Sagen. Herved maa erindres, at det som før nævnt var Dahl-Jensen, der havde haft den stadige Føling med Eivind Larsen og Statsadvokat Hoff om Sabotagespørgsmaal. Gredsted udtalte tilsidst til Dahl-Jensen: "Du maa komme herind, den gamle Idiot (c: Møllerup) forstaar ikke et Muk af det hele, jeg kan ikke forklare ham det". Det endte med, at Dahl-Jensen tog ind til Politigaarden, og her diskuterede alle tre Sagen, men Møllerup vilde ikke give sig. Møllerup ringede saa mig op og forklarede mig Sagen fra sit Synspunkt og derefter talte jeg med Dahl-Jensen. Jeg tog saa Anstand paa det for at overveje Sagen et Øjeblik. Jeg prøvede at ringe Departementchef Eivind Larsen op men han svarede ikke. Derefter ringede jeg paany Møllerup op og sagde, at under

de foreliggende Omstændigheder turde jeg ikke tage Ansvaret for maaske at vælte hele den bestaaende Styrelsesform (Departementchefraadet) og derfor kunde jeg gaa med til, at vi rent midlertidigt overtog denne Bevogtning. Dagen efter blev Sagen forelagt Justitsministeriet. Personalet var meget misfornøjet hermed, og Politinspektør Møllerup beklagede sig over Forholdet mange Gange de følgende Dage. Efter at jeg anden Dagen efter havde medtalt de tyske Myndigheder, at jeg nu vilde trække det danske Polititilbage, blev der straks en Forhandling om Spørgsmaalet hos Dr. Best, saaledes at Spørgsmaalet fra dansk Side skulde forhandles af Direktør Svenningsen og Departementchef Aivind Larsen. Med et Kvarters Varsel maatte jeg overtage Departementchefens Rolle, fordi han meldte sig syg og tog hjem. Jeg tog Møllerup med til denne Forhandling, fordi han var saa interesseret i Spørgsmaalet. Jeg tog stærkt til Orde under Forhandlingerne for straks at blive fri for denne Vagttjeneste. Møllerup sagde ikke et Ord under Forhandlingerne. Direktør Svenningsen kom mig imidlertid paa tværs ved at foreslaa, at Københavns Polititil midlertidigt skulde fortsætte Bevogtningen i nogle Dage, og da jeg stod alene, maatte jeg give efter. Da Møllerup og jeg kom ned i Porten i Dagmarhus, sagde jeg til ham, at nu havde han brokket sig i 3 Dage overfor mig, der var tvunget til at overtage denne midlertidige Bevogtning, og nu da vi kom til Forhandling om Spørgsmaalet, sagde han ikke et Ord for at støtte mig. Hertil svarede han blot: "Det var jo med Pistol i Ryggen, og saa kunde det ikke nytte at sige noget". Hertil indvendte jeg, at det var her, der skulde være sagt noget, og at det havde været kønt, hvis jeg havde taget samme Standpunkt som han.

Senere havde vi et andet lignende Tilfælde med Nordværk i Ryegsgade (Jeko), hvor vi ogsaa midlertidigt maatte overtage Bevogtningen, men det ophørte ved, at der alligevel skete Sabotage. Dette Tilfælde blev ordnet af Møllerup og Groes Petersen uden at Spørgsmaalet blev forhandlet med mig. Denne Bevogtning varede i adskillige Uger og medførte isvrigt, at 4 Politimænd blev saaret ved Beskydning i Forbindelse med Sabotagen, der fandt Sted den 26. Juni 1944.

I Tiden efter den 29. August 1943 tog Forhandlingernes Antal til, og Politikommissær Grødsted, der var i Besiddelse af den fornødne Prægenhed og Frejdighed, blev fast Forbindelsesmand baade til Værnemagten og til Dagmarhus. Han, der herefter tog hele Hovedparten af de daglige Forhandlinger, har udført et glimrende Stykke Arbejde. Der herskede et vist "odsætningsforhold" mellem Dagmarhus og Værnemagten, og det blev stærkt udnyttet. Naar Dagmarhus ønskede Politiet reduceret ned til Størrelsen før Krigen, gjorde vi Værnemagten bekendt med dette, og dette resulterede i et Krav fra Værnemagts Side om Forgølse af Politistyrken, begrundet paa de Opgaver, det danske Polititil maatte antages at komme til at paatage sig, ikke mindst under en eventuel Invasion med Hensyn til en effektiv Bevogtning af de kommunale Værker. Bl.a. derved lykkedes det at undgaa den paatænkte Reduktion. Foruden Grødsted har ogsaa været benyttet til Forbindelsesmand, Politinspektør Møllerup, Vicepolitinspektør Dahl-Jensen, Politikommissær Skibbye m.fl. Jeg indrettede mig paa ikke personlig at gaa til Forhandling, medmindre de andre gav op. Jeg kan saaledes erindre, at jeg en Nat efter Generalstrejkens Ophør maatte køre ind, uagtet at Kuglerne fløj omkring Vognen, først til Dagmarhus og derefter til Værnemagtskommandanturen, fordi de tyske Tropper trods Tilsagn derom ikke vilde ophøre med Skydningen i Gaderne. Tidligere Henvendelser fra Politikommissær Grødsteds Side havde været forgæves, men da jeg selv kom, greb Kommandanten effektivt ind mod Skydningen. Ved alle Forhandlinger har jeg altid været ledsaget af en eller flere danske Politilembedsmænd; ved sidstnævnte Lejlighed af Politikommissær Grødsted. Da Tyskerne ikke vilde forhandle med 3 Politimestre foruden mig, naar det drejede sig om Storkøbenhavn, blev Forhandlingerne for Storkøbenhavn til at begynde med ført af Statsadvokat, senere Departementchef, Eivind Larsen, men senere blev disse Forhandlinger overdraget mig paa alles Vegne, og Politikommissær Grødsted blev Forbindelsesmand, ogsaa for Birkerød. Paa Grund af denne Ordning er Politimestrene i Birkerød sluppet let og smertefrit over alle Vanskelighederne, idet jeg fik alle Ubehagelighederne baade fra Tyskernes og fra Politimestrenes Side. Jeg kan roligt sige, at jeg har stillet mig saa skarpt overfor Tyskerne, som jeg har kunnet, nemlig naar det beroede paa mig selv alene. I mange Forhold kunde jeg ikke gøre det, fordi jeg som Tjenestemand under Justitsministeriet var nødt til at følge de Direktiver, der blev givet herfra. Naar jeg f. Eks. har udstedt nogle Politibekendtgørelser i Overensstemmelse med, hvad Tyskerne havde dikteret, var dette efter Ordre fra Justitsministeriet og ud fra den Betragtning, at hvis jeg ikke udstedte Bekendtgørelsen, var Forholdet ikke strafbart efter dansk Lov. Tyskerne vilde saa selv baade træffe Bestemmelserne,

gennemføre dem paa deres Maade og straffe de skyldige efter deres Metoder. Ved at jeg fulgte Justitsministeriets Ordre og udstedte Bekendtgørelserne, opnaaede man, at Tyskerne selv om de tog enkelte Overtrædere, afleverede dem til det danske Politi, og at vi kun rejste Sag mod dem af dem, der var taget af Tyskerne og i mange Tilfælde sluttede dem med en Advarsel. Hovedparten af Sagerne blev henlagt. Jeg fik ogsaa engang Ordre fra Justitsministeriet til at udstede en Plakat om Udlovning af Dusrør paa vistnok 5000 Kr. for Oplysninger, der førte til Udfindelsen af Gerningsmanden til et Drab af en Tysker. De Dusrører, som Københavns Politi før den Tid havde udlovet, har som Regel aldrig været paa mere end 500 Kr., selv i grove Drabs- og Sædelighedssgger, og jeg raadede overhovedet ikke over Beløb, der for en enkelt Forbrydelse kunde naa op til 5000 Kr. Iøvrigt mener jeg, at denne Dusrørudlovning var saa gennemskuelig for enhver, at den ingen Skade kunde gøre. I et Embedsmaskineri er det ikke mindst i vanskelige Tider nødvendigt, at den underordnede retter sig efter den overordnede Myndighed, ellers bliver det hele Kaos, og det vilde sikkert ikke have tjent Landets Interesser, om det var sket længe før den 19. September 1944. Efter at Militæret var opløst den 29. August 1943, var Politiet Regeringens eneste Organ til at styre og beskytte Befolkningen, og enhver har kunnet se, hvordan det blev, da Politiet ogsaa blev opløst. Ligeledes mener jeg, at det i saadanne Tider er nødvendigt, at de øverste Embedsmænd bliver paa deres Post og hverken gaar under Jorden eller flygter til et andet Land, saaledes som Politiinspektør Møllerup og Politikommissær Groes-Petersen og Wolff bl.a. gjorde. Jeg har selv været truet mange Gange baade skriftligt og mundtligt, og jeg har i denne Anledning garderet mig saa godt jeg kunde, men jeg har ikke af den Grund forladt min Stilling, men er blevet lige til jeg blev arresteret af Tyskerne den 19. September 1944 ved et Møde paa Dagmarhus og sad derefter til den 23. Marts 1945, da jeg blev løsladt sammen med de sidste 4 andre. Rigspolitichefen var blevet løsladt i Januar 1945 og Politikommissærerne Andst, Odmar og Glud længe før. Ekspeditionssekretær Erik Andersen, Kontorchef Herfeldt, Politiinspektør Krenchel og Politiassistent Kelnæs kort efter Arrestationerne. Tyskerne maa have anset mig for stærkt belastet, og det var jeg ogsaa set fra deres Synspunkt, baade med Hensyn til mine Dispositioner for Ordenspolitiets og Opdagelsespolitiets Vedkommende. Naar det var saa vanskeligt for dem at finde et Grundlag mod Københavns Politi, skyldtes det bl.a., at jeg 3 Gange, før jeg blev taget, havde ladet alt i mit Kontor gennemgaa og brændt det hjemme, som kunde skade. I de andre Afdelinger, navnlig i Opdagelsespolitiet var Sagerne ogsaa lagt saaledes til Rette, at ingen dansk kunde skades. Det er blevet bebrejdet alle os, der sad arresterede i Boghandlernes Hus, da Shellhuset blev bombet, at vi ikke flygtede. Det kunde vi sagtens have gjort; naar det ikke skete, skyldes det ikke Hensyn til Loyalitet overfor Tyskerne men udelukkende, at vi indbyrdes havde en Aftale om, at hvis vi skulde flygte, skulde vi gøre det alle paa een Gang af Hensyn til hverandre og vore Familier, idet vi frygtede, at Tyskerne skulde tage Repressalier overfor de andre og vore Familier. Det havde vi allerede en Gang oplevet, da Politiinspektør Wolff alene flygtede fra Turisthotellet med det Resultat, at alle vi andre kom til Vestre Fængsels tyske Afdeling. Under Bombardementet opstod der en saadan Forvirring, at vi kom fra hinanden, navnlig fordi Vicepolitichef Dahl og Politiinspektør Magius forsvandt bort fra Stedet, hvor vi andre opholdt os. Iøvrigt havde vi truffet forskellige Foranstaltninger til at flygte sammen, naar det Tidspunkt kom, hvor vi alle var enige om at gaa.

I Politiken for den 28. Juni 1945 har der staaet en stor Artikel: Det politiske Spil bag Folkestrejken. Heri staar der anført om Mødet i Udenrigsministeriet Fredag den 30. Juni 1944 om Formiddagen: "Politidirektør Stamm, der kom til Stede under Mødet, stillede Forslag om, at man lod Politiet i store Styrker rydde Gaderne. Dette Forslag blev mødt med den mest absolutte Afvisning." Dette er et ganske misforstaaet Referat af, hvad jeg sagde. Forholdet er det, at Strejken allerede begyndte Torsdag Eftermiddag og samme Aften var der tæt med Mennesker paa Gaden i Istedgade Kvarteret, og det var dette Kvarter, mine Udtalelser drejede sig om. Jeg fortalte, at vi havde baaret os saaledes ad. Vi havde i dette Kvarter sat alt ud paa Gaden, hvad vi kunde skrabe sammen af Personale med en udtrykkelig Ordre til at være paa Talefod med Befolkningen og ved at komme i Kontakt med Publikum faa dem til at lade det foregaa i Ro, saaledes, at der ikke blev skabt nogen Anledning for Tyskerne til at skride ind. Tyskerne ventede efter de underhaands Oplysninger, vi havde, kun paa en Anledning til at tage fat paa en Maade, som vi aldrig havde set før i København. Efterretningerne var noget forskellige, de blideste gik ud paa at besætte Kvarteret, som de før havde gjort, og skyde paa Befolkningen, foretage Ransagninger i Husene og bortføre Personer, som de fik fat i. Andre Efterretninger gik ud paa, at de vilde skyde hele Kvarteret i Grus med Kanoner uden først at rømme det for Befolkningen. Det var altsaa en me-

get alvorlig og kritisk Situation. Man maa herved regne med, at der boede mange Nazister, Sommer- og Schalburgfolk o.lign. i dette Kvarter, saa der var nok af Angivere og Provokatører. Manøvren lykkedes, saaledes at Roen blev bevaret hele Aftenen. Der var selvfølgelig enkelte urolige Elementer, formentlig tyske Provokatører, der forsøgte at skabe Uro, men Tilstedeværelsen af det meget Politi gjorde, at de ikke kunde udfolde sig. Det hele forløb uden en eneste Anholdelse, og Politikommissær Cederquist, der denne Aften havde Kommandoen derude, udførte et glimrende Stykke Politiarbejde. Det var dette og Virkningen af det meget Politi, jeg berettede om paa Mødet og foreslog, at man fortsatte paa samme Maade om Lørdagen. Departementchef Eiv. Larsen, hvis eneste praktiske Erfaring med Hensyn til Behandlingen af Befolkningen i Istedgadekvarteret bestaar i, at han har været Politimester i Helsingør i 9 Maaneder med et Politikorps paa en halv Snese Mand, gik stærkt imod mig og foreslog, at man skulde trække alt Politi bort fra Gaderne i Kvarteret. Heri fik han Medhold af Mødets Deltagere, bl.a. Statsminister Buhl. Saa gik jeg med den Besked til Politigaarden og gav Ordre i Overensstemmelse hermed. Resultatet udeblev ikke. Ikke saa snart var Politiet væk, saa begyndte Urolighederne. Der blev bygget Barikader, mange Butikker og Lejligheder blev plyndrede og Inventar og Bohave blev smidt ud paa Gaden og brændt. Det hele blev et Kaos. Lidt hen paa Eftermiddagen ringede Eivind Larsen mig op og sagde, at det var frygteligt, som det gik til i Istedgadekvarteret, og nu havde det ogsaa bredt sig til Nørrebro (Blaagaardsgadekvarteret). Vi maatte endelig sende Politi ud og se at faa Kontakt med Befolkningen og faa det standset, for ellers kunde man risikere det værste fra Tyskernes Side. Tyskerne var paa det Tidspunkt allerede begyndt at køre rundt og skyde paa Befolkningen, nogle Steder skød de endogsaa med Kanoner mod Husene. Vi gjorde selvfølgelig, hvad han bad om, men Tidspunktet var forspildt, nu var det ikke mere muligt at skabe Ro. Det viste sig altsaa i Praksis, at mit Forslag havde været rigtigere. Det er ikke til at overskue, hvad der kunde være sket ved denne Lejlighed, men saa greb den tyske Dr. Walter, der var kommet herop, ind, og derved ændredes Begivenhedernes Gang fuldstændigt. Dahl-Jensen vil kunne bekræfte Røgtigheden af, hvad jeg her har anført.

Med Hensyn til Jyderne kan jeg sige, at jeg har gjort, hvad jeg kunde for at varsko dem i Tide, saa de kunde komme væk. Jeg havde hørt de samme Rygter som andre hørte, maaske endnu stærkere, og jeg henvendte mig til mine jødiske Bekendte, der lod Underretningen gaa videre. Københavns Politi og navnlig Sjøpolitiet gjorde alt, hvad de kunde, for at det skulde gaa saa farefrit som muligt, og Sjøpolitiet baade har sikkert taget mange Ture. Tyskerne var stærkt ude efter Sjøpolitiet i denne Anledning og vilde overtage det. Det lykkedes mig imidlertid paa det Tidspunkt at afværge dette; men det blev nødvendigt at være mere forsigtig.

Der har i mange Aar været sendt Meddelelse til Københavns Politi fra de forskellige Hospitaler, naar Folk blev indlagt fra Gaden eller som ubekendte. Naar nogen savnedes, kunde man gennem Politiet altid oplyse, om vedkommende laa paa et eller andet Hospital. Da Frihedskæmperne begyndte at virke, hørte Hospitalerne op med at sende disse Meddelelser af Frygt for, at Tyskerne gennem Politiet skulde faa fat paa de indlagte Frihedskæmpere. Da der netop paa dette Tidspunkt var mange andre, der forsvandt paa Grund af Tyskerne, Schalburgfolkene og Hipoernes Skydninger og Arrestationer, skabte Manglen af disse Meddelelser et betydeligt Ekstraarbejde for Politiet, der i Forvejen var stærkt overbebyrdet, men at hjælpe de ulykkelige Mennesker, der kom og spurgte, om Politiet ikke kunde skaffe dem Oplysninger om, hvor deres Paarørende var blevet af. Lægerne vilde imidlertid ikke bøje sig, selv ikke efter at Justitsministeriet havde taget Sagen op. Forholdet kunde i Virkeligheden godt være ordnet, uden at der havde været nogensomhelst Risiko for, at Tyskerne kunde have faaet disse Oplysninger.

Politigaardens Befæstning har ogsaa været Genstand for Omtale. Jeg havde længe forgæves søgt at vinde Lydhørhed for dette Spørgsmaal, idet den laa altfor ubeskyttet hen. Den kunde faktisk tages ved et Kup af faa Mand. Da Bombardementet havde fundet Sted efter den 29. August 1943, og der var kastet Haandgranater ind mod Vagtstuerne, forandrede Situationen sig, og det var muligt at faa gjort noget effektivt nu baade for at holde den og samtidig gøre den egnet til Central, den Dag Krigen holdt op. Der var ogsaa samlet Vaaben til Politiet; det ene Lager fandt Tyskerne desværre, det andet laa paa Politigaarden, men dette lykkedes det at bringe i Sikkerhed efter at Tyskerne havde taget Politigaarden. I det hele var det mit Maal at gøre Københavns Politi saa stærkt som muligt, baade personelt, materielt og bygningsmæssigt, idet jeg troede paa,

at det vilde være muligt at føre Københavns Politi nogenlunde intakt igennem Krigens Tid, således at det kunde staa stærkt, naar Oprydningen efter Krigens Afslutning skulde finde Sted. Det var ikke muligt at gøre alle Stationerne saa stærke som Politigården, men der blev gjort, hvad der var muligt for de enkelte Stationer. I min Egenskab af Luftværnschef for Storkøbenhavn havde jeg ogsaa Udbygningen af alle Luftværnets forskellige Kommandocentraler og Stationer under mig, og ved Indretningen af bl.a. hele deres Telefonnet blev der stadig taget Hensyn til, at de ogsaa kunde bruges ved Uroligheder under og lige efter Krigen, og de er ogsaa blevet benyttet hertil og har vist sig særdeles egnede. Bl.a. kunde man ved Hjælp af særlige Telefonledninger, der var installeret her, og som var uafhængige af det øvrige Net, tale til samtlige kommandohavende Politiebedsmænd i Storkøbenhavn paa een Gang. Ogsaa dette har været prøvet i Praxis. Ved hele dette har Vicepolitieinspektør Dahl-Jensen, Politikommissær Gredsted m.fl. ydet en ganske uvurderlig Indsats, baade arbejdsmæssigt, tidsmæssigt og intellektuelt. Man har undret sig over, at der ikke blev ydet Modstand mod Tyskerne den 19. September 1944, naar man havde hele dette Apparat, men dette skyldes et ubetinget Forbud fra Justitsministeriet mod at gøre Modstand eller skyde paa tysk Militærkorps under Kommando. Jeg selv sad den 19. September 1944 fast paa Dagmarhus og var derfor ganske afskaaret fra at gribe ind. Jeg holdt mindst en Gang om Ugen og ellers, naar der forelaa særlige Forhold, Paroler med de ledende Politiebedsmænd. Her blev alt drøftet ganske aabent, og det har vist sig, at denne Kreds var tæt, idet der aldrig er sivet noget ud om, hvad der er blevet forhandlet. Desuden har jeg holdt Paroler med Politikommissærerne og med Personalets Tillidsmænd og med alle Ebedsmændene ved alle alvorlige Situationer, men her maatte jeg udtale mig med betydelig større Forsigtighed, fordi det viste sig, at disse store Kredse ikke var sikre. Politieinspektør Møllerup holdt ogsaa ugentlige Paroler med Ordenspolitietts Kommissærer, og jeg har hørt, at der skulde ligge uofficielle Referater af disse Paroler paa Dagmarhus. Jeg har selv deltaget i utallige Møder i Justitsministeriet og hos Rigspolitichefen, og det vil her kunne bevidnes, at jeg aldrig har givet Udtryk for tyskvenlige Følelser, tværtimod. Stillingen som Politieinspektør i København har altid været udsat for stærk Kritik. Jeg kender Forholdene fra 5 Politieinspektørers Tid. Det er et meget omfattende og byrdefuldt Embede, og det har været næsten uoverkommeligt i Krigens Tid. Jeg har ingen ordentlig Ferie kunnet tage i flere Aar, og Arbejdet lod mig ikke Ro hverken Nat eller Dag. Mange Gange er jeg blevet vækket flere Gange paa een Nat, og mange Gange har jeg maattet op om Natten og køre ind med det samme. Mersdet i mange andre Stillinger er saadan, at der er Tid til Overvejelser eller til at konferere med andre, er det her i mange Tilfælde saaledes, at man bliver stillet overfor en Situation og straks skal træffe Bestemmelse om, hvad der skal gøres. Særlig naar det sker saaledes, at man bliver vækket om Natten og ikke har nogen Mulighed for at faa et virkeligt Overblik over Situationen, er det meget vanskeligt at træffe det helt rigtige hver Gang. Har man blot nogen Respit, kan man drøfte Sagen med andre, og det har jeg gjort med saavel de andre Ebedsmænd i Københavns Politi som med Justitsministeriet. Efter alle de Forhandlinger jeg har haft med Justitsministeriet og Udenrigsministeriet, maatte jeg faa det bestemte Indtryk, at det ikke var Meningen at sætte Situationen paa Spidsen for Bagatellers Skyld, saa maatte man hellere fire lidt, men det var aldeles ikke Udtryk for nogen tyskvenlig Følelse eller af Tilbøjelighed til Eftergivenhed overfor Tyskerne, men et Led i den Taktik, der blev fulgt fra Departementchefraadets Side. Jeg har selv ofte sagt bestemt Nej til Tyskerne og ved Forhandlinger støttet, at der blev svaret Nej. Der kan kæmpes paa mange Maader, men der maa tages Hensyn til det heles Vel, og derfor maa der tages taktiske Hensyn. Det havde været betydeligt lettere at forlade Stillingen og enten gaa under Jorden eller flygte, og jeg har enkelte Gange, naar det hele saa haabløst ud, været ved at opgive Kampen, men enten har jeg selv overvundet denne Forsagthed, eller andre har stivet mig af, og jeg har paa den anden Side opmuntret andre, der vilde gaa, til at blive, fordi jeg mente, at det var det rigtigste og bedste. Inden jeg blev taget, havde jeg udkastet Planer for Tiden ved Krigens Afslutning. Jeg havde sørget for Uddannelse i Gadekampe ved Undervisning af nogle militære. Der var sørget for Forraad. Der havde fundet Drøftelser Sted med Overborgmesteren og Formanden for Københavns Borgerrepræsentation om hvorledes Situationen ved Krigens Ophør kunde tilrettelægges. Jeg havde ved Tid og Lejlighed Kontakt med forskellige Politikere og Folk, der stod i Forbindelse med Frihedskæmperne. Det forekommer mig, at ligesom Pressen, Radioen og andre Institutioner (f. Eks. Departementchefraadet) udadtil fandt sig i at tage de tyske Meddelelser og i Censur, saaledes maatte Politiet ogsaa udadtil finde sig i en Del, men indadtil maatte der arbejdes hemmeligt paa den danske Linie, og det har jeg i hvert Fald gjort.

Militæret har haft den Fordel, efter at det var afvæbnet, at det kunde arbejde hemmeligt videre, men det har jeg været afskaaret fra ved min Arrestation.

Politisk har jeg altid staaet Socialdemokratiet nærmest, og jeg var Medlem af Vælgerforeningen til 1937, da jeg blev Politidirektør. Efter en Samtale med Statsminister Stauning meldte jeg mig dengang ud, fordi det kunde være uheldigt, at en Politidirektør, der da havde Magistratsmyndighed, var knyttet til et bestemt politisk Parti. Jeg har aldrig været Nationalsocialist, aldrig været til noget nationalsocialistisk Møde. Jeg er aldrig privat kommet sammen med nogen Nationalsocialister eller med nogen af de tyske Gestapofolk, f. Eks. Pancke, Bovensiepen, Hoffmann, Bunke, Elpert, Hermansen, Schweisser o.s.v. eller med andre Tyskere, Frikorpsfolk, Schalburgfolk, Sommerfolk, Marinevægttere, Hipofolk o.s.v. Fædrelandet var meget ude efter mig, hvilket ogsaa tyder paa, at jeg ikke var persona grata i de Kredse. Straks efter min Arrestation var der Husundersøgelse hjemme, men Gestapo fandt kun en enkelt af mine Pistoler. Natten derefter lod min Hustru nogle Frihedskæmpere komme og hente Resten, de havde god Brug for dem. Foruden min yngste Søn, som jeg tidligere har nævnt, var ogsaa min ældste Søn med i Modstandsbevægelsen. Disse to Drengene vilde næppe være kommet sammen med mig eller den yngste have boet hos mig, hvis jeg havde været tyskvenlig indstillet. Jeg vilde gerne selv have været med i det Arbejde, men det var efter min Mening uforeneligt med min Stilling, saalænge jeg fungerede; derimod kunde jeg give dem og andre forskellig Underretning, som det kunde være dem til Nytte og Hjælp. Jeg vilde nemlig, som f. Eks. da jeg en Aften fik at vide, at Tyskerne var kommet under Vejr med, at der laa et Vaabenlager paa Bispebjerg Hospital. Jeg fik med det samme truffet Foranstaltninger til, at Vaabnene blev flyttet, saaledes at der ingen var, da Tyskerne kom næste Dag. Inden jeg blev arresteret, var Schalburgfolkene ude efter mig, bl. a. paa Vejen, hvor jeg bor. Ved en bestemt Lejlighed saa Prins Viggo, at de holdt med et Par Biler i Nærheden, og at de gik paa Vejen udenfor Huset. Efter min Arrestation flyttede min Kone og yngste Søn hjem fra, senere flyttede hun og Sønnen hjem igen, og derefter kom Gestapo igen om Natten Kl. 3 og undersøgte hele Huset, ikke uden Grund, for min Søns Kammerater mødtes derhjemme af og til. Den Nat var der heldigvis ingen, heller ikke min yngste Søn, der var flygtet til Jylland, men det var ikke nogen blid Behandling min Kone kom ud for. Privat kommer min Kone og jeg sammen med kun meget faa Venner, men til Gengæld har det vist sig, at de var til at stole paa, og ved Sammenkomster med dem kunde jeg udtale mig uforbeholdent.

Som jeg tidligere har nævnt er Stillingen som Politidirektør uhyre vanskelig. Der skal tages Hensyn baade til Befolkningen og til Politistyrken og indenfor denne baade til de overordnede og de underordnede. Indenfor Styrken spiller baade Avancementerne og Tjenesten en uhyre Rolle, og i begge Henseender har Tiderne været ekstraordinære. Hele Styrken blev organiseret i Delinger med 4 eller 5 Grupper i hver. For at et saadant Apparat skal kunne virke effektivt, maa der egne sig Grupper og Delingsførere til, og derfor var det i højere Grad end ellers nødvendigt at fravige Anciennitetsprincippet og mere tage Hensyn til, hvem der havde de særlige Egenskaber, der skulde til for at lede saadanne Kampenheder. Medens jeg gennem mange Aar har haft det bedste Samarbejde med Dansk Politiforbund, har der i den sidste Tid været Divergenser mellem den københavnske Afdeling, ogsaa kaldet Københavns Politiforening, især dennes Formand, og mig, og disse Uoverensstemmelser har drejet sig om Forfremmelserne og saa Kravet om, at der altid først skulde forhandles med Foreningens Forretningsudvalg, forinden der blev beordret ekstra Tjeneste, selv om Omstændighederne ikke gav Tid til en saadan forudgaaende Forhandling. Disse Divergenser er dog altid blevet udjævnede, naar efterfølgende Forhandling fandt Sted gennem Forbundet. Med ganske enkelte af Politiebedsmændene har jeg ogsaa til Tider været uenig, og det synes, som om disse forskellige har fundet hverandre, og har benyttet Lejligheden til at sætte ondt for mig. Det blev allerede dengang refereret mig, at daværende Politimester, nuværende kst. Politidirektør Seidenfaden havde udtalt, at han skulde sørge for, at jeg aldrig blev Politidirektør mere. Under Krigen var der nedsat en Kommission for at overveje Spørgsmaalet om Frederiksbergs Indlemmelse i København i politimæssig Henseende, noget Politimester Parker satte sig stærkt imod, og jeg kan tænke mig, at Seidenfaden, der sad i Nordre Birk, ogsaa har følt Jorden brænde under sig i og derfor har sluttet sig til Politimester Parker i dette Spørgsmaal. Herfra stammer muligt ogsaa en Del af Seidenfadens Uvilje imod mig. Naar man lægger disse forskellige Ting sammen, er det ikke vanskeligt at se, hvorledes der kan være dannet en Opposition, medens jeg sad inde og var afskaaret fra at varetage mine Interesser.

I et Brev af 16. Maj 1945, som jeg har modtaget fra Den personlige Hæderligheds Værn, skriver A. J. Adeltøft: Jeg har lige ledt et Brev, jeg under

mit sidste "Legatophold" paa Vridsløse skrev til Fru Mennicke frem, hvori der staar:----- Lad mig give dig den Viden, at jeg har Vidner paa, at Pihl har sagt; "Naar Tyskerne er væk, saa er Stamm færdig som Politidirektør." Man kan saaledes se, at min Skæbne selv af Rigsadvokaten er afgjort uden at jeg er blevet hørt og uden at han har noget virkeligt Kendskab til mine Handlinger og deres Motiver, og at denne Underretning er kommet ud til de bredeste Lag.

Det har i hvert Fald været 4 1/2 drøje Aar under Krigen, og derefter over 1 1/2 Aars Fængsel, hvor jeg ikke vidste, hvad det skulde ende med, navnlig om jeg og de andre vilde blive skudt eller ført til Tyskland, naar Forhørene var endt, eller naar Situationen tilspidsede sig. Seidenfaden er kommet betydeligt lettere fra det, fordi han ikke førte nogen Forhandlinger med Tyskerne og ikke havde nogen Vanskeligheder med dem i sin Jurisdiktion og ej heller har siddet fængslet. Og saa paa min Hustru har Begivenhederne i disse 5 Aar taget særdeles haardt.

Ved Læsningen af Aviserne den 9. Juni 1945 om Brøndums Tilstaaelser angaaende Ødelæggelsen af Tivoli som Provokation overfor Befolkningen og særlig Modstandsbevægelsen har jeg fundet Anledning til at tilføje følgende: Hans Udtalelser har bekræftet min Anskuelse, at det var ren og skær Provokation. Dette viste sig ogsaa derved, at der umiddelbart efter Eksplosionerne i Bernstorffsgade ved Centralpostbygningen stod opmarcheret en Formation paa ca. 150 tyske Soldater med feltmæssig Udrustning. Da Viceinspektør Dahl-Jensen Kl. ca. 2.05 havde sat sig i Forbindelse med Lederen for at faa at vide, hvorfor de stod der, fik han det Svar, at de havde "særlige" Opgaver. Han oplyste dem derefter om, at han efter Aftale med mig havde faaet Ordre til at foretage vidtgaaende Afspærringer, saaledes at ingen kunde komme i Nærheden af Tivoli, ej heller til det Sted, hvor Kolonnen stod, Lederen erklærede derefter, at saa havde han ikke mere her at gøre og drog af med sit Korps. Han har sikkert indset, at med en saadan Afspærring vilde der ikke blive Lejlighed til at begynde at skyde paa Folk, der gav deres Mishag til Kende. Disse omfattende Afspærringer, der ogsaa berørte Sporvejene, blev holdt i flere Dage og først lempet lidt efter lidt. Politinspektør Møllerup gav Udtryk for sin Misfornøjelse med de trufne Dispositioner overfor Dahl-Jensen, og det var først, da Møllerup fik at vide, at de var iværksat efter min Ordre, at han opgav videre Modstand. Han havde slet ikke Øje for det provokatoriske i Ødelæggelsen. Afspærringerne medførte selvfølgelig megen anstrengende og omfattende Ekstratjeneste, som Personalet og dermed Formanden for Københavns Politiforening, Politiasistent Lykkestrup, ikke har været særlig tilfreds med, men heller ikke disse kunde vurdere Situationens Farlighed.

Naar jeg vistnok ialt 2 Gange har givet Møde i Uniform i det tyske Gesandtskab paa Kastelsvej paa Hitlers Fødselsdag, var det efter speciel Indbydelse efter forudgaaende Konference med Justitsministeriet og Underrigsministeriet. Jeg har iøvrigt aldrig tidligere eller senere været Gæst ved nogen Festlighed i det tyske Gesandtskab.

Da Dansk-Tysk Forening i sin Tid blev startet, fik jeg som saa mange andre Opfordring til at melde mig ind. Inden jeg foretog mig noget i den Retning, drøftede jeg efter en Parole bl.a. mens Dahl-Jensen og mulig andre endnu var til Stede, Spørgsmaalet med Eiv. Larsen, der var nær tilknyttet Justitsministeriet, og han raadede mig til at melde mig ind. Efter den Tid har jeg kun en enkelt Gang i Begyndelsen deltaget i et Møde i Foreningen, men derefter holdt jeg mig helt borte.

Jeg kunde nævne endnu mange Forhold til Belysning af min Stilling, fl. Eks. Nedkæmpelsen af det nationalsocialistiske Kupforsøg den 2. Juli 1940, der i Forbindelse med Toget til den lille Hornblæser gjorde det af med Fritz Clausens Parti, de 3 Forhandlinger angaaende Arbejdsnedlæggelserne hos Burmeister & Wain (bl.a. det natlige Møde i Udenrigsministeriet), Forhandlingerne i Anledning af Generalstrejken o.s.v. o.s.v. Om alle disse Forhold kan Dahl-Jensen give detaillerede Oplysninger. Men foreløbig synes jeg, at jeg har anført tilstrækkeligt. Derimod maa jeg instistere paa, at de Undersøgelser, som Politivadokat Bech i 1. Undersøgelseskammer har foretaget mod Vicepolitinspektørerne, Luftværnschef Dahl-Jensen og Fødselschef Bach samt Politikommissær Cederquist med dertil hørende Bilag fremskaffes i Original eller Genpart, idet de giver Oplysning om de samme Forhold, som jeg har fremdraget i foranstaaende, navnlig ogsaa forsaavidt angaar Politinspektør Møllerup og Politiasistent Lykkestrup.

Endelig kan jeg ogsaa henvise til Vicepolitichef Dahls Kronik i Politiken den 7. Maj 1945 og Landsretssagfører Alkils Bog: Besættelsestidens Fakta,

der ogsaa indeholder væsentlige Bidrag til Forstaaelse af Forholdene, som de har udviklet sig. Jeg kan ogsaa henvise til Udenrigsminister Christmas Møllers og Professor Hall Kochs Udtalelser om Embedsmændenes Stilling i disse Aar. Jeg selv har været afskaaret fra alt Materiale, der beroede paa Politigaarden, navnlig i mit eget Kontor f.Eks. mine Dagbøger, Dagsbefalinger, Korrespondance, "Minutberetninger" o.s.v. Som foran anført er det ogsaa forbudt min Kontordame at have noget Samkvem med mig.

Horsørød, d. 25.3.47.

Holger Winding Christensen,
Civilingeniør,
Nr. 1037.

Til Justitsministeren!

Tidligere Kaptajn af Linien ved Ingeniørtropperne Holger Winding Christensen, der siden Udgangen af 1938 har været Ingeniør ved "Siemens & Halske" i Berlin og siden da haft intim Kontakt med den tyske Overkommando (OKW), idømtes den 25.2. d.A. ved Københavns Byret 6 Aars Fængsel med Tab af almen Tillid i 10 Aar.

Jeg anser derfor Tidspunktet for kommet til at begynde Forelæggelsen af et Materiale, som turde være af Betydning for Bedømmelsen af de Forhold, der førte til den 9. April 1940 og saaledes bidrage til omsider at faa de virkelige Landsforrædere hentet frem i Daglyset og Ansvar for Skændselen placeret paa rette Sted.

"Um zehn Stunden zuvorgekommen!" saaledes lyder Inskriptionen paa den forøvrigt aldrig uddelte Mindemedaille, som OKW udstedte til samtlige Deltagere i Aktionen i Norden den 9. 4. 1940.

"Kommet ti Timer i Forkøbet!" lyder i Oversættelse dette Triumfsprog, der med brutal Klarhed giver den daværende, strategiske Situation i en Nødde-skal og dermed - omend fra tysk Side utilsigtet - retter den voldsomste Anklage mod Danmark for ved dets ynkelige Skinmodstand, der næppe reelt forsinkede Tyskernes Norgesaktion een Time, at have ladet det norske Broderfolk i Stikken og saaledes i det rasende Kapløb mellem Vestmagterne og Tyskland om at komme først til Norge muliggjorde sidstnævnte Part det paa Medaillen anførte 10 Timers Forspring, der skaffede Tyskland Overtaget og dermed gav Krigen en ganske anden Udviklingsretning, end den tyske Norgesaktions Sammenbrud vilde have medført.

Knugende er det Ansvar, der trykker Danmark i denne Sag! Med Rette kan her tales om låden Aarsag med stor Virkning.

Ved sin Holdning den 9. April 1940, ved Undladelsen af at sætte alle disponible ~~Kraften~~ Midler ind til yderste Modstand, som de øvrige af Tyskland i denne Krig angrebne Stater uden Undtagelse har gjort det, unddrog Danmark sig sin Del af Byrden ved det tyske Angreb, der derfor uforsinket og uhammet kunde koncentrere sin fulde Vægt mod Norge! Saaledes vanærede Danmark sig selv, svigtede Norge og bidrog til Verdensbrandens Forlængelse!

Men var det nu blot Svaghed og Selvpogivelse efter Hørupsk Recept, der bestemte Danmarks Holdning den 9. April? Om dette alene havde været Tilfældet, vilde det i sig selv have været fordømmeligt nok, som den nedenbeskrevne With-Sag klart lader forstaa!

Men var Forholdet ikke yderligere kompromitterende? Var det ikke endog saaledes, at Tyskland ifølge trufne, fortrolige Aftaler med Danmark trygt kunde regne med, at dette Land ved den projekterede, tyske Norgesaktion - bortset fra et af Hensyn til Verdensteatret nødvendigt, men ellers helt harmløst "Rane

Jonsensk Spilfægteri" - i Realiteten vilde forholde sig absolut passivt efter paa Forhaand at have acceperet Tanken om en tysk Besættelse for for denne Pris at blive forskaanet for de med en Krig forbundne Tab og Ødelæggelser?

Danmarks Skyld og Anavar - i første Række over for det uadvarede og i Stikken ladte Norge - maatte da fremtræde i uhyggeligt potenseret Form, ja maatte staa som en uafvaskelig Skamplet paa Landets nationale Åre!

Har Danmark for at redde sig selv for Krigens Svrbe efter hemmelig Aftale med Tyskland renonceret paa at yde den Modstand, der selv med de forhaandenstående, sparsomme Forsvarsmidler kunde have bragt den den faktisk harsaderede, tyske Norgesaktion i Fare, da har dette over for det norske Broderfolk været en Skændighed af første Rang.

For at bidrage til Fremskaffelsen af Klarhed over disse afgørende Forhold skal følgende Kendsgerninger nu forelægges, som sammenholdt med andet indgaaet Materiale maaske kunde beskæmme Haabet om fortsat at kunne behandle de saakaldte "Landssvigere" som Syndebykke for Nationens daarlige Samvittighed.

De første, praktiske Symptomer paa bevidst, dansk Orientering mod Syd viste sig i Aarene 1937-38, dels ved dav. Udenrigsminister P. Munchs Afstandtagen fra Sanktionerne mod Italien i Anledning af den abessinske Krig, dels ved dav. Statsminister Staunings Lund-Tale, hvor Haabet om nordisk, militær Samdrægtighed fik sit Grundskud.

Begge Tilfælde udløste glædebetonet Anerkendelse i Wilhelmstrasse.

I Efteraaret 1937 meddelte Kaptajnløjtnant ved Gardehusarregimentet Niels Garde undertegnede, at hans Fader, Dir. Axel Garde fra "Det Gyldendalske Forlag" lige havde haft en særdeles interessant Samtale med den kommanderende General, Generalløjtnant With, som havde bedt Direktøren ved dennes næste Rejse til Berlin udnytte sine gode, tyske Forbindelser til at opnaa Foretræde hos Rigsregeringen og fortroligt forelægge denne følgende til Stillingtagen, der omgrent ordret kan sammenfattes saaledes:

"Gennem Generationer har man nu i den danske Rigsdag kævledes om Nyttens af et dansk Forsvar. Omtrent fra Slutningen af Firserne bredte sig under det socialdemokratiske og radikale Banner en Selvopgivelsens Aand, der fik sit markanteste Udtryk ved den radikale Politiker Hørups Slagord: "Hvad kan det nytte?"

Aar for Aar voksede Forsvarsnihilisternes Skare, og Resultatet blev en Række Hærorordninger med stadigt faldende Budgetter. I Dag er Danmark med sine 2 Divisioner forsvarsmæssigt saa langt nede, at man set gennem Udlandets Briller med Rette kan betragte Danmark som et militært Tomrum.

Jeg som kommanderende, dansk General erklærer nu, at jeg ikke deler den Opfattelse, at en saadan Tilstand rummer den Betryggelse for Landet, som Rigsdagsflertallet oprigtigt synes at mene. Tværtimod skønner jeg, at et saadant militært Tomrum frembyder den største Fare for Landet, idet Tyskland i Tilfælde af Stormagtskonflikt med Rette maatte befrygte, at Trediemagt kunde føle sig fristet til at misbruge det danske Territorium til et Angreb paa Tysklands Nordflanke. Konsekvensen heraf kunde blive en præventiv, tysk Besættelse af Danmark.

Jeg kan derfor kun se, at det maatte være i begge Staters Interesse at faa afskaffet den bestaaende Tingenes Tilstand, hvorfor jeg herved erklærer det som min Hensigt at sætte al min Energi og Indflydelse ind paa en effektiv Udbygning af det danske Forsvar i den Forventning, at et saadant Skridt maatte

finde fuld Forstaaelse og Anerkendelse fra den tyske Rigsregerings Side!"

General With havde længe været særdeles rørig i sine militærpolitiske Bestræbelser, konfererede jævnligt med socialdemokratiske Rigsdagsmænd, og dette sidste Skridt synes nu i Virkeligheden at have været Frugten af en Impuls fra selve dav. Statsminister Stauning.

Udover det ovenanførte gik nu General With i sine Udtalelser efter det mig givne Referat saa vidt som til at bemærke, at han endog vilde glæde sig til Muligheden for et dansk-tysk Samarbejde. Om Generalen hermed sigtede til et rent militært Samarbejde eller blot til en hjerteligere Kontakt mellem de to Lande i al Almindelighed, kan jeg ikke sige.

Naar nu Kptlnt. Garde paa sin Faders Vegne kom til undertegnede med denne vigtige Sag, laa dette i, at han vidste, at jeg havde indflydelsesrige, tyske Bekendtskaber, og at han derfor mente ad denne Vej hurtigere at kunne faa realiseret Generalens Ønske om Sagens Forelæggelse for det rette Forum i Berlin. Jeg saa klart Sagens Perspektiver til Landets Bedste og var straks parat til at støtte Generalen med al min Energi, hvorfor jeg omgaaende skrev til Tyskland og anmodede om en vigtig Samtale med ansvarlige Repræsentanter for den tyske Rigsregering. Resultatet blev en Indbydelse til Kiel, hvor jeg over for Repræsentanter for den tyske Generalstab fik Lejlighed til at fremsætte General Withs Synspunkter.

Man svarede hæfligt, at man var glædeligt overrasket, idet Generalens Synspunkter ganske dækkede den tyske Generalstabs.

Længe havde denne med Misbilligelse fulgt den militære Udvikling i Danmark og kunde nu benytte Lejligheden til energisk at betone, at om Danmark ikke senest i Løbet af et Par Aar havde faaet afskaffet sit militære Tomrum, maatte man ikke beklage sig, om Tyskland i Tilfælde af Stormagtskonflikt vilde se sig nødsaget til som Sikkerhedsforanstaltning at foretage en Lynokkupation af det danske Territorium.

Jeg spurgte da, hvad den tyske, militære Fagkundskab vilde kunne anerkende som tilstrækkeligt, dansk Forsvar for at kunne garantere i Tilfælde af Stormagtskonflikt ikke at ville skride til Besættelse af Danmark.

Hertil svarede man, at 6 moderne udrustede, veltrænede Divisioner maatte anses for tilstrækkeligt, naar disse suppleredes med kraftige Kystforsvarsanlæg paa alle sandsynlige Landgangspunkter saasom Esbjerg og Hirtshals m.fl.

Med Hensyn til Muligheden for et dansk-tysk, militært Samarbejde, erklærede man, at et saadant naturligvis vilde være Tyskland højest kærkomment, men at Tanken herom næppe lod sig realisere grundet paa Danmarks store, handelsmæssige Afhængighed af England. Der kunde højst blive Tale om Leverancer af tysk Krigsmateriel til den af Generalen planlagte, dansk Oprustning; men hertil var man ogsaa villig og foreslog som Modydelse en foretaget Landbrugsexport til Tyskland.

Heller ikke paa et hemmeligt Militærforbunds Muligheder troede man og betonedes derfor, at Tyskland vilde være fuldt tilfredsstillet, om Danmark efter Oprustning til det angivne, for Landet overkommelige Format blot vilde garantere streng og korrekt Neutralitet til alle Sider.

Dette sidste var for mig et afgørende Punkt, som i mine Øjne netop gav Generalens Oprustningsplan den over for det danske Folk forsvarlige og acceptable Baggrund.

Godt tilfreds rejste jeg derfor hjem og afgav Beretning til Kptlnt. Garde, der gennem sin Fader lod denne gaa videre til General With.

Gennem adskillige Maaneder gik nu Forhandlingerne mellem General With og den tyske Generalstab videre, idet jeg besørgede den løbende Korrespondance, uden at Generalen anede min Eksistens i denne Forbindelse.

Gentagne Gange bad jeg gennem Kptlnt. Garde om i den foreliggende Sag at maatte træde i direkte Kontakt med Generalen; men herom vilde Dir. Garde ikke høre Tale. Altsaa fortsatte vi som hidtil med to Mellemlid.

I Begyndelsen af 1938 fik jeg den af General With oprindeligt ønskede Samtale mellem Dir. Axel Garde og en Repræsentant for det tyske Udenrigsministerium bragt i Stand. Ved en ca. 1½ Times Forhandling i Wilhelmstrasse blev de hidtidige Forhandlingsresultater bekræftet, og man drøftede nu som næste Skridt en fortrolig, tysk Henvendelse til den danske Regering (specielt tanktes paa dav. Statsmin. Stauning) med Opfordring til omgaaende Oprustning under Henviisning til, at selve den øverste, danske Hærledelse var indforstaaet med Tanken herom.

Kort efter Dir. Gardes Hjemkomst fra Berlin indkøb til mig en Skrivelse fra den tyske Generalstab, hvor man erklærede, at alt nu var rede til den planlagte Henvendelse til den danske Regering. Blot vilde man gerne i Forvejen udbede sig et personligt Memorandum fra General With, hvori denne klart bekræftede sit Syn paa det danske Forsvar. Ikke at man tvivlede paa, at Dir. Garde og undertegnede havde refereret korrekt og samvittighedsfuldt; men man vilde i en saa vigtig Sag gerne have en klar Dokumentation at støtte sig til, der komplet udelukkede Muligheden for Misforstaaelser. Man vilde med andre Ord ikke risikere, at General With stillet over for den tyske Henvendelses Henviisning til sin Viden om den danske Hærledelses Indforstaaelse med Planen i det afgørende Øjeblik skulde faa Betænkkeligheder og springe fra. Med den Holdning, General With senere har indtaget i det mindre behagelige Efterspil, synes en saadan Forholdsregel at have været særdeles velmotiveret.

Jeg anmodede derfor ad den sædvanlige Kanal General With om det ønskede Memorandum; men karakteristisk nok følte Generalen sig efter det mig givne Referat ret ilde tilpas ved den stillede Anmodning og aflog nergisk i første Omgang. Dog kunde Kptlnt. Garde efter ca. 14 Dages Forløb meddele, at Generalen nu havde overvejet Sagen grundigere og derefter havde indvilget i at udfærdige det ønskede Memorandum, der kunde forventes om kort Tid. Dette meddelte jeg Berlin, der udtrykte sin Tilfredshed, og hermed havde Forhandlingerne naaet deres yderste Punkt. Det var nu tanken samtidigt med Memorandets Afsendelse til Berlin at lade General With gaa til Statsministeren og forberede hem paa den kommende, tyske Henvendelse; thi man regnede med, at Statsministeren omend Socialdemokrat dog havde et sundere Syn paa sit Lands Forsvar end Flertallet af det Parti, han tilhørte, og at han vilde have tilstrækkeligt Format til uden Fortrydelse at kunne se Nødvendigheden af den forestaaende Aktions heldige Gennemførelse, om Landet ikke i en kommende Storkrig skulde blive Genstand for en forsmædelig Besættelse.

Desværre for Landet bragtes nu Sagen til brat Afslutning, idet en af de ne periferisk berørt Person paa Restaurant havde udtalt sig saa højtrådet, at det havde vakt Opmærksomhed i Lokalet. Resultatet var Politiets Tilkaldelse og Anholdelsen af nævnte Person, i hvis Lommebog mit Navn uheldigvis figurerede.

Spillet var dermed gaaende, og kort efter indtraf den dav. Chef for Sikkerhedspolitiet, Politiadv. E.G. Strøbech, i Kolding, hvor jeg var ansat som Kaptajn ved Bygningstjenesten.

Jeg lagde straks Kortene paa Bordet og fulgte samme Dag Politiadv. Strøbech tilbage til København, hvor Kaptajn Nordentoft og Ritm. Lunding fra Efterretningssektionen modtog os paa Banegaarden. Efter Ankomsten til Politigaarden indtraf først Chefen for Generalstaben, Oberst Gørtz, og Kl. ca. 3 om Natten den 1 Mellemtiden telefonisk vækkede General With.

Ved Afhøringen af Generalen blev det fastslaaet, at alt forholdt sig som ovenfor beskrevet, og Sagen kom derefter for Byretten paa Nytorv i Forsommeren 1938.

Med det lukkede Retsmøde, der aldrig kom til Offentlighedens Kundskab, afhørte Dommer Myhrdal samtlige i Sagen implicerede personer incl. General With, der ganske som de øvrige maatte tilbringe ca. 6 Timer i Retsbygningen, nemlig fra Kl. 13.00 til Kl. ca. 19.00.

Udover Protokolleringen af samtlige Udsagn skete intet, og kort efter blev jeg tilsagt til Oberst Gørtz, som i den venligste Tone erklærede, at jeg nu blot for Fremtiden maatte holde Fingrene fra Udenrigspolitik, selvom han forstod, at min Hensigt havde været den bedste, og saa kunde jeg iøvrigt rejse tilbage til Kolding og genoptage min Tjeneste. Her maatte jeg kort efter i min Chefs, Kaptajn Heiberg-Jürgensens Nærværelse underskrive en personlig Erklæring fra General With af ca. 1½ Sides Længde, hvori denne paa ret ynkelig Maade søgte at bagatellisere sin Andel i Forhandlingerne, men dog i Slut-satsen krævede, at jeg med Underskrift skulde anerkende den givne Forklarings Rigtighed og samtidigt garantere ikke nogensinde at ville røbe mit Kendskab til Forhandlingerne. Jeg gjorde dette af Hensyn til min gamle Fader.

Til Trods for, at Oberst Gørtz havde forsikret mig, at der intet yderligere vilde ske i Sagen, modtog jeg i August 1938 desuagtet en Tilsigelse til at møde i Krigsministeriet, hvor den dav. Forsvarsminister Alsing Andersen, Afrustningsfanatikeren med Pjecen "Afrust dit Land" modtog mig højst unaadigt og kort og godt meddelte mig, at en Officer, der vilde opruste sit Land med Støtte af "denne Hitlerstat", som han udtrykte sig, ikke kunde tolereres, hvorfor jeg vilde være at afskedige. Samme Skæbne overgik Kptlnt. Niels Garde, hvorimod Sagens primus Motor General With forblev uantastet.

Saa vel i Krigsministeriets 1. Kontor (Kapt. Thygesen) som i Efterretningssektionen (Kapt. Nordentoft) udtalte man, at jeg var blevet uanstændigt behandlet, og at man simpelthen ikke forstod, at Ministeren turde foretage dette Skridt af Hensyn til min Viden om Generalens Andel i Sagen.

Under de nuv. Forhold, hvor man saa samvittighedsfuldt søger alt opklaret, der kunde bidrage til at kaste fornødent Lys over Forhistorien til den 9. April 1940 for bagefter at fremlægge den usminkede Sandhed for det spændt ventende, danske Folk, føler jeg mig ikke længere forpligtet til Tavs-hed og har derfor nu lagt Kortene paa Bordet. Retsprotokollen fra Nytorv, der blev fundet frem af LO.U.K. under min Sags Forundersøgelse, vil kunne bekræfte min Fremstilling af Sagen. Alt andet er formentligt brændt - maaske med Undtagelse af Generalens Erklæring.

Efter min Opfattelse koncentrerer det største Ansvar for den 9. April sig paa dav. Forsvarsminister Alsing Andersen, der ved ovenbeskrevne Sag fik fort paa hvidt for, at Tyskland i Tilfælde af Stormagtskonflikt vilde

besøgte Danmark, om dette ikke, medens Tid var, afskaffede sit militære Tomrum. Denne Viden lod Hr. Alsing Andersen koldblodigt gaa i Papirkurven, hvorpaa alt desværre udviklede sig som bebudet.

Under Krigen (Jan. 1944) besøgte General Pancke mig under et Besøg i mit Tjenestested i Berlin-Wannsee, at han syntes, at Hr. Alsing Andersen var en vældig flink Fyr. Jeg spurgte noget forundret, om han da kendte ham personligt, hvortil Generalen svarede, at han havde faaet sit fordelagtige Indtryk af Hr. Alsing Andersen ved en Frokost, ved hvilken jeg forstod, at ogsaa Dr. Best havde været tilstede. Formentlig har Hr. Alsing Andersen ved denne Lejlighed udtalt sig i en anden Tonart om "denne Hitlerstat".

Det er efter det ovenanførte ikke for meget sagt, at General With og hans Hjælpere incl. min Ringhed i Dag vilde have staaet som Nationens Redningsmænd, om Generalens Forehavende var blevet gennemført!

Blot den fulde Indsats af de den 9. April 1940 forhaandenværende, svage, danske Forsvarsmidler var en Faktor, som Tyskerne i høj Grad frygtede i deres Timeplan for Norgesaktionen. Hvor langt alvorligere vilde Modstanden da ikke kunne have været med seks til Tænderne rustede Divisioner og et stærkt Kystforsvar til Dækning af Minesprængningerne i Bælterne.

Tyskland havde da sandsynligvis maattet afblæse Norgesaktionen, dels fordi den til Nedkampning af den danske Modstand nødvendige Tid vilde være blevet for lang, dels fordi Tyskland jo netop vilde have kvitteret en dansk Oprustning med Garantien for ikke at ville krænke det danske Territorium. Som Landet laa nu, kunde Tyskland vaske sine Hænder.

For den, der kender blot denne Del af Forspillet til den 9. April 1940, har det derfor været lidt svært at deltage i den almindelige Forargelse over Besættelsen. Den var efter det anførte desværre ret selvforskyldt.

Efter min Afsked rejste jeg efter tysk Indbydelse til Berlin, hvor jeg blev ansat som Ingeniør ved "Siemens & Halske".

Den 9. April 1940 Kl. ca. 11.30 sad jeg i Casinoet i "Wernerwerk", da den serverende Tjener meddelte mig, at de tyske Tropper ifølge lige indtruffet Særmelding i Morgentimerne havde overskredet den danske Grænse. Jeg lod Møden staa og røg op til min Chef Overingeniøren, hos hvem jeg straks bad mig fri for at tage ind og erfare nærmere Enkeltheder i det danske Gesandtskab samt i OKW.

For mig var det store Spørgsmaal, om der forelaa reel Krigstilstand mellem Danmark og Tyskland, hvilket ikke syntes at fremgaa af det hidtil meddelte; men jeg maatte have Vished! Vel havde man behandlet mig overmaade hønet fra tysk Side, da mine egne Landsmænd havde sparket mig ud trods min oprigtige Hensigt om at gavne mit Land; men var der faktisk Krigstilstand, da maatte og vilde jeg med Engländeren sige: "Right or wrong, my country!" og gøre min Pligt som dansk Statsborger.

I Gesandtskabet kunde man intet oplyse, da al Forbindelse med den danske Regering efter Sigende var afbrudt! Paa Vejen til OKW læste jeg i "BZ am Mittag" nærmere Enkeltheder om Aktionen i Norden. Om Tildragelserne i Danmark stod saaledes: "Es kam zu kurzen Gefechten".

I OKW paa Tirpitzufer var Stemningen høj; men paa mit indtrængende Spørgsmaal, om de i Avisen omtalte korte Fægtninger betød, at der nu var Krig mellem Danmark og Tyskland, svarede man overalt i Kontorerne det samme: "Krieg, ach was! das sind ja nur Spielereien! Alles war ja mit den Dänen schon längst vereinbart!" Man lo mig op i Ansigtet.

Der stod jeg med min værste Mistanke bekræftet, og denne Erkendelse af mit Lands Holdning i Skæbnetimen blev da afgørende for min egen Holdning under Resten af Krigen. Paa mit Spørgsmaal, om det var muligt at komme hjem til Danmark, svarede man, at dette tidligst kunde ske om nogle Uger, naar Situationen havde konsolideret sig.

Dette er mit først Bidrag til Spredning af det Mærke, der har hvilet over den 9. April 1940. Maatte dette afrunde og supplere en dyster Viden, som den parlamentariske Kommission vel nok allerede ad anden Vej er naaet til i sit Lønkammer.

Personligt tror jeg ikke efter de sidste to Aars bedske Erfaringer med dansk Retspleje, at man vil have Mod og Ærlighed til at drage de fulde Konsekvenser heraf; thi dette vilde kræve offentligt proklameret Skyldbekendelse af den danske Stat med uvægerligt paafølgende Sagsanlæg fra Norges Side for den internationale Domstol i Haag og omgaaende Løsladelse med Åresoprejsning og Erstatning for alle politiske Fanger, der ikke har forbrudt sig mod den normale Straffelov!

Daarligst mulig er efter det oplyste Grundlaget for Afstraffelsen af de saakaldte "Landsforrædere" efter den tilbagevirkende Lov, som er uden Side-stykke i anstændige Nationers Historie - simpelt hen fordi Nødvendigheden for en saadan ikke forekommer i en anstændig Nations Liv, der uanset Stridens øjeblikkelige Udsigtsløshed ved, at der paa en Skæbnedag som den 9. April 1940 kun er een Vej at gaa: Årens!

Spørgsmaalet bliver da, hvorlænge vi politiske Fanger endnu skal være berøvet Frihed, Ære og Anseelse, for at den danske Stat ~~ikke~~ udadtil kan bevare en ganske ufortjent og allerede stærkt anløbet Prestige.

Sandheden vil dog marchere! Vi ønsker ikke at gøre Danmark øndt; men vi kræver nu den Retfærdighed sat i Højsædet, der engang lod dansk Retspleje staa som et lysende Forbillede i Verdensopinionen!

Med særdies Højagtelse

H. Wingding Christensen.

P.S. Kvittering for Modtagelsen udbedes.

Bedes efter Gennemsyn tilstillet den parlamentariske Kommission.

Dommer E.G. Strøbech i Kolding var tidligere Chef for det danske Sikkerhedspoliti, hvis Efterretningsvæsen han i Aarene 1937-39 organiserede ved Hjælp af Hr. v. Kohl. Sidstnævnte havde i den første Verdenskrig været en meget brugt tysk Agent i Balkanrummet. Efter nævnte Krig forblev v.Kohl i Berlin, hvor han blev Lektor i mongolske Sprog ved Universitetet og under Hitlerstyret tillige en i Radioen lejlighedsvis anvendt Foredragsholder. Om v. Kohls Indstilling kan der saaledes ikke være Tvivl og dermed heller ikke om Aæken af den Aand, han indblæste i Hr. Strøbechs nyoprettede Efterretnings-tjeneste. Efter Kapitulationen kom v. Kohl paa Alsgades Skole, men efter et Besøg af Strøbech, der uden Kontrol varede ca. 1½ Time, kunde v. Kohl meddele, at det nu ikke kunde vare længe, inden han slap ud. Dette skete da ogsaa allerede i Foraaret 1946. Strøbech og v.Kohl er den Dag i Dag Døse!

I Januar 1940 indtraf Ing. Winding Christensen (fra "Siemens & Halski" i Berlin) i København for efter Ordre af OKW at foretage en komplet Mikrofon-afllytningsinstallation i den franske Militærattachés Lejlighed i Palmegade 5. Til Formaalet havde Tyskerne lejet Lejligheden lige under Militærattachéens. Winding Christensen konstaterede, at Installationen var praktisk gennemførlig, men paabegyndte først denne efter hos sin gode Bekendt, Chefen for det danske Sikkerhedspoliti, Politiaadv. Strøbech, at have skaffet sig fuld Handlefrihed. Anlægget fungerede fortræffeligt, idet alle Værelser med Lethed kunde aflyttes, selv naar der taltes sagte, og uantastet kunde Tyskerne i Ro og Mag "malke" Franskmandene efter Noder, indtil Attachéen efter den 9. April blev udloset. I Dag nægter selvfølgelig Strøbech at kende noget til Sagen, ligesom han har hævdet at have advaret Winding Christensen mod at have med Tyskerne at gøre. Dette hovedsageligt skaffede Winding Christensen 6 Aar paa Nakken, idet han altsaa ~~har~~ faktisk har handlet med det danske Sikkerhedspolitis Tilhædelse.

Strøbechs Form for Advarsler til Winding Christensen var især rigt af ejendommelig Karakter: Saaledes bad han i Sommeren 1940 Winding Christensen tage et Hefte ("Danmark i Billeder") med til Berlin og med pers. Hilsen overgive det til en Major ved OKW. Strøbech havde i Heftet skrevet: "Mit freundlichem Grusse, Ihr ergebenen Strøbech".

Senere, nemlig i Efteraaret 1942, var Winding Christensen i tysk Kaptajns-uniform Gæst i Dommer Strøbechs Hjem i Kolding. Winding Christensen havde for en Ordens Skyld i Forvejen telefonisk underrettet Strøbech om, at han ikke var i Besiddelse af civilt Tøj i Øjeblikket og derfor maatte komme i Uniform, med Mindre Dommeren af denne Aarsag vilde afblæse den planlagte Middag. Strøbech forsikrede imidlertid, at han tværtimod fandt det saare interessant, at Winding Christensen var traadt i tysk Krigstjeneste og bad ham indtrængende komme samme Dag.

Efter Middagen oplyste Strøbech over for Winding Christensen, at han kom sammen med baade Abwehrchefen fra Aarhus og med Kommandanten i Kolding.

Strøbech udtalte sit Haab om de tyske Vaabens Sejr i Rusland og skønhede, at man nok i Løbet af et Aarstid vilde kunne skønne, til hvilken Side Vægtskaalen vilde gaa ned i det store Opgør. "Og saa gælder det", tilføjede han. Og som sagt, saa gjort. Et Aar efter var det klart for Verden, at Tyskland maatte tabe Krigen, og Hr. Strøbech var da ikke sen til at foretage en total Kovending og melde sig til Frihedsbevægelsen. Han blev Sabotageleder i Sydjylland og fjæret Patriot.

I Dag dømmer han, "Landssvigere" til Døden og fortsætter uantastet dermed, til Trods for at Winding Christensen for over et halvt Aar siden har afgivet en udførlig Rapport til Justitsministeren.

Til Trods for, at Winding Christensen i nævnte Rapport antydede, at der var flere Overraskelser endnu i denne Sag, er han til Dato ikke blevet afhørt herom.

---oooOooo---

I Fortsættelse af min Skrivelse af 9.4-47 skal jeg her i al Korthed oplyse, at jeg - formentligt i Foraaret 1943 - en Morgen ved 9-Tiden tilfældigt traf den under Besættelsen likviderede Lrs. Ejler Pontoppidan ved Østerport Station. Vi kom i Diskussion, og det endte med, at P. bad mig gaa med ind paa Cafe Buris ved Nørreport Station, hvor han skulde træffe en god Bekendt.

Denne viste sig at være den senere Kirkeminister Arne Sørensen, som jeg aldrig før personligt havde truffet. Vi drak i Fællesskab en Kop Kaffe ved et af Portovsbordene, drøftede fælles Bekendte, bl.a. en Telegrafassistent B.C. Skovgaard, der under Pseudonymet "Grand Danois" en Tid lang havde skrevet Lederartikler m.v. i Bladet "Dansk Folkefællesskab", og gik derpaa over til Drøftelse af den aktuelle, politiske Situation.

Det frengik af Samtalen, at hvis Hr. Arne Sørensen ikke var en første Rangs Spion og Skuespiller, var han i hvert Fald paa det Tidspunkt saa pan-germanistisk indstillet, at det maatte glæde enhver rettænkende Nazist. Denne opbyggelige Meningsudveksling varede godt og vel en Timestid.

Da jeg efter Kapitulationen fra mit Fængsel konstaterede, at denne Mand var blevet Kirkeminister, tog jeg mig selv til Hovedet og sagde: "Hvorledes er dette muligt? Her har du sjensynligt meget at lære endnu".

Maaske kunde dette i Forb. med de stadig haardnakket verserende Paastande om, at Hr. Arne Sørensen af Dr. Wäsche skulde have modtaget et 5-cifret Beløb til særlige Formaal bidrage til Fremskaffelsen af større Klarhed i Vurderingen af Hr. Arne Sørensens Fortjenester.

Givet er det i hvert Fald, at hans afgjort intime Bekendtskab med Lrs. Ejler Pontoppidan efter den nu herskende Opfattelse ikke kan virke afstivende paa hans Position, medmindre han som antydnet har optraadt som heltemodig Spion, hvad jo efterhaanden forbavsende mange synes at have gjort.

---oooOooo---

Int. Guldberg, som er Hovedviden i Rostocksagen, har under Krigen udført et energisk antinazistisk Arbejde i Tyskland og er efter Ordre for at udvide sine Arbejdsmuligheder endog indtraadt i SD. I Dag afvises han som farlig p.g. a. sin Viden om Rostockmødet d. 17. Marts 1940 m.v.

I Febr. 1941 erfarede Guldberg gennem sin Forbindelse med den tyske Overkommando om det planlagte Angreb paa Sovjetunionen og lod gennem den 35aarige jødiske Pelshandler Fränkel (svensk Statsborger) Oplysningen gaa til Sverige, hvor den af Wollweber og Rolf Hagge (svensk Statsborger) bragtes videre til Sovjetgesandtskabet i Stockholm.

Kort efter Nytaar 1945 blev ved Guldbergs Indsats "Arbejtsamt" i Berlin-Neukölln (Braunauerstr.) sprangt i Luften og brændt, hvorved ca. 400 000 Deportationsanvisninger over Halvjøder blev tilintetgjort. Dette Sabotageværk udførtes af Guldberg i Samarbejde med en spansk Kommunist med Dønavnet Don Louis (Luiz), der var Svigersøn til Finansministeren i den spanske Eksilregering i Bordeaux.

I Foraaret 1945 blev den sovjetrussiske Oberst Alex. Zirowsky afsat med Faldskærm ved Berlin med den Opgave at rejse en Opstand i Ryggen paa Berlinerne ved Hjælp af russiske og ukrainske Krigsfanger og Arbejdere. Denne Aktion skulde ansættes samtidig med det sovjetrussiske Generalangreb paa Berlin. Ved Guldbergs Hjælp fik Oberst Zirowsky et Legitimationskort som ukrainisk Medarbejder ved Bladet "Front und Heimat" og kunde saaledes tit bevæge sig i Arbejds- og Fangelejre. Samme Oberst Zirowsky bragte kort efter personligt Skuespillerinden Olga Tschetchova, der havde arbejdet for den hemmelige, russiske Efterretningstjeneste, i Flyvemaskine til Moskva.

Guldberg fik ved Kæphandlingernes Ophør Udrejsetilladelse fra den russiske Zone underskrevet af den russiske Kommandant i Berlin; men ved Ankomsten til den engelske Zone ved Ludwigslust blev han anholdt af Englænderne mistænkt for at være sovjetrussisk Spion. I Fangelejren kom Guldberg dels til at sidde sammen med Thälmanns Adjutant Struck, hvem han prøvede at skaffe til Berlin, hvor han skulde have meldt sig hos Pieck, dels sad han sammen med Tyskerne Dr. Brandt og Dr. Grothmann, der sammen med ~~Herr~~ Himmler, Dr. Jacobsen og Dr. Riedweg havde deltaget i Rostockmødet den 17. Marts 1940.

Englænderne overgav Guldberg til Danskerne, der for Tilhørsforhold til SD idømte ham 3 Aars Fængsel, hvilket er et rent Justitsmord.

Guldberg er gift med en Jødinde, der p.T. befinder sig i Tyskland, og er i alle Henseender en prima Efterretningsmand med betydelige Kundskaber og Erfaringer. Han taler Engelsk som en Indfødt.

den 19.4.47.

Til Justitsministeren!

I Fortsættelse af min Skrivelse af 25.3.47 til Justitsministeren omhandlende Forspillet til den 9. April 1940 skal her efter en indledende Orientering, hvis Formaal blot er at rense den i With-Sagen implicerede, for Spionagevirksomhed fejlagtigt stemplede Kaptajnsøjtnant Niels Garde, nogle supplerende Oplysninger og Betragtninger forelægges, der paa virksom Maade turde bekræfte de af mig i nævnte Skrivelse anførte, fra tysk Side den 9.4.40 i OKW fremsatte Udtalelser om, at den tyske Indmarch i Danmark trods de korte Fægtninger ved Grænsen, der betegnede som "Spielereien" og jo ogsaa synes at have været det - undtagen blot for Dagens Ofre og disses Paarørende - i Virkeligheden var et mellem Danmark og Tyskland frotdroligt aftalt Spil.

Som allerede meddelt blev jeg i 1938 af dav. Forsvarsminister Alsing Andersen afskediget fra min Stilling som Kaptajn af Linien ved Ingeniørtropperne for sammen med Generallsøjtnant With, Direktør Axel Garde og dennes Søn, Kptlnt. Niels Garde, at have bestræbt mig for at ville gennemtvinge en dansk Oprustning, hvis Hovedformaal netop var at forhindre den forsmædelige, tyske Besættelse af Danmark, der da ogsaa blev Resultatet af vore Bestræbelser Sammenbrud.

Naar en nu fornylig udkommet Bog, "Spioner iblandt os" nævner mit Navn sammen med den samtidigt med mig af samme Aarsag afskedigede Kptlnt. Garde, da er dette over for sidstnævnte en Uretfærdighed af den Slags, der forekommer, naar nævenyttige Folk giver sig til at skrive om Emner, hvorefter de kun ved halv Besked. At jeg personligt senere efter ved min Afsked at være kastet i Armene paa Tyskerne ved Siden af min Ingeniørgerning i Perioder har maattet stille mig til Raadighed for den hemmelige, tyske, militære Efterretningstjeneste til Løsning af Opgaver rettet mod Tysklands egentlige Krigsmodstandere er fuldkommen rigtigt - men aldrig sammen med Kptlnt. Garde, som er ganske ubelaset i saa Henseende. Hans eneste Brøde er som skildret, at han har villet bidrage til at skabe et stærkt, dansk Forsvar baseret paa streng Neutralitet, og herfor burde han i Dag have været dekoreret!

Grunden til, at Kptlnt. Garde i omtalte Bog nævnes sammen med mit Navn, maa derfor udelukkende søges i den Omstændighed, at vi begge ved vor Afskedigelse i 1938 blev nævnt i den danske Presse og Radio, der af gode Grunde ikke var blevet informeret om Sagens virkelige Sammenhæng, saaledes som denne er fremstillet i min Skrivelse af 25.3.47 og derfor, da man kun vidste, at vi havde haft Forbindelse med tyske militære Myndigheder, kort og godt begrundede vor Afsked med Spionage.

ca. 1 Maaned efter Indmarchen i Danmark blev jeg af OKW overdraget det Hverv at rejse til Danmark for at fungere som Forbindelsesmand mellem den danske Hærs Efterretningssektion og den tyske "Abwehr" paa "Cosmopolite".

I den Anledning blev jeg fra Berlin anvist at melde mig hos Hptm. Klamrot i nævnte Hotel, og denne kunde da til min Overraskelse meddele, at han allerede personligt kendte saavel Kapt. Nordentoft som Ritm. Lunding fra Efterretningssektionen særdeles godt, ligesom han klart orienterede mig om Karakteren af den ed denne bestaaende Føling.

Desuagtet var Hptm. Klamroth glad for nu til Raadighed at faa en Forbindelsesmand, der personligt kendte nævnte Officerer saa godt, som Tilfældet var. Dels havde jeg nemlig været Lærer i Tysk i 7 Aar ved "Galster & Holbells Kursus", der netop ejedes og bestyredes af Kapt. Nordentoft, dels havde jo saavel denne som Ritm. Lunding under With-Sagen haft rig Anledning til at uddybe deres nærmere Bekendtskab med min Person.

Om Kapt. Nordentoft og Ritm. Lunding udtalte Hptm. Klamroth sig med oprigtig Sympati og betegnede disse som anstændige Folk, der virkelig syntes at have forstaaet Tidens og Situationens Krav.

Derimod var hans Omtale af Eptlnt. Gyth, der ogsaa dengang var tjenstgørende ved Efterretningssektionen, mindre fordelagtig, og jeg fik da ogsaa Anvisning paa udelukkende at holde mig til de to førstnævnte.

Min Mission som Forbindelsesmand, der varede ca. 2 Maaneder, afvikledes i en gensidig Forstaelses venskabelige Aand, der understregedes ved et Par Frokoster. Ved den sidste af disse, der for Efterretningssektionens Regning fandt Sted paa "Hotel Hafnia", udtrykte Ritm. Lunding ved den endelige Afsked foran Indgangen Haabet om snart igen at se mig i København.

Jeg delte dette Haab og betonedes, at det da næste Gang maatte være mig forbeholdt at invitere til en Frokost, hvor ogsaa den ved denne Lejlighed forhindrede Kapt. Nordentoft kunde være tilstede.

Ritm. Lunding forsikrede elskværdigt, at dette oprigtigt vilde glæde Kap-
tajnen.

Jeg har tilladt mig at anføre disse med Sandheden overensstemmende, præcise Detailler, for at ingen skal tro, at der har været Tale om tvangsindlagte Frokoster eller overhovedet om Tvang af nogensomhelst Art.

Saadanne Metoder, der jo med Vold og Magt skal tilskrives Tyskerne ved enhver Lejlighed for selv at kunne fremtræde med Helgenglorie om Hovedet, har Hptm. Klamroth over for mig aldrig blot antydnet Muligheden af at anvende, og der var sandt at sige heller ikke den ringeste Foranledning dertil.

Kort inden min Afrejse blev jeg af Hptm. Klamroth for anden Gang inviteret ud i dennes Privatbolig paa Bosseringen (lige ved Østerbrogade), hvor han boede under Dæknavnet Rune i en l. Sals Lejlighed. I Løbet af Aftenen faldt Samtalen paa den Udvikling, der førte til den 9. April, og idet jeg fortalte Hptm. Klamroth, hvad jeg paa nævnte Dag havde hørt i OKW i Berlin, spurgte jeg, hvad han selv som Efterretningsmand havde erfaret i saa Henseende.

Hptm. Klamroth svarede da, at Udtalelserne i Berlin havde været rigtige nok, idet de afgørende, hemmelige Forhandlinger mellem Danmark og Tyskland havde fundet Sted i Marte Maaned, altsaa kort før Besættelsen. Ønskede jeg nærmere Oplysninger om dette prækre Emne, der først og fremmest for Danmarks Skyld ikke egnede sig som offentligt Diskussionsemne, kunde jeg ved Lejlighed prøve at spørge "vor fælles Ven Lunding", som han med et stort Smil udtrykte sig. Denne skulde nemlig efter Hptm. Klamroths Udsagn have gode Forudsætninger for at kunne udtale sig om de nærmere Omstændigheder - hvis han da overhovedet vilde. Grundet paa min Afrejse fik jeg imidlertid ikke mere Lejlighed til at tale med Ritm. Lunding; men jeg er paa den anden Side overbevist om, at denne som den forsigtige og ansvarsbevidste Efterretningsmand han er, ved min evt. Forelæggelse af Emnet paa den roligste og elskværdigste Maade vilde have for-
sikret intet at kende til dette.

Endelig kan jeg oplyse, at jeg i V.F. for ca. et halvt Aar siden har talt med en politisk Fange, der tidligere har været knyttet til Efterretningssektionen, og som nu over for mig opgav i Nov. 1939 at have været paa en Biltur med Ritm. Lunding, der ved denne Lejlighed erklærede: "I disse Dage bliver det afgjort, til hvilken Side vi skal holde". Kan der efter den paafølgende Udvikling være Tvivl om, hvilken Side, der mentes?

Efterhaanden tegner sig saaledes et ret klart Billede af den for Danmark skæbnesvangre Udvikling:

With-Sagen havde allerede i de toneangivende, danske Statsmænds tiltagende Inklination mod Syd (Stauning og Munch) en ikke ringe Forudsætning for at kunne være blevet en Succes; men den strandede først og fremmest paa Hr. Alsing

Andersens afgjorte Uvilje over for enhver Tanke om Oprustning og dernæst paa General Withs Mangel paa Mandighed og Konsekvens, idet han i Stedet for med Fasthed og Viljestyrke at sætte sin Stilling ind paa Gennemførelsen af den af ham selv saa klart og rigtigt som nødvendig erkendte Oprustning og dække sine unge Officerer, kun tænkte paa at redde sig selv ved at skyde alt over paa disse.

Generalens spagfærdige Dementier i Dagepressen, hver gang en Antydning af Blamagen tilsiver Offentligheden, er en Fortsættelse af denne ynkelige Linie og undlader derfor naturligvis enhver Omtale af Retsmødet paa Nytorv i For sommeren 1938, det stadigt forhaandenstående Indhold af Retsprotokollen fra dette og af Generalens egen skriftlige Erklæring og Redegørelse fra samme Periode, etc.

Efter min Ankomst til Tyskland i 1939 udtalte man i Anledning af With-Sagen over for mig følgende: "Kunde General With ikke have dækket sine unge Officerer? Han havde ellers al Anledning dertil".

Tonen var bitter, og Respekten for Generalen øjensynligt faldet adskillige Grader.

Ikke desto mindre havde With-Sagen sin mærkbare Udvirkning paa den følgende Tids Udvikling, idet navnlig den tyske Interesse for Tilvejebringelsen af en med Hensblik paa en kommende Storkig nødvendig Ordning af det dansk-tyske Forhold skærpedes. Dette førte til Forhandlinger af mere eller mindre fortrolig Karakter, hvis officielle Facit var Ikke-Angrebspagten mellem de to Lande, der fra tysk Side først og fremmest har været tillagt den eneste Praxis for Tyskland af Betydning værende Fortolkning: At Pagtunderskriverne hver især garanterede, at Modparten ikke blev Genstand for noget Angreb udgaaende fra eget Territorium.

Hvad Tyskland frygtede, var naturligvis ikke et dansk Angreb paa sin Nordflanke, men derimod et ved dansk Passivitet muliggjort, engelsk Angreb paa denne.

Skulde derfor Ikke-Angrebspagten være af mere end ensidig reelt Værdi, maatte Danmark for at opfylde sin Del af de ved Pagten indgaaede Forpligtelser enten omsider dog skride til den af General With planlagte, danske Oprustning hvad man ikke vilde, eller med Tyskland træffe et Arrangement, som i nævnte Lands Øjne sikkerhedsmæssigt ækvivalerede den ikke gennemførlige, danske Oprustning. Og hvad kunde man i saa Henseende tilbyde det militært nøgternt regnende Tyskland af Realiteter? Kun Retten til i Tilfælde af Stormagtskrig at besætte det danske Territorium, hvis Tyskland skønnede et saadant Skridt

nødvendigt af Hensyn til sin Sikkerhed.

Det ovenanførte Citat af Ritm. Lunding fra Nov. 1939 er et Glimt fra de i Medfør af Ikke-Angrebspagtens Tilblivelse løbende, fortrolige, tungerevejende Forhandlinger; men disse kulminerede først, da Tyskland som omtalt af Hptm. Klamroth i Marts 1940 over for Danmark præciserede det ovenudviklede Standpunkt under Henvisning til den foreliggende, kritiske, militære Situation, der krævede en hurtig og klar Afgørelse.

Takket være sit af utrættelige Forsvarsnihilister og forblindede Afrustningsfanatikere gennem Generationer opelskede, militære Tomrum stod da de hemmelige, danske, udenrigs- og krigsministerielle Forhandlere uden at kunne se anden Mulighed end paa Forhaand at acceptere det tyske Krav om Ret til Besættelse af Landet.

Situationen var paa Grund af Tyskernes ikke inkonsekvente Fortolkning af Ikke-Angrebspagtens Forpligtelser for Danmark i Forbindelse med deres øjensynlige, militære Overvagt paa alle Fronter mere end vanskelig og tilspidsede sig yderligere ved de tyske Forslags Antagelse, idet en Forhaandsinstruks til den danske Hærs Afdelinger om ikke at gøre Modstand i Tilfælde af tysk Grænseoverskridelse ikke kunde gives uden Fare for uoverskuelige Konsekvenser og sikkert fra tysk Side ogsaa har været betegnet som uønsket af Hensyn til de militære Dispositioners længst mulige Hemmeligholdelse over for Vestmagterne og Norge. Følgelig var man af denne Aarsag samt for ikke over for den øvrige Verden at kompromittere sig selv som en med Tyskland faktisk koopererende Stat nødsaget til først efter en af Ægthed præget Skinmodstand, der derfor maatte kræve sine Ofre, at give Afblæsning i Form af en fra København beordret, almindelig Vaabennedlæggelse.

Det er et Spørgsmaal, om ikke de unge, danske Mænd, der her maatte gaa i Døden, i Væmmelse og Lede vilde have kastet deres Vaaben bort i Stedet for at kæmpe, om de havde vidst, hvad Ofret tjente.

Alene de fra den 9. April 1940 af Offentligheden kendte Fakta er efterhaanden kompromitterende nok og bliver det yderligere, naar man erfarer, at Danmark ved blot forsvarligt at minespærre Gennemsejlingerne og sætte sine svage Styrker ind til yderste Modstand efter OKW's egne Udsagn kunde have vundet den tyske Morgesaktion, der i Kapløbet med England hang i en Traad; men har man i Forvejen ved hemmelige Forhandlinger, saaledes som det klart synes at fremgaa af det allerede foreliggende Materials, endog aftalt sin egen Besættelse med Tyskland - og herfor hæfter i første Instans uanset Forhandlerne den over for Folket ansvarlige og af dette udgaaede Regering - samt da naturligvis forpligtet sig til Tavshed over for Norge om det aftalte med alle dets Perspektiver, da læver Danmark af i Dag paa en Løn, som ingen senere Modstandsbevægelse kan skaffe Tilgivelse for, da bygger Danmark sin Fremtid paa en Løn, og da er "Udrensningen" efter den i sig selv uhyrlige, tilbagevirkende Lov, denne "Nationsens daarlige Samvittighed" mere end nogensinde et Slag i Ansigtet paa al retslig Velanstændighed.

Tusinder af nu gennem snart to Aar mishandlede, ruinerede og ydmygede politiske Fanger og dissers Paarørende, Mennesker, der under normale Forhold aldrig vilde være kommet i Konflikt med Loven, Mennesker, der ganske som Frihedskæmperne blot ud fra deres Overbevisning har handlet ud fra Trangen til ved personlig Indsats at forsøge den selvumyndiggjorte og militært ka-

strerede Nations Selvagtelse og Prestige genoprettet, alle disse vil nu være brændende interesseret i en hurtig og hensynløs Udredning af de her behandlede Forhold og aldrig helme, før den usminkede, gennemkontrollerede Sandhed med klar Afstempling af de rette skyldige foreligger; thi det er Spørgsmaal om Frihed, Ere og Erstatning.

"Landsforræderne" skal føres tilbage til Samfundet; men derfor behøver vi ikke straks trykke dem til vort Bryst" udtalte en Minister fornylig.

Efter det ovenfor udviklede vil man forstaa, at vor Trang til slige Kærtegn indtil videre heller ikke er særligt fremtrædende.

Lad der først blive Ret og Velanstændighed i dette Land, der virkelig synes at have været "allieret" - to Gange.

H. Wingding Christensen.

Efter Tyskernes Indmarch i Danmark den 9. April 1940 befandt Regeringen Stauning sig i en vanskelig Situation.

I visse Kredse nærede man en afgjort Mistillid til den siddende Regerings Evne og Vilje til at imødekomme Situationens Krav og tog derfor straks efter Besættelsen Initiativet til Stiftelsen af den saakaldte "Danmarkskrede" (D.K.), hvis Formaal kort og godt var med tysk Støtte at faa Regeringen Stauning

fjernet og erstattet med en handlekraftigere Fagmandsregering, hvis Medlemmer først og fremmest tænkte hentet fra D.K., der saaledes ved en Magtovertagelse haabede at kunne faa gamle, politiske Ønskedrømme realiseret.

I Maj 1940 modtog da op mod et halvt Hundrede Repræsentanter for alle Samfundslag og Erhverv en af Konsul Havstrup, Odense, personligt underskrevet Indbydelse til at deltage i et fortroligt, politisk Møde i dennes Hjem. De indbødte var udelukkende kendte og ansete Navne fra Handelen, Industrien, Landbruget, Hæren, Højskolen, LS etc, og af disse figurerede ca. 20 paa en ovennævnte Indbydelse vedlagt Deltagerfortegnelse.

Den originale Indbydelse med Konsul Havstrups Underskrift samt nævnte Deltagerfortegnelse beror p.t. hos en kendt, københavnsk Sagfører; men ogsaa Københavns Politi har ved den hittidige Undersøgelse af D.K.'s Forhold skaffet sig ret komplette Lister over de ca. 300 Personer, der efterhaanden tilsluttede sig den dannede Organisation.

Her skal blot - i alfabetisk Orden med Angivelse af dav. Stilling og Tjenestegrad - forskudsvis nævnes følgende Personer, hvorefter dog nogle først senere indtraadte i D.K.:

- 1) Aagaard, Politifuldm. (Odense)
- 2) Ahlefeldt, Greve (Stensballegaard)
- 3) Beck, Grosserer (Odense)
- 4) Boel, Mejerisejer (Odense)
- 5) Christensen, Ingeniør Nerenst (Odense)
- 6) Ove Petersen, Direktør (Århus)
- 7) Hansen, Gdr. Aksel (Kagsbøl) (Fmd.f.LS' Erhvervsudvalg)
- 8) Hansen, Fabrikant, Johs. (Holte) (Udgiver af "Vort Værn")
- 9) Hartz, Direktør (Kbhvn)
- 10) Havstrup, Konsul (Odense)
- 11) Hoffmann, Oberstltn. (Århus) (Generalstabuddannet i Tyskland)
- 12) Holt, Lektor (Århus)
- 13) Kyed, Folketingsmand
- 14) Lunding, Ritmester (Kbhvn, ansat i Hærens Efterretningssektion)
- 15) Littichav, Godsejer (Rhoden)
- 16) Littichav, Hofjægermester (Tjele)
- 17) Mikkelsen, Oberst (Odense)
- 18) Møller, Skibsreder A.P. (Kbhvn.)
- 19) Muus, Konsul (Odense)
- 20) Neve, Dr. (Odense)
- 21) Rasmussen, Alex, Fabrikant (Århus)
- 22) Schaffelitzsky de Muckadell, Greve
- 23) Schütte, Dr. Gudmund (Eskjær)
- 24) Sørensen, Johs. Redaktør (Odense)
- 25) Tretow-Loof, Oberst (Kbhvn.)
- 26) Vaaben, cand. mag. Ejnar (Kbhvn.)

Af de til nævnte Møde i Konsul Havstrups Hjem indbudte Personer traadte Dagen i Forvejen en mindre Kreds sammen til et forberedende Møde paa "Grand Hotel" i Odense.

Tilstede var bl.a.:

Grev Ahlefeldt
Konsul Havstrup
Godsejer Lüttichav, Rhoden
Dr. Neve
Redaktør Sørensen
cand. mag. Ejnar Vaaben

Ved dette Møde, der fandt Sted bag lukkede Døre, blev Retningslinierne for den følgende Dags Forhandlinger paa Hovedmødet optrukket, og Dannelsen af en politisk Sammenslutning (D.K.) drøftet.

Man naaede allerede ved dette forberedende Møde til fuld Enighed om Sammenslutningens Maal og betonedes Nødvendigheden af et hurtigt Regeringsskifte.

Ved Hovedmødet den næste Dag i Konsul Havstrups Hjem, der startede allerede om Formiddagen og varede ca. 6 Timer, var med Undtagelse af Dir. Due Petersen, Lektor Holt, Ritm. Lunding, Hofjægerm. Lüttichav (Tjele) og Oberst Mikkelsen samtlige i ovenst. Hovedliste anførte Navne tilstede og dertil yderligere ca. 30 Personer.

Man konstituerede sig som "Danmarkskredsen" og valgte en Bestyrelse med Konsul Havstrup som Formand og Dr. Neve som Sekretær. Problemerne fra det forberedende Møde paa "Grand Hotel" blev uddybet. Der stilledes Forslag om gennem orienterende Samtaler at holde Kongens Kabinetssekretær, Kammerherre Bardenfleth, underrøttet om Kredsen's Arbejde og Maal for saaledes at sikre sig Kongens Støtte til det planlagte Regeringsskifte, ligesom man som vigtigste Punkt til dette Formaaes Fremme besluttede at sende en af Kredsen valgt Forhandler (cand. mag. Ejnar Vaaben) til Tyskland, hvor han ved Henvendelse til fremtrædende Medlemmer af den tyske Rigsregering skulde opnaa Tilsagn om fornøden Støtte.

Endelig besluttede man at iværksætte en landsomfattende Propaganda paa Grundlag af Forsamlingen den 9. April for saaledes at undergrave den herfor ansvarlige Regerings Autoritet i Befolkningens Øjne.

Om selve Forhandlingernes Forløb ved dette konstituerende Møde kan i øvrigt oplyses, at Konsul Havstrup, Dr. Neve og Gdr. Aksel Hansen var særligt ivrige for Tysklandsforhandlingernes Vedtagelse, som da ogsaa blev Resultatet.

Skibseroder A.P. Møller, der var fuldt indforstaaet med D.K.'s Maal og Midler, trak sig dog fornærmet tilbage, da det viste sig, at man ikke havde tiltænkt ham den dominerende Rolle, han havde regnet med at skulle spille ifølge sin Position.

Medens Propagandaplanerne ikke naaede ud over Forberedelsesstadiet, fik D.K. de to forberedende Programpunkter realiseret.

Saaledes optog man i de følgende Naaneder Kontakt med Kammerherre Bardenfleth, og Samtalernes Forløb refereredes af Dr. Neve ved de efterfølgende i D.K.'s af 7-8 Medlemmer bestaaende Inderkreds; men det tungestvejende Punkt var dog Forhandleren cand. mag. Ejnar Vaabens Sendelse til Tyskland med de af D.K.'s ~~Formaaes Fremme besluttede at sende en af Kredsen valgt Forhandler (cand. mag. Ejnar Vaaben) til Tyskland, hvor han ved Henvendelse til fremtrædende Medlemmer af den tyske Rigsregering skulde opnaa Tilsagn om fornøden Støtte.~~

Ledelse givne Direktiver, der tilsigtede Opnaelse af tysk Passivitet under D.K.'s Forsøg paa at vælte den lovlige, danske Regering samt fuld tysk Anerkendelse af D.K. og dennes Maal: at danne en ny Regering med Ministre udgaaet af D.K.

Cand. mag. Ejnar Vaabens første Tysklandsrejse foregik da allerede i Maj 1940 og førte først til Bremen. Her talte Ejnar Vaaben med den til Hitlers Inderkreds hørende Senator Richard von Hoff, der lovede i Berlin at støtte D.K.'s Planer om Regeringsdannelse.

I Berlin forhandlede Ejnar Vaaben med Hitlers Stedfortræder Rudolf Hess, med den som Kommandør af Dannebrog udmærkede Regierungsrat Zvechner, samt med Professor Johann v. Leers, som alle tre stillede sig velvilligt til de stillede Forslag.

Derudover benyttede Ejnar Vaaben Lejligheden til skriftligt at informere Rigsministrene Göring, Himmler, Darré og Rosenberg om sin Mission for saaledes at opnaa Mulighed for en personlig Samtale med de paagældende ved en senere Lejlighed.

Efter sin Hjemkomst aflagde Ejnar Vaaben Rapport til D.K.'s Ledelse, der opmuntret af den allerede tilsagte Støtte skraaks besluttede snarest atter at sende Ejnar Vaaben til Tyskland.

I Mellemtiden fandt da i Sommeren 1940 (Juni eller Juli) et nyt, større Møde Sted hos Konsul Havstrup i Odense, hvor nu ca. 100 Mennesker var til Stede. Af ny, ved denne Lejlighed tilstedeværende Medlemmer af D.K. kan nævnes:

Dir. Due Petersen

Lektor Holt

Hofjægerm. Lüttichav (Tjele)

Oberst Mikkelsen

Man drøftede bl.a. Tysklandsforhandlingerne, og her bør retfærdigvis anføres, at Lektor Holt og Oberst Mikkelsen omend ivrigt i deres Medvirken til Virkeliggørelsen af D.K.'s Planer dog klart tog Afstand fra de af det store Flertal godkendte Tysklandsforhandlinger.

Endelig drøftede ~~man~~ Muligheden af at sende flere Medlemmer af D.K. til Tyskland sammen med Ejnar Vaaben, idet navnlig Konsul Havstrup og Dr. Neve var meget opsatte paa at komme med; men man opgav dog Tanken herom af Frygt for at vække for megen Opsigt.

c Ejnar Vaabens anden Tysklandsrejse i August 1940 foregik derfor ganske som den første uden Ledsagelse og førte denne Gang direkte til personlig Samtale med SS-Reichsführer Himmler. Denne udtalte imidlertid uforbeholdent, at han ikke tvivlede paa den siddende, danske Regerings Loyalitet over for Tyskland, at D.K.'s Bestræbelser set gennem tyske Briller maatte betragtes som Forsøg paa uønsket, dansk Splittelse, og at D.K. til de angivne Formaal derfor ikke kunde paaregne Støtte fra hans Side.

Mødet sluttede i Disharmoni, og Ejnar Vaaben maatte med dette højst negative Resultat, ja faktisk punktumsættende Resultat vende tilbage til Danmark. Her var D.K.'s Medlemstal efterhaanden steget til ca. 300, og der fandt i Tiden indtil Sept. 1940 adskillige Møder sted i København, Fredericia og andre Byer. Med Himmlers Afvisning af D.K.'s Planer var disse imidlertid dødsdømte, Gassen gik af Ballonen, og fra Sept. 1940 kan D.K. betragtes som opløst.

En Del af Medlemmerne overgik til Højgaard-Gruppen, hvilket eksempelvis gjaldt Konsul Havstrup og Fabrikant Johs. Hansen.

Sagen har allerede fra Efteråret 1945 været til Undersøgelse ved Politiet (I.U.K. ved Politiaadv. Bech, Politiaadv. Winther Jürgensen og Kriminaloverbetj. K.O. Frederiksen, S. U.K. ved Politiaadv. Jørgen Schmidt og II. U.K. ved Politiaadv. Dorn-Jensen).

Med Bestemthed vides, at fhv. Regleringsrat Zvechner har været afhørt og paa dansk Side i hvert Fald Konsul Havstrup, Dr. Neve, Redaktør Johs. Sørensen og cand. mag. Ejnar Vaaben.

Med Undtagelse af sidstnævnte, der af andre Aarsager har aiddet fængslet siden Kapitulationen, er Hovedpersonerne stadig paa fri Fod trods den notoriske Planlægning af Handlinger, der ikke mindst efter den ved den tilbagevirkende Lov anlagte, skarpere Vurdering af alle Besættelsestidens Foreteelser ~~afgjort~~ ^{afgjort} maa betegnes som oplagt Højforræderi.

Er disse Herrer nu et Hak bedre end den fængslede og haardt anklagede Hofjægerm. Sehested? Er dette Lighed for Loven?

Her synes den paa radikal Udrensning indstillede Del af Pressen at have faaet en Opgave af virkeligt Format.

Blot man det formodes, at Frygten for eksempelvis en Dag at se Skibsskredder A.P. Møllers samlede Handelsflaade under Panamaflag eller lignende effektive Kvitteringsmetoder vil virke afvalende paa vore Magthaveres Trang til i denne pinlige Sag at gaa Rettens ~~Arbejde~~ lige Vej.

I hvert Fald paastaas det haardnakket, at denne Sag ikke mindre end tre Gange er blevet stoppet af Rigsadvokaten; men hvor er saa Retfærdigheden henne?

I Fremstillingen af "Danmarkskredsen"s Meriter blev fremhævet det meningsfulde i, at denne Organisations Mænd ikke er blevet sigtet paa lige Fod med Folk som Ørsted, Knud Bach og Hardy Hansen.

Her skal nu en Flig af Tæppet for "Højgaardgruppen"s Virksomhed løftes. Højgaardgruppen startedes i Sommeren 1940 og tilsigtede ligesom Danmarkskredsen en Fjernelse af den lovlige Regering. Der fandt da ogsaa allerede i Juli 1940 Forhandlinger Sted mellem de to Organisationer, nemlig i D.K.'s Hovedkvarter i "Turisthotellet". Interesserne og Maalene var parallelle, og hurtigt satte en Fusion af Medlemmer fra D.K. over i Højgaardgruppen ind.

Dette gjaldt som anført Konsul Havstrup og Fabrikant Johs. Hansen; men denne Forbindelse kan nu yderligere nævnes Skibsreder A.P. Møller, Godsejer Lüttichav (Rhoden) og flere andre. Mavnlige tog som nævnt denne Fusion Fart, efter at Himmler havde afvist D.K. i August 1940.

Nedenst. Brev fra Medlem af Højgaardgruppen's Præsident Holger Andersen (fra den intern. Domstol i Kairo) til Stadsarkivar Flemming Dahl m.fl. vil være velegnet til at belyse Karakteren af Højgaardgruppen's Virksomhed og vil i Dag i de rette Hænder være af knock-out-Virkning:

Hr. Stadsarkivar Flemming Dahl!

19. September 1940

For at samle de vides mulige Kredse af vort Folk om et positivt Arbejde med Fremtiden for Øje og derigennem at skabe en Modvægt mod de mere eller mindre ukontrollable og yderliggaaende Strømninger, der gør sig gældende a Vegne i Landet, har en Kreds af Mænd, hvem vort Fædrelands yderst alvorlige Situation ligger varmt paa Sinde, ment det nyttigt at fremkomme med en Udtalelse til Offentligheden, som jeg hoslagt tillader mig at tilstille Dem. Udtalelsen skulde paa rent dansk Grundlag give Udtryk for, hvad Tiden efter vor Opfattelse kræver af det danske Folk. Initiativet fækk i denne Sag er udgaaet fra d'Herrer Ing. Højgaard, Ing. Kampmann, Dir. Percy Ipsen, fhv. Folketingsmand, Gaardejer Kyed og undertegnede.

Henvendelsen er derefter tiltraadt af Universitetsprofessorerne Dr. Knud Fabricius, Dr. phil. L.L. Hammerich, Dr. phil. Arthur Christensen, Dr. phil. Vilh. Andersen, Skibsreder A.P. Møller, Grosserer P.M. Daell, Landsdommer M.V. Boeg, Dr. phil. Vilh. la Cour, Lektorerne Ingemann Ottosen og P. Minister H.J. Høst, Kreditforeningsdir. Aage Pinsen, Forpagter Aug. Bech, Gaardejer H. Lawssen, Juelsminde (Haderslev), Gaardejer Martin Winff, Silkerupsgaard (Haderslev), Gaardejer Jens Hørlück (Skodborg), Gaardejer Niels Skrumphager (Visby Hedegaard), Godsejer Folmer Lüttichav (Rhoden), Fabrikant N. Johs. Havstrup (Odense), Dir. Oluf Nielsen (Skanderborg), Borgmester N. Jensen-Stevns, Arkitekt Thomas Havning, Dir. P. Due-Petersen (Aarhus), Høj-skoleforstanderne Aage Møller og Robert Størnøse, Lærer H. Andreassen (Nyr og Førstelærer Vilh. Jørgensen (Gegner).

Det er Tanken at anmode ca. 100 Personer fra hele Landet om at under skrive denne Henvendelse. Jeg skal hermed paa de ovenfor nævnte Herrer's Vegne spørge Dem, om De maatte være villig til at underskrive Henvendelsen. Det er derefter Meningen at nedsætte en Række Ekspertudvalg til Behandling af

forskellige i Udtalelsen omhandlede Punkter.

Jeg vil være Dem særdeles forbunden for at modtage Deres Svar snarest muligt.

Med venlig Hilsen

Deres hengivne

sign. Holger Andersen.

Henvendelsens Ordlyd:

"Under de Begivenheder, der foregaar i Verden, stilles vort Land og dets Regering over for Opgaver af allerstørste Betydning og Rækkevidde, Opgaver, hvis rette Løsning kræver Støtte og Samling af alle Kræfter i Folket.

Det maa være alle Danskes første Maal at hævde vor nationale og politiske, aandelige og økonomiske Selvstandighed i Fremtiden. Vi bør søge at gøre dette under Fastholdelse af de folkelige og etiske Værdier, der staar for os som en umistelig Arv fra Slægter, der gennem Tusind Aar har formet og skabt det Danmark, som er vort.

Store politiske, økonomiske og sociale Endringer vil sikkert finde Sted i alle europæiske Statssamfund. Ogsaa for vort Fædreland vil Fremtiden medføre stærkt ændrede Forhold, hvis Omfang og Rækkevidde ikke nu kan overskues.

Fremtiden kræver mere end nogensinde Samarbejde mellem Europas Nationer, og Danmark bør være rede til at yde sit Bidrag hertil.

Gennem en tusindaarig Historie, ved Sprog og Tankemaade er Danmark knyttet til de øvrige skandinaviske Lande, og denne Samhørighed bør vort Folk af al Evne søge at bevare.

Under de ny Forhold bør det i Overensstemmelse med nordiske Traditioner og Tankesæt være os magtpaaliggende at hævde Personlighedens Ret til fri Selvudfoldelse inden for de Rammer, Hensynet til Landets Tarv og Samfundets Vel kræver. Paa alle Omraader bør det personlige Ansvar være normgivende og Almenvellet gaa forud for individuelle, klasse-mæssige og partipolitiske Interesser.

Arbejdsløsheden, der i flere Aar har været en Svæbe for vort Samfund, og som ikke blev bekæmpet med de rette Midler, vil nu, da Danmark er afskaaret fra at dække en væsentlig Del af sit Raastofbehov, blive et endnu langt vanskeligere Problem. Arbejdsløsheden maa imødegaaes med alle til Raadighed staaende Midler, idet Arbejde i videst muligt Omfang sættes i Stedet for Understøttelse. Dogmer og Doktriner, uanset fra hvilken Side de har været hævdet, maa opgives. Uden Brod mod nogen Del af Samfundet maa Hensynene til de forskellige Interesser afvejes mod hinanden med det ene Formaal at gavne Helheden.

Landets offentlige Økonomi maa underkastes en gennemgribende Reform, saaledes at der skabes et Grundlag for en ny og sundere Statshusholdning. Lovgivningen bør gøres mere overskuelig og Administrationsorganerne enklere.

Folket maa besjæles af en ny Aand, som kan styrke Nationens Livsvilje og finde det naturlige Udtryk i Skabelsen af et Værn, der kan danne Basis for Sikringen af vort Fædreland.

Der maa iværksættes et gennemgribende, dygtigt organiseret Arbejde for Ungdommens aandelige, moralske og fysiske Opdragelse. Skolen maa lægge Vægt paa at udvikle Respekt for Arbejdet, personligt Ansvar og Pligtfølelse.

Undervisningen maa tage Sigte paa at styrke den unge Slægts Følelse af Samherighed med Land og Folk. Det maa være Skolens Maal at skabe en sund offervillig Ungdom.

Det maa være en vigtig Opgave at skabe et samlet af Tro paa vort Folk og dets Fremtid baaret Arbejde blandt Ungdommen efter endt Skolegang og derefter igennem underbygge den Fællesaand i Nationen, der skal værne om de Værdier, som skal bestaa til alle Tider og under alle Forhold.

Det er Underskrivernes Hensigt at arbejde for Opnaaelse af disse Maal. De henvender sig derfor til den danske Offentlighed med Anmodning om, at danske Mænd og Kvinder, uanset hvad Samfundslag de maatte tilhøre og uanset partipolitisk Indstilling, giver deres Tilslutning til disse Bestræbelser.

Det er ikke Hensigten, at der skal dannes noget politisk Parti, tværtimod bør der arbejdes for Samling af hele Befolkningen om disse livsvigtige Opgaver.

Den Regering, der redeligt arbejder for Opgavernes Løsning, bør støttes, medens der maa være Enighed om at modarbejde en Regering, der maatte svigte de Krav, som Danmarks nationale Samvittighed stiller.

Underskriverne henstiller til alle i Landet, der deler vore Anskuelser, og som giver Tilslutning til disse Bestræbelser, at vise dette ved at henvende sig til os - enten direkte til en af Underskriverne eller til Postbox Nr. med Angivelse af fulde Navn og Adresse."

ooo

Naar man nu tager i Betragtning, at en Mængde af Højgaardgruppens Medlemmer, ja endog D.K.'s Formand, tilgik fra D.K., der som beskrevet med tysk Billigelse tilstræbte at vælte den lovlige Regering, og at en Del af disse tilgaaede Medlemmer, hvoriblandt atter D.K.'s Formand, derpaa straks figurerede som Underskrivere paa ovenst. Henvendelse af Sept. 1940, nemlig som anført: Konsul Hovstrup, Odense (D.K.'s Formand), Folketingsmand Kyed, Skibsfører A.P. Møller, Lektor P. Holt, Aarhus, Godsejer Lüttichav, Rhoden og Dir. Due-Petersen, Aarhus, da kan der ikke være Tvivl om den sande Karakter af det Væv af smukke og bestikkende Floskler, som ovenst. Henvendelse indeholder.

Dermed kan Sætningen "Fremtiden kræver mere end nogensinde Samarbejde mellem Europas Nationer, og Danmark bør være rede til at yde sit Bidrag" kun fortolkes som Højgaardgruppens Ønske og Hensigt om at lade Danmark yde sit loyale Bidrag til "det ny Europa", som jo var Hitlers.

Herefter turde der være frit Slag for den tilbagevirkende Lov ogsaa over for ovenst. Henvendeses Underskrivere - men se om det sker.

Dette maa ikke komme frem til Offentlighedens Kundskab og betragtes i indviende Kredse som saa farligt, at endog Stadsarkivar Flemming Dahls Forsvarer Hrs. Bondo-Svane ved førstnævntes Sag for Byretten nægter at fremlægge Brevet for denne, trods Flemming Dahls absolute Ønske derom.

Der lyses endnu engang efter Retfærdighed og Lighed for Loven i dansk Retspleje. Enten - eller!

P.S. Det skal retfærdigvis fremhæves, at cand. mag. Ejnar Vaaben efter sin Anholdelse ved Kapitulationen selv har sat energisk ind for uden Hensyntagen til sig selv at faa ovenst. Materiale fremlagt for Offentligheden. Derfor har han ogsaa uden Forbehold lagt Kortene paa Bordet over for Politiet, da dette først over for ham havde dokumenteret allerede selv at være i Besiddelse af det næsten komplette Navnemateriale. Ingen hverken i D.K. eller i Højgaard-gruppen vil derfor kunne bebrejde Ejnar Vaaben at have udleveret deres Navne til Politiet.

—oooOooo—

4. 5. 1947.

For nogen Tid siden offentliggjorde "Information" nogle opsigtsvækkende Oplysninger hidrørende fra en vis Løjtnant Guldberg, der p.t. hensidder som politisk Fange, til Trods for at han under hele Krigen med stor Fare for sit Liv energisk og maalbevidst har kæmpet mod Nazismen i selve Tyskland. Ifølge disse Oplysninger skulde Danmark i Marts 1940 i Bad Doberan ved Østersøkysten have ført hemmelige Forhandlinger med Tyskland og direkte truffet Aftale om sin egen Besættelse.

"Information" kunde tillige opgive Navnene paa nogle af de paastaaede Forhandlere.

Selvsagt maatte en saadan Oplysning bevirke et større Postyr i de hjemlige Pariseres Lejr, idet det jo ikke kunde siges at være særlig behageligt hverken over for den nu afsluttede Krigs Sejrherrer eller over for de i Fængslerne siddende Tusinder af politiske Fanger - offentligt at blive sat i Gabetokken som en foragtelig Nation, der for at undgaa Krigens Svæbe paa uvarigste Maade skulde have forrædt de Allieredes Sag.

Den samlede Presse betegnede straks disse højest generende Oplysninger som ganske usandsynlige og latterlige, ligesom det hurtigt satte ind med bestemte Dementier fra de for Deltagelse som Forhandlere angivne Personer; men Haanden paa Hjertet! Vilde det nu ikke være for meget straks at forvente en saaben Indrømmelse af en saa kompromitterende Anklages Rigtighed?

Konsekvenserne kan jo ethvert Barn se. Derfor er det ret heldigt, at Pressen har betegnet Paastandene som usandsynlige og latterlige; thi desto voldsommere maa Reaktionen i hele Folket blive, naar det trods al forbitret Modstand og febrilske Tilsløringsforsøg, der end ikke synes at vige tilbage for groveste Tilsidesættelse af de for anstændig Retspleje gældende Regler, ganske givet vil lykkes at bevise de fremsatte Paastandes Rigtighed.

De faktiske Forhold er nu følgende: Efter Kapitulationen kom ovennævnte Lnt. Guldberg i en allieret Fangelejr i Tyskland til at sidde sammen med nogle tyske Herrer, der paa eget Initiativ gav Lnt. Guldberg en detaljeret Beretning om vigtige, hemmelige Forhandlinger mellem Danmark og Tyskland, hvori de selv havde deltaget. Efter de tyske Herreres Fremstilling mødte under Himmlers personlige Førerskab de tyske Befuldmægtigede Dr. Brandt (Himmlers

Fløjadjudant), Dr. Grothmann (dipl. Sagkyndig), Dr. Jacobsen (skandinav. Sagkyndig) og Dr. Riedweg (skandinav. Sagkyndig) i SS-Gruppenführer Wulfs Villa i Bad. Doberan ved Rostock Søndag den 17. Marts 1940 hemmelige, danske Befuldmægtigede, nemlig: Udenrigsminister, Dr. P. Munch, Danmarks Gesandt i Berlin, Kammerherre Zahle, den danske Militærattaché i Berlin, Orlogskapt. Kjelsen, Direktør i Krigsministeriet, Generalmajor v. Stemann, Ritm. Landing fra Hærens Efterretningssektion, der af de tyske Herrer tillige erindredes som Deltager i Berliner-Olympiaden, og et Par hidtil ikke identificerede Herrer.

Man aftalte ved dette Møde alle tekniske Detailler vedr. den Forestaaende, tyske Besættelse af Danmark, hvorved bestemtes, at denne skulde se ud, som om Danmark blev angrebet! Dette Resultat accepteredes derpaa af Regeringen Stauning. Forberedende Aftaler bl.a. i Berlin i Januar 1940 forudgik de afsluttende Forhandlinger ved 17. Marts-Mødet.

Det vil bemærkes, at man netop særdeles hensigtsmæssigt havde valgt en Søndag til de delikate Forhandlinger. Mødedeltagerne havde saaledes Mulighed for at kunne afrejse til Bad Doberan i Weekend'en og være tilbage paa Kontorerne i København Mandag Morgen uden at vække uønsket Opsigt.

Herom har nu Lnt. Guldberg for snart et halvt Aar siden afgivet Rapport til Justitsministeren med Anmodning om Materialets Forelæggelse for den Parlamentariske Kommission.

Ikke desto mindre har Lnt. Guldberg til Dato overhovedet ikke været afhørt i denne Sag. Alene dette burde være tilstrækkeligt talende. Man synes simpelthen ikke at turde af Hensyn til Konsekvenserne. I Mellemtiden har den om Sagen informerede Prop. Hartel for Københavns Byret (Dommer Karen Johnsen) den 3.12.46 aflagt Beretning om Rostockmødet. Værkningen paa Tilhørerne skal efter Sigende have været af nærmest lammende Karakter. Retsalen syntes at stivne.

Samme Dags Aften holdtes i den parlamentariske Kommission et Møde, hvori bl.a. Statsministeren Justitsministeren og den fung. Udenrigsminister deltog. Dette maa, selv om man stadig ikke har afhørt det vigtigste Vidne: Guldberg, dog have foranlediget den parlamentariske Kommission til at afbaste Problemet for at se, hvad der evt. kunde ligge bag de skæbnesvangre Paastande. Saaledes vides med Sikkerhed, at tidligere Sekretær i Socialdemokratiet, Ernst Berg, i Begyndelsen af dette Aar paa Sundholm har været afhørt af Auditor Carlsen fra den parlamentariske Kommission, hvorved bl.a. følgende Ordskitte forefaldt:

Berg: "Har den parl. Kommission saa faaet opklaret, om Rostockmødet virkelig har fundet Sted?"

Carlsen: "Herom har jeg ingen Ret til at udtale mig"

Berg (efter en Pause indtrængende): "Var v. Stemann med?"

Carlsen (idet Svaret med stor Vægt røg ham ud af Munden): "Ja - derimod har vi endnu ikke faaet opklaret, hvorledes Dr. Munch er kommet derned og tilbage igen".

Efter endnu en Pause tilføiede Carlsen med Inderlighed: "Ja, er det ikke skrækkeligt, at man skal være nødt til at leve i et saa pilraadt Samfund?"

Carlsen paalagde derefter Berg ubetinget Tavshed om det sagte; men

hertil har Berg naturligvis ikke følg sig forpligtet efter de sidste to Aars Oplevelser med dansk Retsvæsen. Der er i hvert Fald i Øjeblikket mindst 3 Vidner disponible, der uafhængigt af hinanden har hørt ovenstaaende Beretning af Bergs Mund.

Det er snare karakteristisk, at den Mand, der af den parl. Kommission er sat til at undersøge dansk Politiks dunkle Veje i Forb. med den 9. April 1940, allerede er kommet til det Resultat, at det danske Samfund er pilraadt.

Havde man i Dag en ærlig Vilje til at søge alt opklaret, drage de retfærdige Konsekvenser deraf - ikke mindst over for de politiske Fanger - og give det danske Folk den Besked, det i Sandhed har Krav paa, i Stedet for at afspise det med usandsynlige og latterlige Forklaringer i Dagspressen om en Tændstik, der skulde have forhindret en Kanonlaas i at funktionere i det afgørende Øjeblik, vilde man forlængst have afhørt Lnt. Guldberg samvittighedsfuldt og grundigst. Alene den Mulighed, at Lnt. Guldberg kunde have yderligere vigtige Oplysninger, som han maaske med Forest har undladt hidtil at fremlægge, gør denne Undladelse utilgivelig og skævt under anstændige Retsforhold.

Dertil kommer, at Lnt. Guldbergs Oplysninger som allerede konstateret af den parl. Kommission efter Auditer Carlsens Udtalelser ikke mere kan slaas hen i Vinden som usandsynlige, hvad der heller ingen Grund var til at forvente, idet Lnt. Guldberg som fleraarig Medarbejder ved den danske Hærs Efterretningssektion netop er skolet som nøgtern Rapportør, der ved, at intet mere end Overdrivelser og Fantasiprodukter er egnet til at give Bagslag.

Til yderligere Bestyrkelse af Rigtigheden af Lnt. Guldbergs Oplysninger skal henvises til mine udførlige Rapporter til Justitsministeren af 25.3.47 og 19.4.47 vedr. With-Sagen, Alsing-Andersens Ansvar for Udviklingen, Ikke-Angrebspagtens Andel i Samme, mine pers. Oplevelser i den tyske Overkommando i Berlin, den 9.4.40 og min Samtale med Hptm. Klamroth i Sommeren 40.

Endelig skal anføres, at Fabrikant Jens Andersen om kort Tid skal ~~komme~~ have sin Sag for Landsretten, anklaget for under Besættelsen offentligt at have udtalt, at denne var selvforskyldt. I den Anledning kræver Andersen en Række Vidner afhørt, hvoriblandt Lnt. Guldberg, Konsul Havstrup og Dr. Neve fra "Danmarkskredsen", undertegnede og 3 andre.

Allerede een Gang er Sagen af Hensyn til det pinlige Materiale, som agtes fremlagt af Andersen, blevet afbløst af Landsretten, nemlig paa selve den for Retsforhandlingen berammede Dag (2.4.47), hvilket i sig selv er ret opsigtsvækkende. En ny Termin blev stillet i Udsigt, nemlig den 21.4.47; men heller ikke dette blev til noget. Nu maa det formodes, at den endelige Termin forberedes berammet.

I Mellemtiden forsøger efter Andersens Udsagn Statsadv. Hæslund gennem Politiaadv. Waage-Jensen ved 2. UK. ved Afhøringer af Andersen at paavise U-nødvendigheden af at føre de ønskede Vidner.

Andersen støttes imidlertid energisk af sin Forsvarer, Lrs. Wiedemann, der mod Statsadvokatens gennem Politiaadvokaten meddelte Forbud dog gennemtvang sin Ret til at overvære Afhøringen af Andersen forleden. Denne havde nemlig erklæret kun at ville lade sig afhøre om Arten af Vidnernes Udsagn i sin Forsvarers Nærværelse.

Man faar gennem Andersen det Indtryk, at Myndighederne befinder sig i en yderst pinlig Situation og med alle Midler søger at afværge den Katastrofe;

som det uværgeligt vil blive at faa Andersen for Landsretten med den med Skændselens Oprulning ensbetydende Vidneførsel.

I første Omgang maatte i Forsvarerens Nærværelse den rapportnedskrivende Kriminalbetjent over for den stærkt altererede Politiaadvokat indrømme, at Vidneførslen saa ud til at være uomgængelig, hvis Andersens Opgivelser var rigtige.

Om det nogensinde har været paa sin Plads at afhøre Vidner, da maatte det være i denne Sag, af hvis Udfald ikke mindst de politiske Fangers Skæbne vil afhænge; Thi det skal ikke skjules, at Perspektiverne sigter lige paa rundelig Erstatning for ufortjent Fængsling og udstaaet Tort for alle, der ikke har forbrudt sig imod den normale Straffelov.

Med Interesse maa derfor foreløbigt Landsrettens Afgørelse i Spørgsmaalet om de ønskede Vidners Førelse eller Ikke-Førelse inddrages.

Folket vil, efterhaanden som Sandheden om den 9. April siver ud - og den er godt paa Vej - med fuld Ret kræve de ansvarlige Politikere og Embedsmænd straffet og hertil forlange føjet de Personer, der i Dag af alt for tydelige Grunde maatte søge Sagens fulde Udredning afværget.

Naar LAND OG FOLK i Slutningen af April d.A. beklagede sig over, at der siden Februar ikke har fundet Møder Sted i den parl. Kommission, er dette i Sandhed med fuld Ret. Thi den tungeste Ende mangler endnu.

Med en Haardhed og en Ondsindethed, der søger sin Lige i Kulturlande, har den danske Politistat nu i 2 Aar pint, plaget og ydmyget de paa falskt Grundlag udpegede og fængslede Syndebukke.

Nu kræver vi med samme Haardhed Bættelsesforspillet hidtil for Folket skjulte Fakta oprullet for saabent Tæppe.

Alt for mange - baade inden for og navnlig uden for Tæmmerne - er efterhaanden for en Sikkerheds Skyld indgaaende orienteret om alle Enkeltheder vedr. samtlige betydende Forhold i ovenanførte Forbindelse incl. fuldt Kendskab til Doberan-Mødet den 17. Marts 1940, til at Sandhedens ubarmhjertige Fremmarch skulde have nogensomhelst Chance for nu at kunne blive inddæmnet.

Som man saar, saa høster man. Den Største Forbrydelse i Danmarks Historie vil snart være en paavist Kendsgerning!

Med særdeles Højagtelse

sign. H. Winding Christensen